

CUPRINS

Porunca Iubirii apare cu binecuvântarea **P.S. Visarion Rășinăreanu** -
Episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului

C R E D I N Ț Ă	4	Veniți la Mine ! Predici, convorbiri, conferințe Pentru cealaltă vreme a vieții noastre (1) <i>Arhim. Teofil Părăian</i>	C A L E A
	11	Războiul nevăzut. Isihasmul Prin post, rugăciune, ascultare și fapte bune către lumina dumnezeiască <i>Arhim. Claudiu Derevleanu</i>	
	16	Tratat de viață spirituală (5) <i>Sf. Grigorie Palama</i>	
		Pagini de Pateric. Istorioare duhovnicești	
	20	Patericul temnițelor (1): Chinurile închisorii <i>Pr. Dumitru Bălașa</i>	
	22	O întâmplare minunată ***	
N Ă D E J D E	23	Istoria religiilor. Mișcări anticeștine Creștinism și gnosticism <i>Ioan Popoiu</i>	A D E V Ă R U L
	34	Știință și religie. Medicină creștină Conceptul de medicină creștină (1) <i>Dr. Pavel Chirilă</i>	
	37	Medicini alternative (9) - Biserici în trea New Age Arta creștină. Muzica și poezia religioasă <i>Roy Livesey</i>	
	41	Poezii ***	
	43	Cea mai mare bucurie a vieții mele <i>Arhim. Teofil Părăian</i>	
I U B I R E		Dumnezeu este iubire. Dragostea dintâi	V I A Ț A
	45	Iubire <i>Nicolae Teieru</i>	
	46	O manifestare a Poruncii Iubirii Biserica și societatea. Familia creștină ***	
	48	Vocația creștină a României <i>ÎPS Andrei Andreicuț</i>	
	49	Noțiunile politice de dreapta și de stânga. O redefinire critică pe fondul actualității <i>Răzvan Codrescu</i>	
	56	România - de la comunism la capitalism sau la creștinism? <i>Ing. Alexandru Ostafi</i>	
	58	Despre binele, frumosul și adevărul religiei <i>Mihai Eminescu</i>	
	59	Apocalipsa după Petre Țuțea <i>Pr. Cătălin Dumitrescu</i>	
		Tinerete cinstită - Bătrânețe fericită	
	60	Să facem ceva! <i>Arhim. Sofian Boghiu</i>	
	62	Mijloace anticoncepționale. Efecte secundare fatale (1) <i>Dr. med. Rudolf Ehmann</i>	

OMEGA

Femeia creștină (1)

- 71 Femeia creștină *Arhim. Teofil Părăian*
80 Rolul femeii în primele comunități creștine (1) *Pr. Gurie Georgiu*

- continuare la pag. 4 -

82 Ne răspunde Părintele... de la inimă la inimă

Pravila apostolică și practica Sfinților Părinți ai Bisericii ne cer **să nu ne rugăm împreună cu ereticii**. Pe de altă parte, ideologiile contemporane, facilitatea și universalizarea contactelor între oameni, împing la călcarea frecventă a Pravilei și în această privință. Mai mult, "**declaraarea neabătută a ortodoxiei**" este numită de heterodocși de-a dreptul erezie!

Care ar fi drumul împărătesc în aceste situații?

Răspund: **PS Corneliu Bârlădeanu**, Arhim. **Mina Dobzeu**; Arhim. **Teofil Părăian**, Arhim. **Ioachim Pârvulescu**, Arhim. **Ioanichie Bălan**, Ierom. **Gherontie Comoriță**, Maica Stareță **Roșu Marina**, Maica Stareță **Iustina Popovici**, Monahia **Silvana Vlad**.

87 Actualitatea religioasă

87. ♦ Papa nu e dorit în Grecia și Rusia ♦ Relația Biserică - Stat din Rusia deranjează pe Atei ♦ Președintele Iugoslaviei dorește sfatul Patriarhului ♦ Se încearcă compromiterea Patriarhului Teoctist

88. ♦ Constituția Europei ♦ Copiii familiilor homosexuale: înfiați, născuți sau clonați?!

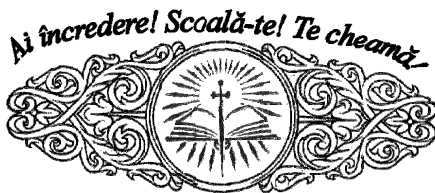
89 Curierul inimii

90 CARTEA PRIN POȘTĂ (cărți, icoane, casete audio, etc.)

98 Abonamente. Difuzare. Publicitate.

Pace ție, cititorule!

Veniți la Mine !

Pentru cealaltă vreme a vieții noastre (1)

Interviu cu Arhim. Teofil Părăian

Prea Cuvioase, în numeroasele conferințe și interviuri pe care le-ați oferit credincioșilor în acești ultimi 10 ani, nu o dată ați afirmat că viața v-a fost ajutată de două lucruri: credința în Dumnezeu și Cultura. Pentru început, v-aș ruga să ne spuneți un cuvânt despre aceste două căi.

M-a ajutat în viață credința în Dumnezeu și Cultura. M-a ajutat credința în Dumnezeu căci cu ea m-am pomenit în lumea aceasta. M-am pomenit într-un sat de oameni credincioși, de oameni care știau de Dumnezeu, știau de Biserică, știau de sărbători, știau de posturi, știau de legea lui Dumnezeu, știau de rînduieli ... Erau niște oameni care n-aș putea zice că au trăit viața religioasă la ultima posibilitate, dar atmosfera, în general, era una îndemnătoare către viața religioasă. Nu știu cînd am învățat Tatăl Nostru și Îngerelul, m-am pomenit cu ele așa cum m-am pomenit și cu limba pe care o vorbesc. Am adăugat apoi altele și altele, mai întîi în familie și apoi la școală. În familie erau niște rînduieli care astăzi nu mai sunt nici măcar în familiile fraților mei, rînduieli care s-au pierdut, care s-au părăsit. Mă refer în special la rugăciunea de seară. Noi, copiii, eram obligați de mama să ne facem rugăciunile. Mama ne-a învățat rugăciuni, așa am spus rugăciuni. Tot ea ne spunea să ne facem cruce pe pernă. Dacă vreodată eram obosiți și nu doream să ne mai și rugăm, ne spunea: "*Măi copii, sculați-vă la rugăciune, nu vă puneți precum caii!*"

Erau deci niște reguli pe vremea aceea. Biserica era singura instituție angajantă pentru credincioși. M-am pomenit deci în Biserică. Am mers la Biserică încă de la vîrsta la care nu știam că acolo se spune ceva cu sens, și abia după aceea am început să-mi dau seama de importanța slujbelor. Poate că nu o făceam însă așa cum trebuie pentru că abia la Institutul Teologic am înțeles comorile ortodoxiei cuprinse în Sfintele Slujbe. Deci credința în Dumnezeu a fost ceva care s-a impus prin mediul în care am trăit.

În ceea ce privește cultura, pe aceasta mi-am cîștigat-o pe măsură ce am făcut școala. Și, pentru că credința în Dumnezeu a predominat întotdeauna, cultura s-a conectat la credință, atît cît am avut. M-am bucurat deci și de una și de cealaltă, recomandîndu-le, la rîndul meu, pe amîndouă. Nu spun asta în sensul că fără cultură nu se poate, ci în sensul că este mai bine să ai și cultură. Sigur, mîntuirea ne-o dă credința, nu cultura. Însă cultura cultivă și ea. Și, dacă este o cultură adevărată – care își merită numele și care are un conținut îndrumător de suflet, atunci este un lucru minunat să fii și credincios și să fii și om cult.

Însă tineretul din zilele noastre nu se poate spune că a avut șansa de a fi crescut într-un mediu profund credincios și nici că a acumulat cultură îndeajuns. În această situație, ce drum poate el parcurge?

Tineretul nu poate apuca decât drumul pe care merge deja. El se schimbă doar dacă se trezește cumva, dacă ajunge să constate anumite valori. Altfel îl duce valul, îl duce șuvoiul. Credința în Dumnezeu este o valoare pe care, dacă omul nu o are, nici el nu este de valoare. Cineva care nu are credință în Dumnezeu nu are suport pentru viață, nu are o orientare, nu are un suport pentru a înainta în cele bune. Dacă te rezumi numai la ceea ce poți face fără o îndrumare venită de undeva de mai presus de tine, poți avea o viață fluctuantă și ai, de fapt, de multe ori oscilații, de multe ori faci bine, de multe ori nu faci bine, uneori ești bun, alteori ești rău, precum îți vine ție. Pe când cineva care are credință în Dumnezeu are o orientare, se jenează să facă rău, are un program de viață precum este programul prezentat în Psalmul 33: ” *Veniți fiilor, ascultați-mă pe mine, frica Domnului vă voi învăța pe voi; Cine este omul cel ce vrea viața, care iubește să vadă zile bune? Oprește-ți limba de la rău și buzele tale să nu grăiască vicleșug. Ferește-te de rău și fă bine, caută pacea și o urmează pe ea.*”. Ori, lucrurile acestea nu se pot realiza așa, spontan, ci se realizează pregătindu-te pentru ele, știind de ele. Sfântul Apostol Pavel zice: „*Nu te lăsa biruit de rău ci biruiește răul cu binele*” (Rom. 12, 21). Sfântul Isaac Sirul zice: *Împacă-te cu tine însuși și va fi în pace cu tine și cerul și pământul*. Sfântul Marcu Ascetul are cuvîntul: « *Cînd îți aduci aminte de Dumnezeu înmulțește rugăciunea ta, pentru ca, atunci cînd îl vei uita, Domnul să-și aducă aminte de tine* ».

Deci toate lucrurile acestea ni le oferă credința în Dumnezeu, care ne mai oferă, pe lîngă asta, și o disciplină – *disciplina postului*, de pildă, care întărește disciplina umană în general. Sunt atîtea și atîtea lucruri care nu le poți avea în altă parte decît în credință. În ceea ce privește Cultura, trebuie să știi că oamenii o prețuiesc pe măsură ce înaintează în ea. Așa-i și cu Credința, o prețuiești pe măsura în care înaintezi în Credință. Cu Cultura-i ca și cu Credința, iar cu Credința-i ca și cu Cultura! Dacă faci faptele credinței, înaintezi în Credință. Dacă faci faptele culturii, înaintezi în Cultură, în aprecierea Culturii. Deci ele pot fi legate una de alta. Numai că, în tineretul nostru de astăzi nu mai există interesul care era odinioară. Cînd eram eu elev de liceu (la Timișoara am făcut eu liceul), aveam un profesor de limba latină care avea peste 50 de ani atunci, și care ne spunea că, pe vremea lui, adică pe vremea tineretii lui, se citea mult mai mult. Știa poezii de Eminescu, ne recita anumite versuri. Deci el avea un suflet îmbogățit cu versuri de Eminescu, avea un suflet îmbogățit cu ceea ce a acumulat prin citit. Ori, el constată că, pe vremea noastră, se citește mult mai puțin. Și, acum este și constatarea mea, că pe vremea noastră de acum, în contemporaneitatea noastră, tinerii citesc mai puțin decît citeam noi în tinerețe. Iar noi, la vremea aceea, citeam mai puțin decît citeau înaintașii nostri, de exemplu profesorul meu de latină.

Sper să nu mergem tot în ritmul acesta...

Dragă, să știi că eu nu prea sper la multe. Pentru că există o atmosferă de delăsare. Sunt, într-adevăr, și oameni preocupați de cultură, care scriu, care studiază. Însă aceștia sunt foarte puțini față de majoritatea oamenilor care, am putea zice că din punctul acesta de vedere, sau nu fac nimic, sau fac prea puțin. - Fiindcă am vorbit despre Credință și Cultură, spuneți-ne dacă se poate una fără cealaltă și care din cele două ar trebui să o alegem în primul rînd? - Se poate Credință fără Cultură, se poate și Cultură fără Credință. Însă Credința fără Cultură este mai bună decît Cultura fără Credință.

În România avem mai multă Credință fără Cultură sau invers?

În România este mai mult necredință și necultură. Asta-i realitatea!!! O credință fără faptele credinței nu există de fapt. Un om care zice că-i credincios, și sunt mulți care spun asta în sensul că nu tăgăduiesc pe Dumnezeu cu cuvîntul, dar care-l tăgăduiesc cu fapta, unul care zice Cred în Dumnezeu dar care nu merge la Biserică, înseamnă că acela nu crede. Sau că nu are ațîta credință care să-l ducă în Biserică, sau

să-l țină în Biserică. Sunt atîția oameni care se duc și aprind o lumînare în Biserică, lăsînd-o acolo în locul lor pe cînd ea stă, de fapt, în locul ei. Ei se duc și își văd de treabă, ca și cînd și-au îndeplinit o datorie. Pe cînd așa ceva, pentru un om credincios, cu adevărat credincios, un om care îl are pe Dumnezeu și care nu poate să-l neglijeze pe Dumnezeu, așa ceva nu se poate! Nu se poate să crezi în Dumnezeu și să nu te rogi lui Dumnezeu, nu se poate să crezi în Dumnezeu și să nu citești cuvintele Lui din Sfînta Scriptură, nu se poate să crezi în Dumnezeu și să nu-ți păzești mintea de gînduri rele, nu se poate să crezi în Dumnezeu și să nu postești, nu se poate să crezi în Dumnezeu și să înjuri, nu se poate să crezi în Dumnezeu și să faci păcate tinerești, să trăiești cu o prietenă, și așa mai departe. Așa ceva nu se poate! Deci, cine crede în Dumnezeu, are o viață după Credință. Măsura Credinței este măsura vieții. Cum îți este viața, așa e și credința. Nu există o credință în suflet și o viață în afară. Omul crește în ce pornește, nu în ce nu pornește. Cineva care vrea să progreseze în post trebuie mai întîi să postească, cineva care vrea să progreseze în rugăciune trebuie să se roage, cineva care vrea să progreseze în fapte bune trebuie să facă fapte bune. Există deci o angajare. O credință neangajată nu-i credință, nu-i mîntuitoare.

Pentru că tot am ajuns aici, v-aș ruga să vă spuneți părerea privind anumite partide ce se autointitulează partide creștine.

Aceasta este o chestiune politică iar eu nu fac politică! Însă poate că nu sunt partide creștine. Au mai mult o eticheta pe care o afișează electoratului!

Dar cîți dintre acești politicieni creștini respectă programul pe care l-ați expus mai sus? Cîți citesc, de pildă, Sfînta Scriptură?

Nu știu, nu am stat să-i urmăresc. În orice caz, ca să fii cu adevărat creștin trebuie să îți trăiești credința. Adică să faci lucrurile acestea: să mergi la Biserică, să te rogi dimineața, seara și la masă, să citești zilnic cel puțin 2 capitole din Noul Testament, să îți păzești mintea prin rugăciunea "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul" și să postești. La asta aș adăuga programul recomandat de Părintele Arsenie Boca: Oxigen, glicogen, somn, să-ți păstrezi hormonii și să ai concepție de viață creștină.

Ce părere aveți despre libertatea, uneori exagerată, pe care și-o iau oamenii din zilele noastre? Ajută ea la ceva?

Dragă, libertatea, în general, este bună dacă știi cum să o folosești. Dacă nu știi cum să o folosești, nu-i bună libertatea, devine înrobire. Domnul Hristos a spus iudeilor care au crezut în el: „*De veți păzi cuvîntul Meu veți cunoaște adevărul și adevărul vă va face liberi*”. Și atunci au zis iudeii „*Noi suntem fiii lui Avram și nimănui n-am fost robi vreodată. Cum zici Tu: adevărul vă va face liberi?* ». Iar Domnul Hristos a spus: « *Cel ce săvîrșește păcatul, rob este păcatului!* » (In. 8, 32 și următoarele) Deci o libertate necontrolată, o libertate nedirijată, poate duce la înrobire.

România a știut, în decursul acestor ultimi 10 ani, să-și controleze, să-și dirijeze libertatea?

N-a știut nimic! În decursul acestor 10 ani oamenii n-au știut de unde să înceapă, n-au știut cum să meargă, au mers întîmplător, au mers cum le-a venit. Au căutat ei să facă anumite lucruri dar ... Mă gîndesc numai cîtă vorbă a fost la început privind corupția, privind înlăturarea ei, și pînă la urmă s-a stins totul.

Prea Cuvioase, suntem în pragul alegerilor electorale, promisiuni ca cele de mai sus vor apare din nou pe piață...

În sfîrșit, Dumnezeu să-i miluiască pe toți ... Eu cred însă că toate ale omului sunt la nivelul omului și, tocmai din acest motiv omul nu poate face mai mult decît face. Fiindcă vorbeam despre libertate, eu cred că libertatea pe care noi o avem astăzi a

adus și rele pe care odinioară nu le-am avut. Înainte de pragul acesta al revoluției, sau cum vreți să numiți ceea ce a fost atunci, erau niște lucruri pe care societatea și orientarea politică de atunci le socotea degradante. Ma refer la pornografie, la avort și la homosexualitate. Erau condamnate! Acum sunt libere. Iată deci libertatea care aduce înrobire.

Și ce putem face ca libertatea să nu mai aducă această înrobire?

Nu știu ce putem face! Mai întâi de toate trebuie să se creeze niște legi care să îngreudească libertatea iar omul să știe că libertatea îngreudată este mai mult decât libertatea neîngreudată. Adică să nu se spună « sunt drepturile omului », « este dreptul omului să facă avort, este dreptul omului să citească lucruri necuvincioase, este dreptul omului să aibă baruri, striptease, este dreptul omului să privească filme necuvincioase » ... Tot auzim: e dreptul omului, e dreptul omului ... E dreptul omului să fie prost, prost să fie dacă-i dreptul omului!

Fiindcă v-ați referit înainte la Psalmul 33, spuneți-ne cum să căutăm pacea și cum să o urmăm?

Dragă, pacea nu poate fi căutată altfel decât prin nepătimire. În Filocalie este scris: Pacea este nepătimire. Deci, pacea fiind nepătimire, întâi trebuie să ajungi la nepătimire și atunci vei ajunge și la pace. Pacea este un dar al lui Dumnezeu pentru omul curat la suflet: Nu ești curat la suflet, n-ai pace în suflet, și n-ai pace nici cu Dumnezeu, nici cu alții nu ai pace. Noi, la slujbele noastre, ne rugăm pentru pace, pacea de sus, pacea a toată lumea. Dorim să avem zile cu pace, sfârșitul să ne fie cu pace, cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii ... Insistăm foarte mult pentru pace, numai că pacea este ceva ce se realizează, nu se așteaptă.

Prea Cuvioase, vă rog să roștiți un cuvânt privind mîntuirea, desăvîrșirea, îndumezeirea.

Mîntuirea este eliberarea de păcat, eliberarea de vină în fața lui Dumnezeu. Este iertare în fața lui Dumnezeu, este excluderea răului din sufletul omului. Omul, cînd ajunge la mîntuire, ajunge la eliberare de negativ, de păcat, de boală, etc. Există și mîntuire de boală, există și mîntuire de moarte. Deci noi considerăm că mîntuirea este o eliberare care se realizează, prin puterea lui Dumnezeu, pentru omul credincios. Cine n-are credință, n-are mîntuire iar cine are mîntuire are și credință. Credința este Mîntuitorul iar mîntuirea se realizează la intervenția Mîntuitorului. Nu există o mîntuire pe care și-o realizează omul, așa cum cred cei care au teoria reîncarnării, cei ce afirmă că mîntuirea se realizează prin experiență, care îți aduce o cunoaștere care, la rîndul ei, te face să te depărtezi de rău. Nu-i așa! Noi credem că mîntuirea privește raportul între Dumnezeu și om și înaintarea, progresul omului. Deci mîntuirea, considerată un raport între Dumnezeu și om, vine din partea lui Dumnezeu, pentru că păcatul strică legătura dintre om și Dumnezeu. Păcatul privește atît pe om, pe cel ce face păcatul, cît și pe Dumnezeu, către care se îndreaptă răutatea omului. Și atunci este nevoie, pe de o parte, de iertare din partea lui Dumnezeu, și, pe de altă parte, de eliberare de negativul pe care l-a făcut omul. Asta este mîntuirea. Desăvîrșirea este deplinătate în mîntuire, pînă unde poate ajunge omul, excluderea tuturor relexelor dar și împlinirea binelui. Pentru că pocăința, în fond, nu înseamnă numai părăsirea păcatului, ci înseamnă și lucrarea virtuții. Deci mîntuirea are și o parte pozitivă, așa cum și pocăința are o parte pozitivă. Ferește-te de rău și fă binele zice psalmistul. Sfîntul Apostol Pavel spune: Nu te lăsa biruit de rău și biruiește răul cu binele. Așa că și asta ține de mîntuire, însă deplinătatea în lucrarea binelui, dacă există o deplinătate, aceasta înseamnă desăvîrșire. Cu alte cuvinte, desăvîrșirea se exprimă prin perfecțiune.

Spuneți Cuvioșia Voastră că desăvîrșirea se face prin iubire și prin smerenie.

- Exact! Desăvârșirea o putem înțelege numai prin deplinătate în iubire și deplinătate în smerenie. Și mai avem tot aici îndumnezeirea. Aceasta vine din partea lui Dumnezeu spre om. Dumnezeu îl cuprinde pe om, îl învăluie, îl ridică pe om mai presus de om prin puterea Lui. Asta este îndumnezeirea, o revărsare a lui Dumnezeu către om, o transformare a omului prin puterea lui Dumnezeu. Omul rămîne tot om însă om îndumnezeit, așa cum zic Părinții că fierul ars în foc este tot fier, însă fier înroșit, fier încălzit.

Vă rog să roștiți cîteva cuvinte privind sfatul « Să te depășești și să te dăruiești », sfat pe care l-ați primit în mănăstire.

Este un cuvînt pe care mi l-a dat Părintele Serafim Popescu, duhovnicul meu din acele vremuri. El mi-a spus, la spovedanie: Să te depășești și să te dăruiești!

Și cum putem face aceste lucruri?

Prin strădania de a înainta în bine ne depășim și prin iubire ne dăruim. Deci să te depășești, așa zice eu, în credință, să înmulțim credința, și să te dăruiești prin iubire. Este ceea ce zice Sfîntul Apostol Pavel în Epistola către Galateeni: În Iisus Hristos nici tăierea împrejur nu folosește la nimic, nici netăierea împrejur, ci credința lucrătoare în iubire. Sau ceea ce zice în Epistola I către Corinteni: *De-as avea credință atît de multa încît să mut și munții, dacă nu am dragoste nimic nu sunt!* Deci nu am nici o valoare. Cine are credință trebuie neapărat ca să o însoțească de iubire, de iubirea dirijată și orientată prin porunca lui Dumnezeu.

- Vorbiți-ne, vă rugăm, despre gînd. Spuneți Cuvioșia Voastră cîndva : trebuie să ai grijă la ceea ce gîndeți. Aici este cheia vieții sufletești.

- Cheia vieții sufletești, ridicarea și coborîrea în viața interioară, se realizează în gînd. Toate ale omului pornesc de la gîndul omului. Absolut tot ceea ce face omul, întîi gîndeste și apoi face. Religia se folosește foarte mult de gîndul acesta și orientează pe om spre cercetarea gîndurilor. Pentru că Din inima omului, zice Domnul Hristos, pornesc gîndurile cele rele. Bineînțeles, și gîndurile cele bune tot din inima omului pornesc. Cu alt prilej a zis Domnul Hristos : *Din prisosința inimii grăiește gura și Omul cel bun din visteria cea bună a inimii sale scoate cele bune, pe cînd omul cel rău din visteria cea rea a inimii sale scoate cele rele* (Mt. 13, 52) că nu se poate pom bun să facă roade rele și nici pom rău să facă roade bune. Deci toate lucrurile acestea ne duc la înțelegerea faptului că toate ale omului pornesc de la gîndul omului. Așa că toată grija noastră trebuie să fie să ne curățăm partea dinlăuntru a paharului și a bidului, după expresia Domnului Hristos, ca și celelalte să ne fie curate.

Prea Cuvioase, mărturisesc că tare m-am mirat atunci cînd am auzit cele spuse de Cuvioșia voastră că un călugăr trebuie să fie vesel. Am întîlnit apoi puncte de vedere similare și în cele spuse de părinții Cleopa și Arsenie. Însă, explicați-ne și nouă, de ce un călugăr trebuie să fie vesel?

Pentru că un creștin trebuie să fie vesel. Și dacă ești călugăr ești și creștin, iar dacă ești creștin nu poți să fii altfel decît vesel. Pentru că așa vrea Domnul Hristos. Domnul Hristos a spus: *Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în Ceruri*. A mai spus: *Acestea vi le spun că bucuria mea să fie întru voi și ca bucuria voastră să fie deplină* (In. 15). Domnul Hristos a spus: *Iarăși mă veți vedea, se va bucura inima voastră și bucuria voastră nimenea nu o va lua de la voi* (In. 16) Domnul Hristos a spus și că *Împărăția lui Dumnezeu este prilej de bucurie și a asemănat-o cu un ospăț*, (Mt.8; Mt.22; Lc.14; Mt.25) Domnul Hristos a spus cuvintele: *Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune stăpîn Întră în bucuria Domnului tău!* (Mt.25). La nașterea Domnului nostru Iisus Hristos s-au spus cuvintele În cîntare îngerească, slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între

oameni bunăvoire. Iar îngerul binevestitor le-a spus păstorilor din preajma Betleemului lată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul; că vi s-a născut azi Mîntuitor, care este Hristos Domnul (Lc. 2, 11). Iar, la Înălțarea Domnului nostru Iisus Hristos citim în Sfînta Evanghelie de la Luca faptul că ucenicii s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare. Deci bucuria ține de viața creștină. Cine înțelege viața creștină așa cum trebuie, să știe că trebuie să fie un om al bucuriei, un om care se bucură și un om care răspîndește bucuria. Sfîntul Apostol Pavel are și el cuvinte de îndemn la bucurie. De exemplu *Bucurați-vă cu bucuria nădejii* (din Epistola către Romani) sau *Bucurați-vă pururea și iarăși zic bucurați-vă* (cuvinte scrise în Epistola către Filipeni) sau *Totdeauna să vă bucurați, neîncetat să vă rugați, pentru toate multumiri* (cuvinte pe care le citim în Epistola I către Tesalonicieni). Toate acestea arată că un creștin trebuie să fie bucuros. Și un călugăr, fiind în elita creștinilor, trebuie să fie și mai bucuros, pentru că este călugăr. Iar cea dintîi haină cu care se îmbracă fratele călugăr este haina albă și se numește haina veseliei : Fratele nostru (și i se spune numele) se îmbracă cu haina veseliei. Să zicem pentru dînsul Doamne miluiește. Deci fondul trebuie să fie bucuria. Și apoi, la slujbele noastre, la Sfîntul Maslu, spunem Facă-se, Doamne, untdelemnul acesta untdelemn de bucurie, untdelemn de sfîntenie, îmbrăcăminte împărătească, pavăză puternică, izbăvitor de toată lucrarea diavolească, pecete nestricată, bucurie a inimii, veselie vesnică. Sau, la Sfînta Liturghie, la sfîrșit, cînd credincioșii cîntă *Fie numele Domnului binecuvîntat de acum și pînă în veac*, la Liturghia Sfîntului Ioan Gura de Aur, preotul spune *Împlinirea Legii și a Proorocilor, Tu însuți fiind Hristoase, cel ce ai plinit rînduiala cea Părintească, uple de bucurie și de veselie inimile noastre*. Păi, cum să nu fim bucurosi dacă toate acestea sunt îndrumătoare de bucurie?

Prea Cuvioase, dar cum se împacă asta cu citatul Umilește-te zilnic pentru că, în golul lăsat în tine, să poată intra Dumnezeu? Cum se împacă bucuria unui călugăr cu retragerea lui în vîrfurile muntelui în căutare de liniște?

Călugării pot să fie veseli din bucuria pe care le-o dă Dumnezeu. Dacă te duci în pustie, te duci cu credința ta, te duci cu ostenele tale pentru o îmbunătățire sufletească, și Dumnezeu nu rămîne dator. Dumnezeu îi dă omului bucurie. Dumnezeu nu îi dă omului bucurie din relațiile cu oamenii ci îi dă bucurie în starea în care se găsește el. Eu, de exemplu, cînd ziceam ceea ce mă învățase Părintele Arsenie, cînd ziceam *Doamne Iisus Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul*, eram elev la Timișoara și mergeam către școală, aveam uneori ațîta bucurie că aveam impresia că mă ridică cineva pe sus, că nu aș mai putea suporta mai multă bucurie. Iar bucuria acesta era din credință, bucuria din legatura cu Dumnezeu. De aceea eu recomand foarte mult rugăciunea aceasta pentru bucuria pe care o aduce în suflet.

Spuneți Cuvioșia Voastră că Omul este ființă care poate zice nu...

Da, și zice nu.

Dar nu zice cam des?

Ba, cam zice!

Nu zice unde nu trebuie?

Zice, zice!

Și ce este de făcut?

Să știe cînd să zică nu și cînd să zică da.

Și cum știm asta?

Știm prin îmbogățirea minții cu gînduri ale lui Dumnezeu, gînduri care ne orientează.

Prin Credință și Cultură ...

Exact!

= va urma =

Interviu realizat de Fabian Anton la
Mănăstirea Brâncoveanu, 28 mai 2000

Războiul nevăzut. Isihasmul

Prin post, rugăciune, ascultare și fapte bune către lumina dumnezeiască

Arhim. Claudiu Derevleanu † 1991

Mănăstirea Neamț

Rugăciune (mai ales în pustie) Ascultare și fapte bune (mai ales în obște)

Spuneți-ne, vă rugăm, despre forma sinaită a isihasmului.

La început viața monahală a fost în pustiu și erau puțini călugări laolaltă: 4, 5, 6; pe urmă a venit viața de obște. Unii curioși părinți au fost strănși la un loc și s-au făcut reguli și principii.

Care e raportul dintre forma sinaită și cea română?

Diferența constă în împrejurările sau locurile unde se manifestă. La noi e populație multă și nu se poate manifesta ca în Sinai; acolo e pustiu și omul fiind în sânul naturii se simte altfel, mult mai aproape de Dumnezeu ca dincoace, unde e înconjurat de unele și altele.

În ce măsură natura participă la trăirea duhovnicească?

Mai mult ca orice. Sfântul Antonie spunea că are o singură carte, cu numai două foi: una-i cerul, cealaltă-i pământul și între acestea două el citește și nu-i mai trebuie altceva.

Care era practica, trăirea isihastă la locurile sfinte?

În principal era rugăciunea. La bază este rugăciunea și trăirea voii prin ascultare, dar în pustiu nu se socotește trăirea voii pentru că acolo faci ce dorești pe când în obște nu faci ceea ce dorești ci ceea ce ți se cere. Trăirea voii e foarte importantă pentru mântuirea sufletului; trebuie să omori ambiția cârnii din tine. Omul se desface în două părți: parte materială și parte sufletească și atunci le pui acestea două față în față și observi că întotdeauna ele sunt în luptă continuă. Partea materială nu e formată numai din rău dar trebuie să fii foarte atent că de multe ori otrava e dulce. Dacă otrava ar fi amară nu ar mai lua-o nimeni, nu s-ar mai otrăvi nimeni, dacă fiecare ar vedea consecințele răului nu l-ar face niciodată. Materia de multe ori acaparează partea sufletească, o înăbușă. Ca să te poți debarasa de acest pericol îți trebuie ajutorul lui Dumnezeu, harul lui Dumnezeu. Dacă El are o porțiță să vină la tine, o rază de lumină dumnezeiască, și tu te ții de ea vărtos, că acolo ți-e mântuirea ta, Dumnezeu te ajută și te salvează.

Cum se poate primi harul lui Dumnezeu?

Numai făcând bine. Binele este scânteia divină care-l înobilează pe om, care este deja în om, trăiește în om. Ca să păstrezi aceasta fă-ți în fiecare seară un proces de conștiință, gândește-te cât rău și cât bine ai făcut în ziua aceea, pune-le în balanța conștiinței și lași să-ți spună ea în ce

balanța se apleacă într-ocolo a două zi fă mai mult bine și atunci balanța se apleacă de partea ta. Noi suntem două ființe (materia și duhul) într-una singură.

Când poate cunoaște omul că a primit harul lui Dumnezeu?

După multă trăire duhovnicească. De multe ori răul e foarte combinat cu binele și răul caută să te prindă în așa măsură încât tu, crezând că faci bine, faci rău. Se întâmplă des: ai dat un sfat unui prieten, el l-a urmat și a ieșit rău, tu având intenție bună.

Sfântul Ioan Iacob a fost recunoscut ca sfânt în întreaga ortodoxie. Dumneavoastră care i-ați fost prieten ce ne puteți spune despre el, despre trăirea lui duhovnicească atât în Mănăstirea Neamț cât și în Sinai?

El a trăit de mic în mediu religios, căci a fost crescut de o bună credincioasă, părinții lui murind. Dânsa a vrut să meargă la o mănăstire de maici dar n-a putut trebuind să-l crească pe el; el a citit multe cărți religioase aduse de maici bunicii lui și încetul cu încetul acest duh al binelui, al credinței, a prins rădăcină, a găsit locul potrivit. Prințând rădăcină și hrânindu-l mereu, ferindu-l de pasiuni, păcate, el a venit la mănăstire ca urmare a chemării lăuntrice. El nu s-a împăcat în Mănăstirea Neamț, a vrut să meargă în Muntenia, pe la Turnu, ca sihastru. Dînsul a fost pus în cumpănă de o chestiune foarte interesantă: diavolul îi pune în față că a plecat din mănăstire fără blagoslovenie și că îi era rușine să se mai întoarcă în Neamț, trebuie să meargă la altă mănăstire. (el s-a dus la Turnu și după două luni de zile a venit înapoi). El căuta viață cât mai apropiată de Dumnezeu. Era dat ca ucenic la un farmacist ce făcea medicamente din plante, lov, care era un om duhovnicesc. Dar a plecat la locurile sfinte fiindcă dorea să se desăvârșească și a văzut că la Neamț nu se poate desăvârși, idealurile lui nu le poate îndeplini. În Palestina el s-a oprit întâi la Hebron, unde era o mănăstire rusească, a stat două zile și a plecat că duhul lui nu se putea împăca acolo. A mers în alt loc, acolo a stat mai mult dar nici acolo nu s-a împăcat, a vrut un loc și mai retras. Voia să trăiască cât mai singuratic, cât mai izolat, nu fiindcă era egoist ci fiindcă vroia să fie mai aproape de idealurile lui, de Dumnezeu.

Ce ne puteți spune despre trăirile lui, despre felul cum a primit lumina?

El a primit lumina prin fapte bune, prin rugăciune, post. Încearcă odată să te aduni singur într-o cameră și să te rogi lui Dumnezeu, dar să te rogi cu toată dăruirea ta, cauți să-ți alungi din minte orișice să-ți închipui pe Dumnezeu și ai să vezi că simți o dulceață în toată ființa ta așa de mare că ai căuta să nu te desparți de ea niciodată, să mori cu ea. Rugăciunea nu vine decât prin trăire duhovnicească. *Trăirea duhovnicească constă în fapte bune.* Trebuie să-ți dirijezi gândurile pe linia credinței. Așa cum trupul muncind își adună puterile și merge înainte, așa duhul trăiește prin rugăciune și fapte bune. Rugăciunea trebuie să fie făcută din toată inima ta, debarasată de orișice. Un Tatăl Nostru de l-ai zice în momentul acela simți în inimă o dulceață, o trăire extraordinară. La aceasta se ajunge după ani de practică. Zicea cineva: „*Când mă rog îmi închipui icoana Mântuitorului, sau scena Judecării sau altceva și mintea mea o concentrez acolo. Buzele mele rostesc rugăciunea dar mintea mea e acolo, nu fuge*“. Mintea repede se împrăstie, trebuie concentrare. Oricine poate încerca aceasta (să-i apară imaginea în minte), nu doar călugării, orice credincios.

La ortodocși icoanele sunt făcute ca să ajute la concentrarea minții?

Noi nu avem încă puterea gândirii de a da o formă dumnezeirii, iar biserica în trăirea ei a căutat să apropie mai mult pe om de Dumnezeu prin aceste icoane. De exemplu, în icoana Învierii Mântuitorului se vede un mormânt cu sicriu ori în realitate nu e așa, dar e făcută astfel fiindcă la noi așa e obiceiul și ca credincioșii să-și întipărească mai ușor în minte dacă văd o groapă cu un sicriu în mijloc decât dacă ar vedea o peșteră cu un pietroi la gura mormântului. Să fie deci ceva apropiat de viața lor că atunci mai repede se adaptează.

Ce urmează despre apariția imaginii în minte sau după ce reușești să-ți concentrezi mintea?

Trebuie să-ți prelungești cât mai mult aceasta stare. Dumnezeu te ajută dar tu trebuie să te străduiești. Desigur nu poți rămâne tot timpul în stare de rugăciune; și duhul are nevoie de o relaxare. Pe Sfântul Antonie, când era cu ucenicii lui în pustiu, l-au găsit făcând glume și jucându-se cu ucenicii și când l-au întrebat „de ce?” a spus că nu se poate întinde prea mult coarda căci până la urmă plesnește. Fiecare cu puterea lui de concentrare. Dar nici să zicem că orice am face, Dumnezeu ne iartă. Toți oamenii pot apuca pe această cale dar nu se apucă toți („În casa Tatălui meu multe locașuri sunt“). ***Când se nasc, toți oamenii sunt în aceeași vârstă duhovnicească? Cum se explică că diferă atâtă drumurile pe care apucă?***

Da, toți se nasc în aceeași vârstă duhovnicească iar varietatea căilor pe care apucă depinde în primul rând de mediul în care se nasc și în care trăiesc. Să faci bine, cât de puțin, dar să faci.

Rugăciunea minții

Ce ne puteți spune despre trăirile dumneavoastră duhovnicești?

Nu pot cronometra niște etape prin care aș fi trecut în sensul că doi ani am făcut aceasta și am simțit ceva, pe urmă am făcut aceea și am simțit altceva. Nu există anumite etape. Poate să existe un tânăr mai duhovnicesc decât unul la 80 de ani. Fiecare are drumul lui și îl găsește zbătându-se; dacă nu se zbate nu ajunge la nimic. Te scoli în miezul nopții atunci când dorm toți, aprinzi o candelă, citești o rugăciune, un acatist; să fie liniște să crezi că ești în mormânt, să te aduni frumos în tine, în conștiință, fixezi un punct lângă Dumnezeu, cum crezi tu că e bine și te rogi; să vezi câtă mulțumire sufletească ai! Vă spun un caz: în 1987 când am fost la Ierusalim înainte de sosirea Sfintei Lumini la Sfântul Mormânt, când să intre arhiereul am rămas lângă Sfântul Mormânt unde era un călugăr din Cipru; când a ieșit arhiereul cu Sfânta Lumină afară, călugărul acela s-a strecurat pe sub mâna lui și a intrat în Sfântul Mormânt. Eu am făcut la fel pe cealaltă parte. Piatra Sfântului Mormânt este o marmura albă crăpată la mijloc, avea ca o rouă pe ea; el a scos un șervet și a început să șteargă roua aceea; eu am făcut la fel. Ei, ce am simțit eu atunci simț și acum când îmi amintesc: m-au podidit lacrimile și am simțit că nu mai eram pe pământ, am uitat total de mine. Nu-ți poți defini nimic în jurul tău așa ești într-o stare de fericire; limba nu are cuvinte să definească într-un fel fericirea aceasta. Acesta-i scopul suprem. Cum spunea părintele Ioanichie: „Când m-am mărturisit prima dată și m-am împărtășit am simțit o bucurie, m-am simțit alt om, parcă ai lua un medicament care te pune în mișcare“. Pe primul plan este credința cu care venim la împărtășanie. Trebuie săpat la grădina credinței ani de zile și eu încă n-am terminat. Când te întorci la realitate bucuria aceea trăiește în tine. Sufletul se schimbă treptat dacă tu mereu cultivi sămânța dumnezeiască. După ce l-ai cunoscut pe Dumnezeu mai poți da înapoi, că are diavolul metodele lui, nu te lasă în pace. Duhul Sfântului Antonie se zice că mergea spre cer (se despărțise de trup) și diavolul îi spune: „Ei Antonie, ai scăpat de noi!“ la care Sfântul zice: „Încă n-am scăpat de voi“ - și era duh, nu mai era carne și oase. Culcă-te într-o seară fără să-ți faci rugăciunea: nu mai visezi nimic, dormi buștean. Fă-ți rugăciunea, fă-ți puțină pravilă: toate cele îți vin în cap pentru că răul nu vrea să se despartă de noi, tot mereu bate la ușa ta să vadă dacă nu poate intra, dacă nu pe ici, pe dincolo.

Diavolul poate să-ți apară ca om?

Da, poate apare ca om, deși e duh, nu-l poți pipăi. Poate lua și formă de înger de lumină, doar ca să te dărâme.

Când ajunge inima să se roage singură tot timpul?

Multă luptă trebuie ca să ajungi ca, orice ai face, să ai rugăciunea în minte. Rugăciunea minții e cea mai bună. Scopul rugăciunii e să primești lumina iar după ce ai primit lumina, rugăciunea trebuie să rămână permanentă; dar trebuie să persisti, să ai ambiție.

Este și altă cale pentru mântuire în afară de rugăciunea minții?

Sunt forme diferite dar asta e cea mai bună pentru creștini. Catolicii zic și ei la nesfârșit „Ave Maria”. Numai Dumnezeu știe dacă se mântuiesc și ei dar spune: „Mulți la vremea aceea vor veni de la răsărit și de la apus care neștiind ale legii fac ale legii”.

Dumneavoastră vă dați seama dacă un om e mai aproape sau mai departe de Dumnezeu?

Acesta-i darul deosebirii duhurilor. Stai de vorbă cu unul și îți dai seama în ce ape se scaldă.

Despre darul vorbirii în limbi ce ne puteți spune?

La Rusalii s-a pogorât Duhul Sfânt peste apostoli ca ei să poată vorbi tuturor pe limba lor și să propovăduiască Evanghelia. Rugăciunea depinde cum o faci, nu de limba în care o faci. Când spui rugăciunea minții ai o fericire, o stare euforică pe linia credinței, ai o bunăvoință să dai și altcuiva, ca un fior. Trebuie să întreții starea aceasta, să zici tot timpul rugăciunea.

Se poate spune și în vis rugăciunea? În somn?

Poate au ajuns unii dar n-am găsit nicăieri scris asta; important e să spui rugăciuni înainte de culcare și să adormi cu ele în gând iar atunci mintea lucrează fără conștiență.

Ce reguli ar mai trebui pentru un grup laic? Sau rugăciunea inimii e suficientă?

Dacă e grup trebuie o unire de gândire, bunăvoință față de fiecare, milostenie, post, ș. a. m. d. Multe ajută. Dar să fie în cadrul Bisericii.

Numai la ortodocși vine Lumina?

Da, numai la noi. Când au năvălit popoarele arabe, armenii, care atunci erau schismatici, i-au scos pe ortodocși din Biserică de la Sfântul Mormânt iar ortodocșii au făcut rugăciunile la ușa bisericii. Când a sosit timpul - sâmbăta între 1³⁰ și 2 - Sfânta Lumină a sosit în fața bisericii la o coloană care a ars, ortodocșii au luat-o și de atunci nimeni n-a mai îndrăznit să-i scoată pe ortodocși din biserică. Acum iau Sfânta Lumină toți creștinii: armenii, coptii, catolicii. Iar de acolo o duc credincioșii în toată lumea cu felinarele.

În stare de rugăciune te poți întâlni cu altcineva?

Numai dacă ai venit în contact cu el înainte. Ți-l imaginezi. Eu m-am întâlnit deseori în rugăciune cu Sfântul Ioan Iacob. Am scris toată viața lui într-o carte. Am să vă dau și scrierile sfântului.

Ce este mintea?

Mintea este scânteia divină care este în om. Sufletul nu poate fi separat de minte. Inima este voința din om, puterea vieții.

Ce legătură este între frica de Dumnezeu și dragostea de Dumnezeu?

Frica o crezi ca o pedeapsă: dacă fac ceva Dumnezeu mă pedepsește și nu fac. Se poate să ai frică de Dumnezeu și să faci rău. Dragostea pornește din alt punct de vedere: al iubirii de El.

Spovedania este absolut necesară pentru mântuire?

Fără asta nu se poate; și cât mai des. Spovedania e curățire a sufletului. Cu cât te spovedești mai mult cu atât ții în frâu toate ale tale, pasiunile; dacă nu o faci din convingere mai bine să n-o faci, cel puțin din rușine față de duhovnic. *Sfântul Paisie se spovedea de două ori pe zi.* Dacă răul nu este stârpit de la rădăcină, el crește, odrăsește. Ca să fie de folos mărturisirea, trebuie să ajungi să vezi de unde pornește păcatul, să-i vezi rădăcina, degeaba-l tai mai de sus că mâine vine la loc.

Cum i-ați povățui pe alții despre rugăciunea lui Iisus?

Să persiste fiecare după puterile lui și Dumnezeu are să-l ajute, de vede intenții bune.

Are și pericole rugăciunea aceasta?

Dacă te oprești să o spui te depărtezi de Dumnezeu, rămâi în întuneric. Rugăciunea e pavază împotriva păcatului.

Sfinții Părinți spun că cele șapte laude pe care trebuie să le zică zilnic părinții se pot compensa prin metanii și închinăciuni; dacă nu poți face parachisul Maicii Domnului sau vecernia, faci altele închinăciuni sau metanii. Se socotesc 3 închinăciuni pentru o metanie. Rugăciunea combinată cu curățenia trupească te pot duce la desăvârșire.

Isvorul vieții este inima, dacă moare inima moare și viața. Pomul vieții vine de la minte. Inima e locașul, altarul. Întîi e rugăciunea minții, apoi a inimii, cînd ajungi la simțirile acelea duhovnicești. Apare un foc, o căldură. Cînd ajungi la momentul unei simțiri duhovnicești mari, se aprinde corpul, transpiri. Trebuie să ai și împrejurările ca să poți cultiva înainte, să ajungi la simțiri mai înalte - anume să mergi în pustiu, să te izolezi, să fii numai cu Dumnezeu; nu te mai gîndești la păcat. În Sinai cerul e negru, te gîndești: sunt singur, ce fac eu acum, care e nădejdia mea? E Dumnezeu sus și-ți lași să pătrundă în tine această înstrăinare și ajungi la un moment foarte interesant.

Mintea este conștiința iar inima eul?

Da, amîndouă devin una și merg apoi împreună.

Cum poți ști că ești pe drumul cel bun spre iluminare, spre mîntuire? Se arată niște semne exterioare care să te ajute?

Conștiința ta îți spune pe ce drum ești; fă-ți procesul de conștiința și vezi că el îți dă sentința. E judecătorul cel mai imparțial. Dacă se întîmplă să-ți adoarmă conștiința atunci urmările pot fi dezastruoase. Totdeauna omul să aibă conștiința trează căci omul e făcut din două: materie și duh și între ele se duce o luptă continuă. Dacă duhul poate stăpîni materia treaba este bună, însă dacă materia stăpînește și încalecă duhul nu e bine. „Luptă și te vei încorona”.

O pildă din Pateric. Un pustnic își luase un copil ucenic să-l crească în pustiu, de la 2,3 ani. Tînărul a murit pe la 18 ani iar pustnicul s-a rugat lui Dumnezeu să-i descopere locul unde este, că aici n-a văzut păcate, a fost despărțit de lume, a fost lîngă mine mereu, a făcut rugăciunea, pravilă. Și atunci i s-a arătat că era într-un loc întunecos. Cînd a întrebant „de ce?” i s-a răspuns: „I-ai învățat toate dar el era stăpînit de duhul mîndriei că nu mai e nimeni ca el”. Niciodată să nu te crezi mai sus decît celălalt. Totdeauna să te crezi mai jos, să gîndești că ești mai păcătos.

Mulți oameni simpli nu știu despre rugăciunea inimii. Aceia nu se mîntuiesc?

Dumnezeu nu le socotește păcat din pricina neștiinței. Căci „multe știi, multe vei fi cercetat.” Dacă îi spui unui om despre rugăciunea inimii și el nu înțelege nu i se socotește păcat.

Trebuie mortificarea ambițiilor omenești prin *post*. Dar nici trupul nu poate fi ucis căci e casa sufletului. Totul cu dreaptă socoteală. De exemplu, n-ai să ceri unuia care lucrează într-un mediu toxic să mănânce numai vegetale, fără să-i dai lapte sau grăsimi.

La ce vîrstă a simțit Părintele Ioan Iacob primele bucurii ale inimii?

Eu cred că de cînd era mic, înainte de a veni la mănăstire; avea pregătire duhovnicească dinainte, din cadrul familiei.

De ce se spune cei șapte ani de acasă?

Fiindcă pînă la șapte ani mintea omului este un aluat în care se impregnează orice și dacă îl crești pe linie bună el merge bine, dacă nu, nu. După șapte ani începe mintea să discearnă, să ia contact cu lumea.

Cam ce vedeți în viitor despre România?

Să dea Dumnezeu să fie bine. Încă-i amestecat, nu mă pot pronunța. Parcă-i mai mult rău văzut prin bine.

(iunie 1990)

Tratat de viață spirituală (5)

Sf. Grigorie Palama

Răbdând necazuri, cele cu voie și cele fără voie

Mântuitorul ne pune în față acest gând ca un fel de chemare și cuprins al Evangheliei mântuirii. El nu numai că a adunat în puține cuvinte atât de multă virtute și a înlăturat atât de multe răutăți prin însăși binecuvântarea Sa, fericindu-i pe cei ce și-au tăiat împrejur partea pătimașă a propriului lor suflet prin pocăință – dar El a cuprins mult mai mult și anume, nu prin asemănarea cu tăierea împrejur a patimilor, ci prin asemănarea cu tulburările legate de ger și gheață, zăpadă și frig și de la furtuni. Adică greutățile pe care le îndură plantele iarna și vara, supuse înghețului și arșitei. Sunt restriștile fără de care nimic de pe pământ nu poate crește și nu poate ajunge la rodire.

Dar ce sunt acestea în fapt? Sunt ispitele de tot felul care năvălesc asupra noastră, pe care trebuie să le suferi cu gând mulțumitor orice om care se îngrijește să zămislească roadele ce vor trebui aduse stăpânului viei duhovnicești.

De pildă, ca să înțelegem bine, dacă este cineva atât de mărinimos încât face zid de piatră de jur împrejur și durează pe el un acoperiș ca să ferească plantele de nenorocirile vremii de afară, chiar dacă le plivește și curăță cu tot dinadinsul, nu va dobândi nici o roadă de la ele. În loc de asta, plantele trebuiau lăsate să crească libere, îndurând toate. Fiindcă, după neplăcerile iernii, la sorocul primăverii și înfloririi, când crapă mugurii și se reînnoiește atât de minunat seva lor, sub razele soarelui ele cresc, rodesc, fructele se coc și ajung toamna încărcate de bunătăți îmbietoare.

În același fel, omul care nu îndură curajos neplăcuta povară a ispitelor nu va zămisli niciodată roade vrednice de secerișul veșniciei și de teascul dumnezeiesc, chiar dacă ar fi plin de toate virtuțile. Fiindcă omul se desăvârșește doar răbdând cu bucurie toate necazurile și nenorocirile venite dintru voia sa, sau fără de voie. Unele din acestea ne lovesc din afară, dar altele vin dinlăuntru, sunt înnăscute [asemănător cu cele ce se petrec plantelor în mod firesc, odată cu trecerea de la un anotimp la altul în urma sădirii lor de către cei ce îngrijesc via – iar aceia noi suntem, mlađițele cunoscătoare care ascultă de Săditorul viei sufletelor -].

Așadar, fără a ne feri de necazurile cele fără voie care cad asupra noastră, precum și cele din lucrarea voii noastre, nu vom dobândi binecuvântarea dumnezeiască. Pentru că iubirea de Dumnezeu se câștigă mai ales prin supărările din ispite. Se înțelege de la sine: sufletul trebuie mai întâi să iasă biruitor asupra necazurilor din voia sa, adică să se deprindă prin ele a disprețui plăcerile și slava, ca apoi să poarte cu ușurință nenorocirile cele fără de voie.

Așadar, cel ce disprețuiește astfel de lucruri din râvna pentru sărăcia cu duhul și socotește că are nevoie de leacuri încă și mai amare, care să-l îndrepte spre pocăință, acela este mereu gata pentru tot necazul și întristarea. Acela va primi orice ispită ca pe ceva pe bună dreptate cuvenit lui și se va bucura de această împrejurare ca de un prilej pentru curățirea sufletului. Și astfel se face isпита pricinuitoare de căință în fața lui Dumnezeu și izvor de multfolositoare rugăciune, aducătoare de sănătate sufletului și păzitoare a acestei sănătăți. Așa se face că omul acela nu numai că iartă desăvârșit pe cei prin care a venit ispitirea, dar este plin de recunoștință față de ei, întrucât i-ai făcut un bine. Și care este urmarea pentru el? Nu numai că primește iertarea păcatelor și răsplata făgăduită, dar dobândește de asemenea împărăția cerurilor și binecuvântarea

dumnezeiască, în cele din urmă fiind chemat “fericit” de Domnul pentru îndelungata lui răbdare întru smerenia cu duhul.

Roadele sărăciei întru duh: fericitul plâns

Fiindcă am vorbit în treacăt despre tăierea împrejur duhovnicească, să adăugăm câte ceva și despre roadelile depline ale ei. Așadar, după cei ce dobândesc prin sărăcia cu duhul (Mt.5, 3) bogăția care nu poate fi răpită, Cel Unul Fericit îi așează pe cei ce plâng fiindcă sunt despărțiți de binecuvântările Lui și ne spune: “*Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia*” (Mt.5, 4). Dar de ce leagă plânsul de sărăcie? Pentru că întotdeauna se află împreună. Dar există sărăcie care este întristare lumească, despre care Apostolul spune că duce la moartea sufletului și există sărăcie care este întristarea cea după Dumnezeu, aducând pocăința spre mântuire (2Cor.7, 10). Cea dintâi, sărăcia fără de voie, duce la plânsul fără de voie, pe când în sărăcia din voie se ivește plânsul din voie, care o însoțește în chip neîndoielnic. Și întrucât plânsul care se numește “fericit” este o urmare a sărăciei cea după Dumnezeu, venind el neapărat prin sărăcia de bună voie, aprins în întregime de ea, acest plâns își primește și el însușirea de a fi de bunăvoie și duhovnicesc de la aceea sărăcie de bunăvoie. Să vedem acum în ce fel naște fericita sărăcie, plânsul fericit.

Așa cum se vede din scurta noastră cercetare sunt patru feluri de sărăcie spirituală:

- 1) sărăcie prin cuget;
- 2) sărăcie trupească;
- 3) sărăcie în avuții pământești;
- 4) sărăcie din pricina ispitelor celor din afară.

Dar să nu înțeleagă cineva că sărăcia ar fi împărțită în mai multe părți și că astfel le și întâlnim. Fiindcă însușirile tuturor celor patru feluri de sărăcie se împlinesc unele cu ajutorul celorlalte. Tocmai de aceea au și fost cuprinse într-o singură fericire, care ne și arată în chip minunat care sunt (atunci când sunt!) atât rădăcina cât și izvorul celorlalte sărăcii – adică *duhul nostru*. Duhul nostru, îmbrățișând harul predicii Evangheliei, scoate din sine, așa cum s-a zis, fântâna sărăciei, care “a udat toată fața pământului” (Gen.2, 6), adică sinele din afară, prefăcându-l într-un rai al virtuții.

Din fiecare din aceste patru feluri de sărăcie cu duhul se naște un plâns vrednic de râvnit, cu mângâierea lui proprie și îndestulătoare. Prin smerenie și sărăcie trupească de bunăvoie, adică, spus de-a dreptul, *foame, sete, lipsă de somn, și orice asprime față de trup*, toate unite cu *stăpânirea lucrării simțurilor*, se naște în chip firesc nu numai plânsul, ci chiar și lacrimile. Fiindcă întocmai cum lipsa de simțuri și învârtosarea inimii sunt născute din viața în belșug și plăceri, tot așa, din stăpânirea de sine și purtări blânde încolțește durerea din inimă și muștrarea de cuget, care alungă orice amărăciune și aduce bucurie și curaj. Pentru că s-a mai spus și că fără această străpungere a inimii este cu neputință să fim eliberați de răutate. O întreită stăpânire de sine este necesară ca să dobândim străpungerea inimii: *a somnului, a hranei, a plăcerii trupești*. Iar atunci când sufletul este eliberat de răutate și amărăciune prin străpungerea inimii, atunci abia simte în tot chipul bucurie duhovnicească. Aceasta este mângâierea pentru care Mântuitorul îi numește fericiți pe cei ce plâng (Mt.5, 4). Sfântul Ioan ne stă mentor întru aceasta spunând în Scara sa duhovnicească:

“*Setea și lipsa de somn îndurează inima și din inima străpunsă izvorăsc lacrimile*”. Și mai spune că cel ce trece prin acestea toate, va și râde, chiar așa, va fi mângâiat cu un fericit râs, așa cum ne-a făgduit Mântuitorul (Mt.5, 4). Așadar, plânsul se naște din sărăcia iubitoare de Dumnezeu care dăruiește o binecuvântată și fericită mângâiere celor ce o dobândesc.

Dar cum de vine plânsul din sărăcia întru cuget și din smerenia sufletului inspirată de Dumnezeu? Din aceea că învinovățirea de sine se află întotdeauna împreună cu smerenia sufletului. La început, învinovățirea de sine ne trezește o teamă puternică de pedepse, aducându-ne în fața ochilor, viu și nemilos, înfricoșătoarea judecată, aducând în suflet înfiorata trăire a faptului că acele pedepse sunt dincolo de puterea noastră de înțelegere, fiind cu mult mai îngrozitoare decât tot ceea ce putem spune noi despre ele. Cât de nesuferit este să pregustăm cu mintea veșnicia lor. Arșița și frigul, întunericul și focul, neodihna și răzvrătirea, lanțurile și groaza, scrâșnetul fiarelor veșnic chinuitoare, toate acestea, aducându-se deodată în clipa osândirii, nu ni le putem închipui nicidecum în toată urâciunea lor, potrivindu-se și pentru ele, cuvântul scris: *“la mintea omului nu se pot sur”* [1 Cor. 2.9 – “inima” e înlocuită cu “mintea” în citatul Sfântului Grigorie!]. Acest plâns fără folos și de nemângâiat și neîncetat, răsare în cei ce au păcătuît împotriva lui Dumnezeu – plânsul ce se trage din deplina cunoaștere a păcatelor lor. Acolo, în iad, tuturor celor goi, [fără haina de nuntă], li s-a luat pe vecie nădejdea unei milostive salvări. Dovada stării acesteia fără de nădejde o dă pedeapsa ne-voită adusă de conștiința de sine a fiecăruia, cu plânset însoțit de durere. Și încă odată: plânsul acela este veșnic, neîncetat, și izvor de alt și alt plânset; și adăugați întunecimii, întunecimi încă și mai înspăimântătoare și dogoarei lipsa de răcorire și adâncului deznădejdiei, lipsa oricărui răgaz.

Roadele plânsului fericit: fericita mângâiere

Dar dacă dobândim plânsul aici, pe pământ, atunci ne este de cel mai mare folos. Fiindcă Dumnezeu îl ascultă plin de milostivire și coboară la noi și ne cercetează și făgăduiește mângâiere celor ce plâng în acest chip. El Însuși este Mângâietorul și chiar așa este și numit (Ioan 14.16)

Vedeți acum ce este acest plâns care vine din smerenia sufletului și cum trebuie să înțelegem mângâierea?

Iar dacă stăruie el în puterea înțelegătoare a sufletului, ca un bold din cuget, învinuirea de sine se așterne peste grijile sufletului, apasă, zdrobește, presează și stoarce vinul mântuitor *“care bucură inima omului”* (Ps.103, 15) – adică sinele nostru lăuntric. Așadar, acest plâns este vinul căinței celei adânci [Katanyxis – căință adâncă, străpungerea inimii, un amestec minunat de tristețe și bucurie, o simțire plină de nădejde a iubirii lui Dumnezeu, care „înmoaie inima”]. Fiindcă prin acest plâns se taie și se leapădă patimile și, totodată, se umple sufletul de fericită bucurie, care îl slobozește de lucrarea acelor grele îmboldiri ale cugetului. Pentru toate aceste pricini, *“Feriți cei ce plâng , pentru că aceia se vor mângâia”* (Mt.5, 4).

Așa cum arătam mai înainte, sărăcia în avuții pământești, adică puținătatea avuțiilor din viața aceasta, este legată de sărăcia cu duhul; pentru că dacă ele se află în bună înțelegere, atunci se întregesc una pe alta în toate lucrurile, sunt desăvârșite și plăcute lui Dumnezeu. Vedeți dar, dacă ascultați cu luare aminte acestea, veți înțelege cum vin din acest fel de sărăcie plânsul și mângâierea cuprinsă în el. Fiindcă atunci când omul își ia rămas bun de la toate lucrurile din viața aceasta, renunțând la bani și avere, tăindu-le de la sine și dăruindu-le toate, ascultând porunca din Evanghelie (Luca 14,33), el se ridică deasupra îngrijorărilor legate de cele pământești, iar sufletul se face îndemânatic a se ocărui pe sine și a se cerceta pe sine, fiind liber dinspre cele din afară, care l-ar putea ispiți. Când mintea s-a ridicat deasupra tuturor lucrurilor care umplu simțurile, ea se afla și dincolo de această tulburare și își întoarce gândirea asupra ei însăși. Iar cea dintâi lucrare (a ei) va fi desăvârșită curățire cu plâns și lacrimi, chipul alungării acelor înșelăciuni pomind de jos. După aceea, îndepărtat fiind învelișul cel urât, mintea nu va mai fi robită de felurile atracții noroioase și liniștea sporește în visteria lăuntrică, întru *“rugăciunea în ascuns către Tatăl”* (Mt.6,6). Și i se dă minții înainte de toate locul darurilor harului – *“pacea gândurilor”*

(Ier.36, 11). Odată cu aceasta, Izvorul și Împreună-Ziditorul tuturor virtuților desăvârșește mintea în smerenie. Dar nu se fac acestea spre o câștigare fără de osteneală a virtuții, adică în purtări și vorbe părelnice, ci întru cele pentru care mărturisește Duhul cel bun și dumnezeiesc, Duhul care înnoiește cele din adâncul lăuntric (Ps.50,10). Și tocmai în acest adânc lăuntric, ca într-un adăpost sigur – raiful cel gândit -, încolțesc și cresc felurii pomi ai adevăratei virtuți. În sinele lăuntric se alcătuiește sfânta împărăție a iubirii, iar în tinda lui înfloresc florile timpurii ale vieții ce va să fie, adică bucuria de negrăit care nu poate fi răpită.

Sărăcia în cele pământești este mama libertății față de griji; și liberi de griji fiind, putem lucra cu dăruire trezvia și rugăciunea și împreună cu ele – plânsul și lacrimile. Iar acestea din urmă, plânsul și lacrimile, îl feresc pe om de căderea în înșelăciune. Și când îndepărtăm înșelăciunile atunci este ușor să mergem pe calea virtuții – pentru că au fost înlăturate piedicile de pe drumul lăuntric – și conștiința ajunge fără pată. Din aceasta se naște bucuria și râsul binecuvântat al sufletului. Atunci se prefac lacrimile dureroase în dulceață și cuvintele lui Dumnezeu se fac *“dulci limbii mele, mai mult decât mierea, în gura mea”* (Ps.118, 103). Și cererile din rugăciune se prefac în mulțumiri, și cercetarea mărturiilor dumnezeiești este marea bucurie a inimii unită cu nădejde neamăgitoare. Această nădejde este o pregătire pentru cei ce o împărtășesc în întregime; prin aceasta pregustă ei din *“covârșitoarea bogăție a harului [și bunătății] Sale”* (Ef.2, 7), învață într-o oarecare măsură să *“guste și să vadă că bun este Domnul”* (Ps.33, 8). Domnul este marea bucurie a celor drești, bucuria celor după asemănarea lui Dumnezeu, veselia celor smeriți și a celor ce plâng de dorul Lui – adică mângâierea.

Asociația Crucea Albastră

Asociația Crucea Albastră din România este membru asociat al Crucii Albastre Internaționale, cu sediul la Berna (Elveția). Această organizație are o tradiție de peste 100 de ani în **prevenirea alcoolismului și recuperarea celor afectați** și activează în 40 de țări. Ea vă poate oferi:

- materiale informative (aici se includ și cărțile prezentate la pag. 96, pozițiile 149-153);
- acțiuni preventive în colectivități școlare și profesionale;
- consiliere medicală și psiho-socială pentru cei afectați și familiile lor;
- sprijin în cadrul unor grupuri de autoajutorare (deocamdată în orașele Sibiu, Alba Iulia, Mediaș);
- cure de recuperare cu durată cuprinsă între 3-6 luni în centrele de recuperare: “Așezământul NAZARET” din Șura Mică (pentru bărbați) și “INSULA SPERANȚEI” din Vurpăr (pentru femei);
- unele măsuri de asistență socială (mai ales pentru cei internați).

Programul activităților pe anul 2001 - Compartiment Filiale

- s, 24 februarie - Întâlnirea coordonatorilor de filiale - Mediaș
- s,d 24-25 martie - Seminar pregătire voluntari - Mediaș
- v,s,d 6-8 aprilie - Excursie de conștientizare - jud. Hunedoara
- s,d 21-22 aprilie - Seminar pregătire consilieri / coordonatori - Cluj
- s,d 5-6 mai - I Conferință Regională (Transilvania) a CARO pentru voluntari - Apuseni
- s, 22 septembrie - Întâlnirea coordonatorilor de filiale - Brașov
- s,d 6-7 octombrie - II Conferință Regională (Transilvania) a CARO pentru voluntari - Cluj
- v,s,d 3-5 august - Excursie de conștientizare - Transfăgărașan
- s,d 25-26 august - Seminar pregătire referenți / prevenție - Sighișoara

Patericul temnitelor (1)

Chinurile închisorii

Pr. Dumitru Bălașa

M-au luat în 1959, m-au dus la Securitate pe 16 septembrie. “Ai o pușcă Macasă. Să ne dai pușca!” A fost un motiv. Ne-am dus până acasă, au făcut percheziție, pe urmă m-au luat și ne-au ținut aci în Drăgășani într-un beci acolo, nu știu cât. Ne-au dus într-o noapte la **Pitești**. Și acolo a început calvarul. Cea mai cumplită pedeapsă de pe lume! Chinuri, bătaie! De la ora 1 la 3 noaptea era oră de bătaie.

Ce s-a întâmplat? De la ora 1 la 3 noaptea te băteau așa, în prostie. Te scoteau doar în chiloți, desculț, îți puneau ochelarii ăia chinezești la ochi și te duceau într-o sală, acolo unde era numai ciment și câțiva te băteau: ăsta-l bătea pe ăla, ăla îl bătea pe ăla. Pe noi ne bătea unul Cetățeanu Dumitru. Și ne cerea ca să declarăm că eu am cumpărat un pistol cu butie și că Gh. Grecu a cumpărat un pistol Steier de la nemți, că noi am vrut ca să împușcăm pe Gheorghiu Dej. “Păi, domnule, eu pe Gheorghiu Dej nu l-am văzut decât în poză.” “Nu e nevoie, dar să declarați!” Păi cum era să declar, dacă nu era așa? Cum să scriu eu treaba asta dacă nu era așa? Sigur că da, a fost bătaie! După 6 luni de zile, Gh. Grecu a declarat săracul! Nu a mai putut să mai ție. Și la urmă mă luaseră pe mine. “Păi dacă ăsta a declarat! N-ai? ăsta spune că ați vrut să împușcați pe Gherghiu Dej!” Bine! Între timp îmi dă ăsta un pumn așa în nas, și am căzut cu capul pe ciment. Când am căzut cu capul de ciment, m-a podidit sângele pe nas și atunci cu mâna căutam să iau sângele de pe nas ca să pot să respir, că nu mai puteam să respir, nici să-mi vin în fire după lovitură. Între timp trece pe lângă noi un ofițer cu stea mare, maior. Și cum eram pe spate, m-am apucat de pantalonii lui, d’ aici de jos. Zic: “Tovarășe maior, salvați-ne!” ăsta vine și-mi dă cu cauciucul peste mână. Eu însă, cât m-a lovit el, nu l-am dat drumul ăstuia de pantalonii. Nu! Și atunci a zis maiorul: “Locotenent Cetățeanu, trei pași înapoi!” Cetățeanu, zice: “Tov. Maior Săvulescu, vă rog să nu vă amestecați în instrucția mea!”

Maiorul Săvulescu, domnule, a scos pistolul și a zis: “Locotenent Cetățeanu!”. “Să trăiți! Sunt locotenentul Cetățeanu Dumitru. La ordinele dumneavoastră! Să trăiți!” Maiorul îi zice: “Ești liber!”. M-a luat de mână maiorul: “Ridică-te! Hai cu mine în birou!” Nu mă gândeam că e un om. M-am dus acolo. “Stai pe scaun!” “Tov. Maior, nu pot să stau pe scaun că-l umplu de sânge.” “Ce contează un scaun pe lângă viața unui om?” ăla comunist și celălalt tot comunist. Ca să vezi! Doi comuniști. Da ăsta om, și ăla neom! Și am stat în fine pe colțul scaunului. Am stat astfel încât să nu murdăresc scaunul, dar totuși îmi curgea încă sânge din nas. Mi-a dat maiorul un prosop acolo, m-am șters și mi-a zis: “Care-i baiul?” I-am spus eu: “Ni se cere să declarăm strâmb, eu și cu un țăran, ca să ne ia casele – știam treaba asta – și vor să ne facă un proces.” “Aveți ceva împotrivă?” “Păi da! Nu-i adevărat.” “Păi cum nu-i adevărat?” “Nu este, așa ne cer ei.” Atunci a sunat la sonerie și a venit Cetățeanu și a spus: “Să-mi aduci dosarul lui părintelu.” Aflase că sunt preot, eram mai tânăr, vreo 50 de ani aveam. Mi-a adus dosarul, l-a citit el acolo și zice:

“Părintele, ești condamnat la 6 ani, și țăranul Gheorghe Grecu la 5 ani.” I-am spus: *“Tovarășe maior, dar n-am avut procesul până acum.”* *“Bine, nu l-ai avut, dar uite aici lista”* – adică era scrisă cu creionul nota de la Securitate, câți ani să ne dea. Era scris acolo: *Banditul Bălașa Dumitru va primi 6 ani, ca intelectual. Banditul Gheorghe Grecu va primi 5 ani, că se considera că l-am influențat ca intelectual, el fiind țăran. Când am văzut așa ...!* Maiorul Săvulescu a spus: *“Dacă nu vă condamnă n-oi, tot vin alții și ne închid și pe noi și ne fac un proces și ne condamnă și ne bagă lângă dumneavoastră. Cu ce pot să vă ajut?”* a spus el. *“Pot să dau ordin ca să nu vă mai dea nici o palmă.”* *“Tovarășu’ maior, asta ar fi ideal. Cel puțin ar fi liniște noaptea.”* L-a chemat și pe Gheorghe Grecu care declarase că într-adevăr ar fi cumpărat un pistol. Zice: *“Ai cumpărat măi pistolul?”* Gheorghe Grecu a zis: *“N-am cumpărat tovarășe maior.”* I-au zis că dacă declară, îl lasă și nu-l mai bat. Zice: *“Părintelul de ce nu a declarat?!”* *“Părintele a ținut mai mult la bătaie.”*

În fine, a trecut treaba asta, ne-au dat drumul și când am plecat a vrut să dea mâna cu mine - era un om cumsecade – și a spus: *“Dacă îți mai dă cineva o palmă sau dacă te înjură să ceri să fii scos la raportul tovarășului maior Săvulescu. Dar să pronunți numele meu pentru că dacă nu pronunți numele meu nu faci nimic.”*

Am rămas, ne-au dus la celulă la comun și ne-au întrebat unde am fost: *“Am fost la bătaie.”* Până și aici nu aveam voie să spunem, pentru că dacă spuneai ne turnauăștia ai noștri, tumătorii. Și după aceea am stat noi două săptămâni și au venit declarațiile celor șase inși de la Sutești. Declarația lui Măracine la instrucție a fost că nu știe nimic rău de părintele Bălașa. Un singur rând era scris. La proces a spus și el la fel cum a spus toată lumea.

Și a fost frumos atunci, ne-au bătut ca să recunoaștem. Cum era să recunoaștem treburi de astea? Când au văzut că nu recunosc, că nu era adevărat, au întrerupt ședința. M-au băgat dincolo, în cameră. M-au zdupănit de mi-a dat sângele, m-am șters, apoi m-au dus către judecată și atunci am spus încă o dată treaba asta. M-au bătut și m-au înțepat cu un vârf de cuțit în spate. Dar n-am recunoscut nici atunci. M-au întrebat apoi care este ultimul cuvânt și am spus că dorim ca acești oameni care au jurat strâmb, atunci când vor petrece la zile mari, cununie, botez, să-și aducă aminte că au jurat strâmb și au băgat la închisoare un om nevinovat.

Mâncarea era foarte bună: ciorbă de sfeclă furajeră, sărată la maximum. Un doctor care era de la Leleasca, ne-a spus: *“Cine vrea să supraviețuiască, oricât v-ar fi de foame, să nu mâncați ciorba niciodată cu lingura și să mai lăsați cât puteți pe fundul gamelei din mâncare, pentru că sarea rămâne la fund.”* Pentru că mulți care au murit la închisoare n-au murit propriu-zis de foame, au murit din cauză că s-a pus sare multă și nu li s-a dat apă de băut. Noi niciodată n-am avut apă de băut la discreție.

La Pitești, copile, m-au bătut cu o blană (scândură) cu cuie. Nu știu câte cuie o fi avut, dar erau ieșite numai 3-4 mm. Când te lovea curgea sânge dar nu intra în carne. Îți perfora pielea, te făcea numai sânge. Apoi, puneau pe un alt deținut și te ștergea cu un prosop cu apă sau chiar cu spirt. Atunci luai foc! Credeai că înnebunești. La mine s-a infectat. Când am plecat de aici, am mers la **Jilava**.

Când am ajuns acolo simțeam că nu mai pot, că am septicemie. Aveam în spate o rană mare. Am avut norocul că acolo ne-au dus să facem baie. Și eu cum era să fac baie? I-am arătat securistului: *“Păi tu știi mă ce ai în spate?”* *“Nu văd, dar aștept să mă curăț.”* M-au dus la infirmerie și m-a consultat o doctoriță surdă. A tăiat până la urmă toată stricăciunea de pe spate, că intrase în putrefacție. M-a ajutat mult femeia aceea că a vărsat o sticlă de penicilină pe rană și mi-a zis că peste două zile să mă duc să-mi schimb pansamentul. Când m-am dus peste două zile, mi-a zis: *“Ce, banditule, maica ta, nu știu ce și nu știu cum. Nu mai e pansament.”* Atunci mi-am rupt cămașa. Aveam cu ce să mă leg, că mi-au dat și alții, dar nu aveam ce să pun pe rană. Am luat cămașa mea, mi-au mai dat alții din poalele cămășilor lor.

Apoi ne-au trimis la **Aiud**, dar ne-au plimbat vreo două săptămâni prin țară. Nu știu pe unde am fost. Cu trenul. Era trenul dubă, fără geam, fără nimic. Am ajuns la Aiud. Acolo ne-au băgat într-o sală, la vizita medicală, ca să spună că nu ai murit din cauza lor. Era un doctor Crăciun care s-a uitat la spatele meu. A luat un bisturiu și a zis că rana aia mare, plaga, se vindecase cu muguri. Și a tăiat el acolo. A spus: "Nu te sfi, o să te doară nițel, dar trebuie să tăiem mugurii ăștia ca să rămână semnul semn." Și a rămas. Eu am cicatricea și acum în spinare.

La Aiud am ajuns în 1961 toamna. La început ne-au băgat la un salon, la grămadă. Dormeam pe jos, ca animalele, fără pat, fără nimic. La urmă ne-au repartizat la celule, unde eram în patru paturi, așa, puse unul peste altul. Și noi ne organizaserăm acolo, țineam conferințe, în cadrul celulelor, în saloane. Apoi pe noi ne-au izolat. Pe mine, pe părintele *Dumitru Stăniloae* – am stat cu el, dar am stat puțin - , *Valeriu Anania*. Dar ne-au ținut puțin și ne-au despărțit că au zis: "*Ăștia sunt capi!*", că noi vorbeam, mai țineam câte o conferință, povesteam și ne turnau, tot dintre noi. Ascultau însă și ei la ușă acolo, aveau aparate...

La urmă m-au izolat. M-au băgat într-o cameră de unul singur. Aveam alături acolo unul care înnebunise din bătaie.

Am stat la celular. Ca animalele. Apă, cu socoteală; de mâncare: sfecă furajeră, și cu arpacaș. Arpacașul era ceva!... Îl dădeau seara.

Doctorul Ridichie m-a întrebat ce zic cei din celulă despre Partidul Comunist. Când l-am auzit așa ceva, "*Păi bine domnule, zic – eu n-am putut să mă abțin, să știu – dumneata așa ai ajuns?*" "*Mă întreabă și pe mine. Ce să le spun?*" "*Ce să spui? Eu sunt delator?*". Nu știu ce-o fi făcut că m-am trezit și atunci băgat la *mititica*. Nu mi-au zis nimic, decât m-au ținut vreo trei zile într-o cameră, seara îmi aduceau o saltea de paie, ca să nu dorm pe ciment, că nu era pat, n-aveai nimic. Am înțeles de aci că nu trebuie să răspunzi obraznic, dar ce, puteam să fac jocul lui Ridichie? Eu n-am suportat treburile astea. Am dus-o foarte greu după aceea la Aiud.

De la Aiud ne-au dus în **Balta Brăilei** și atunci a trebuit să facem declarații că nu credem în Dumnezeu, ziceau ei ca să ne redea, auzi, societății, reeducați. Și trebuia să dai o declarație scrisă. N-am putut să fac treaba asta.

O întâmplare minunată

Familia Ghețea Vichente din satul Dridif (jud. Brașov) a avut doar un copil, un băiat, pe care l-a dat la facultate. Dar, în 1945, băiatul s-a îmbolnăvit de TBC și a murit. A rămas numai nenea Ghețea cu nevasta. În anul 1970 nenea Ghețea s-a îmbolnăvit : i s-a umflat capul! S-a dus la la dispensarul comunei Voila crezând că durerea e din cauza unei măsele. Doctorul l-a trimis la policlinica din Făgăraș, de unde a fost trimis la Brașov, de unde a fost trimis la Sibiu, de unde l-a trimis la Cluj! Doctorul de la Cluj i-a spus: „*La mine ai ajuns prea târziu, eu nu te mai pot ajuta. Numai Dumnezeu te mai poate vindeca*”. L-a trimis cu o soră la gară, care l-a pus pe tren și i-a spus: „*Să te grăbești să ajungi acasă, să nu cumva să stai pe undeva, că poți muri pe drum*”.

Ajuns acasă, i-a spus nevastei în ce stare este și dacă moare să vândă vaca ca să aibă bani de înmormântare. Au venit la el doi vecini (Boita Ion și Streza Nicolae) care au stat până la ora 23.00. După ce au plecat, nevasta a rămas pe un scaun, lângă foc.

Pe la ora 1.30 (noaptea), nenea Ghețea aude ciocănind în ușă și spune: „*Da. Pofțiți!*” Și intră în casă băiatul lui, cel mort în 1945, însoțit de un înger. Amândoi erau cu barbă, cu părul lung, cu haine albe și lungi, iar în picioare aveau sandale romane. Îngerul avea și patrafir în față. „*Bună seara, tată*” spune băiatul. Vin la el la pat, băiatul spune „*Suferi greu, tată*”, iar îngerul îi pune pe frunte trei degete împreunate. Într-o clipă s-a vindecat și s-a minunat cum i s-a dezumflat capul. Băiatul întreabă apoi unde este mama, îi spune că este pe scaun, lângă foc. Băiatul spune că nu e acolo și îi răspunde că s-o fi pus în pat că vremea e târzie. Băiatul s-a dus și s-a uitat la mama sa.

- continuare la pag. 33 -

Creștinism și gnosticism

Ioan Popoiu

Teologie pastorală, an III

MOTTO:

«O, crede-mă, tot ce vezi, ăst univers,
Făcut e numai pentru- un Dumnezeu nespus,
Ce stă în veșnică lumină sus.
Pe noi în beznă ne-a trimis, sub toate,
Iar vouă vă priește numai zi și noapte.»
(Goethe, Faust, Partea I, Trad. L. Blaga, p.83)

1. Gnosa creștină

Cuvântul gnosă vine de la cuvântul gnosîs care înseamnă cunoaștere. Problema esoterismului și a inițierii a provocat inevitabile controverse. Părinții bisericii au negat existența unei învățături esoterice practică de Hristos și continuată de discipoli. Esoterismul, adică transmiterea inițiativă a doctriinelor și practicilor rezervate unui număr restrâns de adepți, este atestat în toate marile religii din epoca elenistică. Scenariul inițiativ (învățătură și rituri secrete, selectarea credincioșilor, jurământul tăcerii) se întâlnește în iudaism, sectele iudaice, la esenieni (de pilda Manualul de Disciplină), samariteni și farisei. Existența și practicarea unei învățături esoterice este menționată și în evanghelia lui Marcu (4, 10; 7, 17; 10, 10). [N.red.: menționăm că explicarea ascunderii adevărului în parabolă pentru "ca nu cumva să-și revină și să li se ierte" nu pare a avea atât un caracter ezoteric cât ironic! - Mc.4, 12. Explicarea acestei "ascunderi în parabole sau pilde" constă în faptul că nu poți tâlculi corect parabola decât prin Duhul Sfânt]. În acest context, menționăm că alături de cele patru Evanghelii și de Faptele Apostolilor, circulau și alte texte sub numele Apostolilor; Evanghelia după Toma, Evanghelia Adevărului, Evanghelia lui Pseudo-Matei, Faptele lui Petru, Faptele lui Ioan ș.a. Majoritatea acestor lucrări, considerate apocrife (întrucât conțineau revelații "ascunde"), comportau relatarea unor doctrine esoterice comunicată apostolilor de către Hristos înviat, privitor la sensul secret al întâmplărilor vieții sale (de la această învățătură secretă, păstrată și transmisă prin tradiție orală, se vor reclama apoi gnosticii).

De la începuturile Bisericii, se conturează înăuntrul comunității creștine, trei trepte, care presupun ucenicie inițiativă: «Începătorii», «Înaintații», și «Desăvârșiții». Sfântul Clement din Alexandria în lucrarea sa, Stromata, spune: «Domnul ne-a permis să comunicăm aceste mistere divine și această sfântă lumină celor capabili să le primească. El nu a dezvăluit mulțimii ceea ce nu aparține mulțimii, dar a dezvăluit misterele unei elite (minorității) pe care o știa capabilă să le primească și să le pună în practică». Sf. Clement spune despre adevărurile secrete: «Este necesar să se arunce un voal peste învățăturile date de Fiul lui Dumnezeu. Celui care vorbește îi trebuie buze pure, iar celui care ascultă, o inimă atentă și curată. Iată pentru ce

îmi e greu să scriu. Astăzi chiar, mă tem,

Pe de altă parte, tradițiile esoterice ale Apostolilor prelungesc un esoterism evreiesc privind misterul ascensiunii sufletului și secretele lumii celeste. În același timp, aceste doctrine se regăsesc și la mandeenii și sunt analoage cu anumite concepții eshatologice egiptene și iraniene. Alături de alte idei și credințe, ele se întâlnesc la numeroși autori gnostici, păgâni sau heterocreștini. Constatăm deci că esoterismul creștin se înscrie în datele unui esoterism mai vast, universal, deoarece adevărata cunoaștere este una singură, este o permanență în istoria Spiritului și întotdeauna, în toate epocile, a existat o elită alcătuită din cele mai nobile spirite, care a aspirat și a posedat cunoașterea sacră.

Din nefericire, treptat, gnoza și esoterismul au devenit suspecte în ochii ierarhiei ecleziastice. Revendicându-se de la o tradiție orală și secretă apostolică, anumiți gnostici puteau să introducă în creștinism doctrine și practici străine etosului evanghelic.

Presupunem că nu esoterismul sau gnoza în sine puteau fi considerate primejdioase, ci « ereziile » care se infiltrau sub acoperirea « secretului inițiativ ».

2. Conținutul gnosticismului

Este dificil să precizăm originea curentului spiritual numit «gnosticism». Apoi este necesar a distinge numeroasele gnose anterioare sau contemporane aparținând religiilor din epocă (Zoroastrianismul, Misterele, Iudaismul, Creștinismul), gnose care presupuneau, cum am văzut, un învățământ esoteric. În plus, multe teme mitologice și eshatologice folosite de autorii gnostici sunt anterioare gnosticismului propriu-zis. Unele se întâlnesc în Iran și în India în epoca Upanișadelor, în Orfism și Platonism, altele aparțin sincretismului de tip elenistic, iudaismului biblic și intertestamentar sau începuturilor creștinismului. Însă ceea ce definește gnosticismul în sens strict nu este integrarea unor elemente disparate, ci reinterpretarea îndrăzneță, adesea pesimistă a unor mituri, idei și teologumene de largă răspândire în această epocă.

Astfel, după formula gnosei valentinienne transmisă de Clement, se poate obține eliberarea aflând «*ce eram și ce am devenit, unde eram și unde am fost aruncați, spre ce țel ne grăbim și de unde am fost răscumpărați, ce este nașterea și ce este regenerarea*» (Extrase din Thereslot, M. Eliade). Cunoașterea răscumpărătoare împărtășită de gnostici constă în primul rând, în revelarea unei istorii secrete (rămase secrete pentru neinițiați): **originea și creația lumii, originea răului, drama Răscumpărătorului divin coborât pe pământ ca să-i salveze pe oameni și victoria finală a lui Dumnezeu transcendent, tradusă prin încheierea istoriei și „nimicirea” Cosmosului.** Avem aici un mit total: el raportează toate evenimentele decisive, de la originea lumii până în prezent.

După formula valentiniană, ca să revenim la ea, gnosticul află că ființa sa adevărată (cea spirituală) este de origine și natură divină, în ciuda faptului că este ostatecă într-un trup. Află apoi că locuia într-un tărâm transcendent, dar a fost aruncat în lumea aceasta, că înaintează spre salvare și va sfârși prin a fi eliberat din închisoarea trupului său. El descoperă în sfârșit, că în timp ce nașterea sa echivala cu o cădere în materie, « renașterea » sa va fi de ordin pur spiritual. Sunt de reținut câteva idei fundamentale: dualismul spirit - materie, divin - antidivin, mitul căderii sufletului (spirit, parte divină), adică întruparea într-un corp asimilat cu o închisoare, certitudinea eliberării (salvarea, mântuirea) prin intermediul gnosei. Față de aceste afirmații, la început Biserica n-a intervenit; câtă vreme «Cartea» și dogmele nu erau fixate, ar fi părut un abuz calificarea de erezie, aplicată unor interpretări îndrăznețe ale învățăturii lui Hristos. Însă uneori erezia era evidentă, de pildă, atunci când era respins Vechiul Testament, iar Dumnezeu - Tatăl era considerat un demiurg răuvoitor, când se condamna Lumea și se denigra Viața, drept creații accidentale sau demonice, sau când se nega întruparea, moartea și învierea Fiului. Pe de altă parte Sf. Pavel

de Satana, iar apocalipsele preziceau pieirea iminentă a lumii, însă Sf. Pavel și autorii apocalipselor nu respingeau originea divină a Creației. Menționam mai sus efortul de reinterpretare făcut de gnostici. De exemplu autorii gnostici au reinterpretat mitul coborârii lui Hristos în lume desprinzându-l de contextul său biblic și raportându-l la o cu totul altă istorie secretă: Creația constituie o sinistă tragedie și este atribuită unui demiurg sau unei ființe demonice, întrupare a Răului.

Revenind la conținutul de idei al gnosticismului, din prezentarea acestuia pare să rezulte o dezvoltare nemăsurată, anticosmică și pesimistă a dualismului Orfic - Platonician (astfel, pentru Platon, Demiurgul nu este întruparea Răului, iar Lumea este un «Cosmos» deci e perfectă și armonioasă. Pentru Platon astrele sunt zei, a căror contemplare ușurează apropierea de ființele înțelegătoare). Totuși, fenomenul este mai complex: drama umanității, căderea și răscumpărarea, oglindește drama divină. Dumnezeu trimite în lume o Ființă primordială sau pe propriul său Fiu, ca să-i salveze pe oameni.

Această Ființă transcendențială suferă toate consecințele umilitoare ale întrupării, dar reușește să dezvăluie câtorva aleși adevărata gnosă răscumpărătoare, înainte de a se întoarce, la Cer (într-o serie de variante, el este capturat de Puterile Demonice, scufundat în materie etc.). Deși există unele paralele iraniene, modelul imediat al Mântuitorului trimis de Dumnezeu este în mod indubitabil Iisus Hristos. Textele descoperite la Nag-Hammadi (Egiptul de Sus, 1945), indică fără echivoc originea iudeo-creștină a unor școli gnostice (de pildă, Evanghelia după Toma, găsită acolo, constituie versiunea completă a textelor Logia, atribuite lui Iisus în papirusurile de la Oxyrinch; H. Ch. Puech, *Enquete de la Gnose, II, Mircea Eliade*). Totuși, teologiile și moralele propagate de aceste școli sunt radical deosebite de acelea inspirate de iudaism și creștinism. Astfel, pentru gnostici, adevăratul Dumnezeu nu este Creatorul, adică Iahve; Creația este opera Puterilor inferioare, chiar demonice. Cosmosul este imitarea, mai mult sau mai puțin demonică a unei lumi superioare. Sunt concepții de neconceput pentru evrei și creștini. În păgânismul târziu, cosmogonia își pierduse orice semnificație religioasă pozitivă. Gnosticii merg mai departe: crearea lumii, departe de a fi o dovadă a atotputerniciei lui Dumnezeu, este explicată printr-un accident în regiunile superioare sau ca rezultat al atacului primordial al Întinericului asupra Luminii. În ce privește existența întrupată (omul) nu numai că nu se încadrează într-o «istorie sfântă», dar confirmă și ilustrează căderea sufletului.

«Căderea omului, adică întruparea sufletului, preocupase și pe teologii orfici și pitagoricieni, fiind explicată fie ca pedeapsă a unui păcat săvârșit în Cer, fie ca rezultat al unei alegeri dezastruoase făcute de sufletul însuși. Ideea orfico-pitagoreică a încarnării ca pedeapsă, combinată cu mitul biblic al căderii Îngerilor a fost împrumutată de anumiți gnostici creștini sau semicreștini (Valentin, Marcion, Bardesau), de Mani și probabil, de Origen. În ceea ce privește coborârea voluntară a sufletului, ea a fost provocată de narcisism: sufletul s-a îndrăgostit de propria sa imagine reflectată în lumea materială sau de ambiție, (cum susține Plotin). În primele secole ale erei creștine aceste idei au fost amplificate și modificate de autori gnostici sau nu. Deoarece această lume este rezultatul unui accident sau al unei catastrofe, este stăpânită de ignoranță și guvernată de Puterile Răului, gnosticul se descoperă pe sine total străin față de lume, față de propria sa cultură și îi respinge toate instituțiile și normele. Libertatea interioară, cucerită prin gnosă, îi permite să dispună liber de el însuși și să acționeze după propria voință; gnosticul face parte dintr-o elită, rezultatul unei alegeri săvârșite de Spirit. El aparține clasei pneumaticilor sau «Spiritalilor» («Desăvârșiții», «Fii Regelui»), singurii care vor fi mântuiți. Alături de pneumatici, se mai aflau psihicii (cei care au un suflet) și tryficii (carnalii), cei scufundați în materie și condamnați să dispară. Gnosticul se simte liber față de legile ce conduc societatea, el se află dincolo de bine și

simplică critică sau contestare, e vorba aici de o revoltă încăpățânată, violentă, de mare anvergură și cu grave consecințe: o revoltă împotriva condiției umane, a existenței, a lumii, a lui Dumnezeu însuși. Ea poate să ducă atât la un eveniment final (erezio, revolutio), răsturnare a situației actuale, substituirea reciprocă a ideilor, cât și la nihilism; nihilismul «gnosticilor libertini», care învingând orice lege naturală sau morală, uzează și abuzează de trupul lor și de lume pentru a le profana «a le epuiza», a le nega și nimici. Nihilismul unui Basilide, pentru care orice ființă, orice lucru, universul în totalitatea devenirii sale, sunt sortite să-și găsească, în noaptea «Marii Ignoranțe», în pacea neființei, desăvârșirea lor ultimă» (En quiete de la Gnose, vol I, M. Eliade).

3. Istoria gnosticismului: de la Simon Magul la Valentin

Numeroși autori, apologeți creștini și alții, văd în **Simon Magul pe primul eretic și părintele tuturor ereziilor**. Unii istorici afirmă că Simon nu este un gnostic în sensul strict al cuvântului; abia discipolii săi au devenit, după dezastrul din anul 70 (distrugerea Ierusalimului). Apostolul Petru s-a confruntat cu mișcarea aceasta în Samaria, unde Simon s-a proclamat *“Puterea lui Dumnezeu care se numește “Marele”* (Faptele Apostolilor). El era adorat aici ca “întâiul Dumnezeu”, iar însoțitoarea sa, Elena din Tyr, era considerată drept ultima și cea mai decăzută întrupare a “Gândirii” lui Dumnezeu (Ennoia). Fiind răscumpărată de Simon, Elena (Ennoia) devine instrumentul răscumpărării universale. Căsătoria “magului” cu “prostituata”, cum era considerată de apologeți însoțitoarea lui Simon, Elena, asigură mântuirea universală, pentru că se asigură unirea lui Dumnezeu cu înțelepciunea divină.

Figura lui Simon și a Elenei a dus, probabil, la nașterea legendei lui Faust, arhetipul magicianului. Simon era cunoscut la Roma ca Faustus! («Cel Favorizat»), iar însoțitoarea lui, într-o existență anterioară, fusese Elena din Troia. Însă, în primele secole creștine, se vorbea mai mult despre înfruntarea dintre Apostolul Petru și Magul Simon: potrivit legendei, Simon a anunțat la Roma că se va înălța la Cer în fața unei mari mulțimi adunate, dar apostolul, prin simpla rugăciune, l-a făcut să se prăbușească.

Marcion este un exemplu semnificativ în mai multe privințe. Născut în Pont, în jurul anului 85 d. H., fiu al episcopului din Sinope, el respectă în general tradiția (creștină), dar amplifică excesiv antiiudaismul paulian. Marcion respingea Vechiul Testament în totalitate și stabilea propriul său canon, redus la Evanghelia după Luca și la cele zece Epistole ale lui Pavel. A adăugat la acestea un manual, Antiteze, în care își expunea teologia proprie. La Roma, către anul 144, Marcion a încercat în zadar să obțină adevărata presbiterilor la ideile sale; excomunicat, a elaborat o doctrină încă mai radicală și a întemeiat o adevărată Biserică. Foarte bun organizator, el a reușit să convertească un mare număr de comunități creștine din bazinul Mediteranei. Această nouă teologie propulsată de Marcion și adepții săi a avut un mare succes și a fost, din această cauză, neîncetat atacată de către scriitorii bisericești. Dar, începând cu secolul III, marcionismul e în declin și va dispărea, în Occident, în nici o sută de ani.

În doctrina sa, Marcion împărtășește esențialul dualismului gnostic, mai puțin implicațiile apocaliptice.

Sistemul său dualist opune Legea și Dreptatea (instituite de Dumnezeu creator din Vechiul Testament), Dragostei și Evangheliei revelate de Dumnezeu cel Bun în Noul Testament. Acesta îl trimite pe Fiul Său, Iisus Hristos ca să-i elibereze pe oameni de sub robia Legii. Iisus își alege un trup omenesc capabil de sensibilitate și suferință, cu toate că acest trup nu e material. Propovăduind, Iisus îl exaltă pe Dumnezeu cel Bun, dar evită să spună că nu este vorba de “Dumnezeu” din Vechiul Testament. Mai mult, Iahve află doar din propovăduirea lui Iisus că există un Dumnezeu transcendent. De aceea, El se

răzbună, dându-l pe Iisus pe mâna prigonitorilor săi. Însă răzbunarea sa se dovedește inutilă, pentru că moartea pe cruce aduce salvarea, căci prin sacrificiul lui, Iisus răscumpără omenirea de sub stăpânirea dumnezeului creator. Totuși, lumea continuă să se afle sub stăpânirea (tirania) lui Iahve și credincioșii (adevărați) vor fi prigoniți până la sfârșitul vremii. Numai atunci se va face cunoscut Dumnezeu cel Bun: el îi va primi pe cei credincioși în împărăția Sa, în timp ce restul oamenilor, împreună cu materia și cu dumnezeul creator (adică rău) vor fi nimiciți (M. Eliade – Ist. I. P. Culianu – Gnozele...).

Menandru, samaritean și el, a introdus gnosticismul în Antiohia; el se prezenta drept Răscumpărătorul care a pogorât din Cer ca să-i salveze pe oameni. Cei pe care îi boteza deveneau superiori îngerilor.

Satornil, considerat moștenitorul său, activ la Antiohia între anii 100 și 130, opune pe Dumnezeu cel nemanifestat Dumnezeului evreilor, simplă căpetenie a îngerilor creatori. Satornil condamnă căsătoria pe care o prezintă ca fiind lucrarea Satanei (după Irineu). Teologia lui e dominată de dualism. Satornil a fost primul care a vorbit despre două categorii de oameni, cei care acced și cei care nu acced la lumina celestă.

Cerinthius – un iudeo-creștin contemporan cu Ioan, propovăduiește că lumea a fost creată de un demiurg care îl ignora pe adevăratul Dumnezeu – este prima expresie a gnosticismului în sensul strict. După Cerinthius, Iisus este fiul lui Iosif și al Mariei; la botez, Hristos a coborât asupra lui sub forma unui porumbel și I l-a revelat pe Dumnezeul cel necunoscut, apoi, înainte de Patimi, s-a reînălțat lângă Dumnezeu-Tatăl. Trebuie să menționăm că gnosticismul iudeo-reștin, răspândit în Asia Mică și Siria, a pătruns ulterior și în Egipt; de pildă Cerinthius s-a stabilit la Alexandria.

Carpocrat, originar din Alexandria, către 120, a proclamat o doctrină asemănătoare: Iisus este fiul lui Iosif, dar o "putere" l-a sanctificat. Cel care primește această putere devine egalul lui Iisus și e capabil să împlinească aceleași miracole. O trăsătură aparte a gnozei lui Carpocrat este amoralismul său radical, care pare să îndrepte revolta gnostică nu doar împotriva Dumnezeului evreilor, ci împotriva Legii (Jean Danielou, *Nouvelle histoire del Eglise*).

Basilide, tot alexandrin, contemporan cu Carpocrat, a realizat o primă sinteză a doctrinelor propovăduite de discipolii lui Simon Magul. El a elaborat o cosmologie vastă și complexă de tip gnostic, înmulțind spectaculos cerurile și îngerii care locuiesc în ele, el numărând 365. Basilide respinge în întregime Legea evreiască: Iahve nu este decât unul dintre îngerii creatori ai lumii, deși încearcă să-l domine și să-l supună pe toți ceilalți.

Valentin este considerat cel mai de seamă maestru gnostic și printre cei mai mari teologi mistici ai timpului său, o figură de o rară noblete.

Născut în Egipt și educat în Alexandria, cel mai strălucit centru cultural și intelectual al lumii antice, el propovăduiește la Roma între anii 135-160; nereușind să obțină funcția de episcop, el a rupt toate legăturile cu Biserica și a părăsit orașul (Roma).

Până spre anul 1950, singurele izvoare privind teologia lui Valentin erau extrasele și rezumatele păstrate de Irineu, Clement din Alexandria și Ippolit. Dar Evanghelia Adevărului, descoperită la Nag Hammadi, deși nu este opera lui Valentin, îi reprezintă gândirea. Alte texte descoperite la Nag Hammadi (de exemplu *Tratatul asupra celor Trei Naturi*, *Scrisoarea către Rhegius despre Înviere*) sunt inspirate de școala gnostică valentiniană. Prin elaborarea sistemului său grandios, Valentin își propune să explice existența Răului și căderea sufletului nu dintr-o perspectivă dualistă, adică prin intervenția unui anti-Dumnezeu, ci ca o dramă survenită în însuși interiorul divinității. Nimeni până atunci – și de atunci încolo – nu încercase o asemenea abordare. Îndrăzneala și adâncimea cugetării sale sunt fără egal în teologie și mistică. Cu adevărat, figura lui Valentin este unică, depășește interpretările teologice și mistice curente,

transcende filosofia, gnosticismul însuși, împingând interpretarea sa până la adâncimi insondabile. Ceea ce întreprinde Valentin nu ar putea fi redat într-un rezumat.

Sistemul său: Tatăl, Primul Principiu absolut și transcendent (fără nici o legătură cu această lume) este invizibil, incomprehensibil, inscrutabil. El s-a unit cu gândirea (Ennoia) și a zămislit cele cincisprezece perechi de eoni care laolaltă alcătuiesc Pleroma (=plinătatea: lumea spirituală dimprejurul divinității primordiale). Ultimul dintre eoni, Sophia, orbită de dorința de a-l cunoaște pe Tatăl, provoacă o criză în urma căreia își fac apariția Răul și Patimile. Expulzați din Pleroma, Sophia și creațiile aberante pe care le prilejuise, dau naștere unei înțelepciuni inferioare. Sus, o nouă pereche se creează, Hristos și perechea sa feminină, Sfântul Duh. În cele din urmă, restaurată în desăvârșirea sa inițială, Pleroma îl zămislește pe Mântuitor, numit și Iisus. Coborând în tărâmurile de jos, Mântuitorul compune "materie invizibilă" cu elemente hylice (materiale), provenind de la înțelepciunea inferioară, și din elementele psihice el îl creează pe Demiurg, adică Dumnezeu Genezei. Acesta ignoră existența unei lumi superioare, și se consideră pe sine unicul Dumnezeu. El creează lumea materială și alcătuiește, însuflețindu-le cu respirația sa, două categorii de oameni, "*hylici*" și "*psihici*". Însă elementele spirituale provenind din Sophia superioară intră fără știrea lui în respirația Demiurgului și dau naștere clasei "*pneumaticilor*". Spre a mântui aceste particule închise în materie, Hristos coboară pe pământ și, fără să se întrupeze în sensul adevărat al cuvântului, dă revelația cunoașterii mântuitoare. Astfel, treziți prin gnoză, pneumaticii, și numai ei, se înalță către Tatăl.

După cum afirmă un cercetător (H. Jonas), în sistemul lui Valentin, Materia are o origine spirituală și se explică prin istoria divină. Materia este o stare sau o afecțiune a Ființei absolute, mai exact "expresia exterioară solidificată" a acestei stări. Necunoașterea ("orbirea" Sophiei) este prima cauză a existenței Lumii-idee larg răspândită în sânul elitelor intelectuale din alte spiritualități. Ignoranța și cunoașterea caracterizează două tipuri de ontologie: cunoașterea este condiția originară a Absolutului, pe când ignoranța este consecința unei dezordini produse în sânul acestui Absolut. Mântuirea, însă, adusă de cunoaștere, este echivalentă cu un eveniment cosmic. Răscumpărarea ultimului dintre pneumatici va fi însoțită de nimicirea Lumii. Existența ei nu va mai fi necesară din punct de vedere spiritual (divin). De aici rezultă o concluzie: singura rațiune de existență a lumii este evoluția sa spirituală. Din acest motiv păstrează Dumnezeu lumea; timpul lumii este răgazul necesar acordat de Dumnezeu pentru evoluția ei spirituală, adică pentru transcenderea ei.

4. Mituri, imagini și metafore gnostice

Amezia (uitarea propriei identități), somnul, captivitatea, căderea, nostalgia după starea pierdută figurează printre simbolurile și imaginile specific gnostice.

Atras de Materie și în dorința de a cunoaște plăcerile trupului, sufletul uită propria identitate. Așa cum afirmă doctrina unei secte gnostice târzii, horeniții: "*Ei, (sufletul, n.n.) își uită locul de origine, adevăratul său centru, ființa lui eternă.*" Mitul gnostic al amneziei și anamneziei în forma cea mai dramatică și ea mai emoționantă se găsește tot în Imnul Mărgăritarului, păstrat în Faptele lui Toma. Un prinț din Orient vine în Egipt să caute "perla unică"; este capturat, i se dă ceva să mănânce și uită cine este. "*Am uitat că eram fiu de rege, am uitat de mărgăritar...*". Părinții săi îi amintesc cine este, el se trezește, reușește să culegă perla și se întoarce la casa părintească. Acesta este mitul "Salvatorului salvat", Salvator salvatus. Semnificația imaginilor poate fi descifrată. Egiptul simbolizează lumea materială în care au căzut prinși sufletul omului și Mântuitorul trimis să-l elibereze. Coborând din tărâmurile cerești, eroul își leapădă "veșmântul său de glorie", îmbracă un "veșmânt murdar", adică "învelișul de carne", corpul în care se întrupează. În timpul ascensiunii sale, el este întâmpinat de

“aidoma lui însuși” și înțelege că aest dublu este Sinele său autentic. Descoperirea acestui principiu transcendent al interiorului sinelui însuși constituie elementul central al religiei gnostice. Este semnificativ cum se adresează Iisus discipolilor în “Evangelia după Toma” Când veți vedea imaginile voastre înfățișându-se înaintea voastră, imagini care nici nu mor, nici nu se manifestă, cât de mareț va fii ceea ce veți încerca”.

Pentru gnostici, “Sinele (Spiritul, pneuma) este izolat, indiferent, simplu spectator inactiv” în drama vieții și a istoriei. În ciuda influențelor, este limpede că avem de-a face cu curente spirituale paralele care s-au dezvoltat pornind de la crize declanșate în India, Grecia, Mediterana orientală (orfismul, pitagorismul), în Iran și în lumea elenistică.

Multe imagini și metafore folosite de autorii greci au o istorie, ba chiar o preistorie venerabilă și o răspândire enormă. O imagine des folosită este aceea a somnului asimilat cu ignoranța și moartea. Gnosticii susțin, pe bună dreptate, că oamenii nu numai că dorm, dar le face plăcere să doarmă. “De ce vă place atâtă să dormiți și să vă poticniți cu cei care se poticesc?” întreabă Gnoza. “Cel ce aude să se trezească din somnul adânc”, stă scris în Apocalipsa lui Ioan. “Eu sunt glasul care trezește din somn în toiul nopții”, se spune într-un fragment gnostic păstrat de Hipolyt.

Somnul (hypnos), frate geamăn al lui thanatos (moartea), în Grecia, în India, în gnosticism, acțiunea de “a trezi” avea o semnificație “soteriologică” (astfel Socrate își “trezește” interlocutorii împotriva voinței lor). Este vorba despre un simbolism arhaic și universal răspândit. Victoria asupra somnului și prelungirea stării de veghe constituie o confruntare inițiativă tipică și dură. Să ne amintim de înfruntarea inițiativă în care a eșuat Ghilgameș. Acesta nu reușește să rămână treaz și pierde șansa de a dobândi nemurirea. La triburile australiene, la nord-americani întâlnim situații asemănătoare. Rezultă că a nu dormi nu înseamnă a învinge doar oboseala fizică, ci mai ales a da dovadă de putere spirituală. A rămâne treaz, a fi pe deplin conștient, înseamnă a fi prezent în lumea spiritului.

Iisus nu înceta să le ceară discipolilor săi să vegheze, iar noaptea de la Ghetsimani se evidențiază prin neputința discipolilor de a veghea și de aici coloritul ei tragic.

În textele gnostice, ignoranța și somnul sunt exprimate și cu termenul “beție”. Evangelia Adevărului compară pe cel care posedă Gnoza cu cineva care după ce s-a îmbătat, iese din beție și, întors acasă, afirmă ceea ce îi este esențialmente propriu. “Trezirea” implică anamneza, descoperirea adevăratei identități a sufletului, adică recunoașterea originii sale celeste. “Trezește-te, suflet al luminii, din somnul beției în care ai căzut, urmează-mă în locul luminat în care locuiai la început”, spune un text maniheean. În Tradiția maniheeană, Mesagerul ceresc se adresează lui Adam, după ce l-a trezit din somnul său adânc, cu cuvintele: “Nu mai dormi, trezește-te, nu uita însărcinarea pe care ți-a dat-o Domnul”. Imaginile acestea – ignoranță, amnezie, captivitate, somn, beție – devin în propovăduirea gnostică, metode de a semnala moartea spirituală. Gnoza acordă viață adevărată, răscumpărare și nemurire. (M. Eliade).

5. Gnoza maniheeană

Maniheismul este înainte de toate o gnoză și face parte din marele curent gnostic. Denumirea vine de la numele întemeietorului, Mani – născut la 14 aprilie 216 în Babilonia. Primește două revelații de la 12 la 24 de ani, de la regele Paradisului luminilor”, începe propovăduirea în imperiul Babanial (persan), care se bucură de succes, intră în conflict cu religia oficială și va fi martirizat la 26 februarie 277, trupul său fiind rupt în bucăți, capul expus la poarta orașului, iar resturile azvârlite la câini.

Într-o rugăciune finală, Mani, omul plăpând, infirm, transformat într-un apostol neînfricat al unei noi religii a mântuirii, imploră pe Dumnezeu său: “Am arătat calea pentru fiii înălțimii. Am îndeplinit

în lumea aceasta. Acum lasă-mă să ating pacea eliberării... Dă-mi acum marea coroană a victoriei” (H. Ch. Pueh, *Le Manichéisme*, Fr. Decret *Mani...*, la M. Eliade, *Hist. II*)

După moartea profetului în 277, regele persan Bahram a declanșat o represiune necruțătoare; se părea că Biserica maniheană va fi distrusă, însă ea nu a încetat să se dezvolte în secolele următoare, propagându-se în apus până în Spania, iar în răsărit până în China.

Spre deosebire de alți întemeietori, Mani s-a străduit să zidească o religie universală, accesibilă tuturor și nu limitată la un învățământ esoteric rezervat inițiaților. El recunoaște valoarea unor religii anterioare dar le consideră incomplete. El proclamă că a integrat în biserica sa esențialul tuturor scripturilor și tuturor înțelepciunilor: “vechile cărți s-au adăugat scripturilor mele și au format o mare înțelepciune, așa cum nu a existat în timpul anterior.” Mani acordă un rol predominant lui Iisus și preia ideea Paracletului, împrumutată din India. Teoria transmigrației sufletelor, reia ideile centrale iraniene, în primul rând dualismul Lumină-Întuneric și mitul eshatologic, alcătuind o religie sincretică. Sincretismul era de un sindrom al epocii. Deși pare eterogenă, maniheismul prezintă unitatea interioară a unei reacții puternice și originale. Religie universală, precum budismul și creștinismul, maniheismul este silit să fie misionar. După Mani, predicatorul trebuie “să rătăcească perpetuu în lume, propovăduind doctrina și călăuzindu-i pe oameni spre Adevăr.”

Maniheismul este o religie a cărții. Ca să evite controverse și erezii, Mani a redactat el însuși șapte tratate ce alcătuiesc canonul. Din această operă însemnată a supraviețuit puțin, fragmente în numeroase limbi, ceea ce pune în evidență succesul fără precedent al propovăduirii maniheene.

Ca în toate gnozele, calea spre eliberare se deschide cu o riguroasă analiză a condiției umane. Prin simplul fapt că trăiește pe acest pământ, că posedă o existență întrupată, omul suferă, adică este pradă răului. Eliberarea nu poate fi obținută decât prin gnoză, singura cunoaștere adevărată, cea care mântuiește. După doctrina gnostică, un Cosmos dominat de Rău nu poate fi opera unui Dumnezeu transcendent ci a dușmanului său. Existența lumii presupune deci o stare anterioară, precosmică, după cum condiția patetică, decăzută, a omului presupune și o situație primordială beatifică. Esențialul doctrinei maniheene se poate rezuma în două formule: cele două principii și ele trei momente. Maniheismul este expresia iraniană, în epoca sincretistă, a gnozei.

Pentru credincioși, maniheismul nu oferea doar o morală și o metodă soteriologică ci mai ales o știință totală, absolută. Salvarea este efectul inevitabil al gnozei. Cunoașterea echivalează cu o anamneză: adeptul se recunoaște ca o participantă de lumină, deci de natură divină, căci există consubstanțialitate între Dumnezeu și suflete. Ignoranța este rezultatul amestecului spiritului cu trupul, a spiritului cu materia. Dar pentru Mani, ca și pentru toți maeștrii gnostici, gnoza răscumpărătoare presupune în același timp cunoașterea istoriei secrete (sau uitate) a cosmosului. Adeptul dobânda eliberarea pentru că el cunoștea originea universului, cauza creării omului, metodele folosite de Prințul Întunericului și contrametodele Tatălui Luminii.

În marele mit cosmogonic și eshatologic elaborat de Mani, Natura și Viața jucau un rol important: drama sufletului se oglindește în morfologia și destinul vieții universale.

În Marele mit despre căderea și răscumpărarea sufletului divin se recunosc temele esențiale ale spiritualității iraniene și ale gnozei elenistice. Cu multe amănunte, Mani explică cauzele decăderii umane, înfățișând diverse episoade ale căderii și captivității sufletului divin în materie. Teologia, cosmogonia și antropologia maniheeană vor să răspundă la toate întrebările referitoare la «origini». Ea explică totalitatea realului printr-un lanț de cauze și efecte.

Lumea, viața și omul sunt cauzele unui hazard.

Foarte rar s-a întâmplat ca o filosofie sau o gnoză cosmică să atingă

pesimismul sistemului maniheist.

Lumea a fost creată pornind de la o substanță demonică, omul este lucrarea puterilor infernale în cea mai repugnantă întrupare a lor (Eliade, 1) Probabil nu mai există un alt mit antropogonic mai tragic și mai umilitor. Existența umană și viața universală sunt stigmatul unei înfrângeri divine. Dacă omul primordial ar fi învins de la început, nici viața, nici omul nu ar fi existat. Cosmogonia este un gest disperat al lui Dumnezeu de a salva o parte din Sine-însuși, după cum crearea omului este un gest disperat al Materiei de a menține captive particulele de lumină. În ciuda originii sale ignobile, omul devine centrul și miza dramei, căci omul poartă în el o părticică din sufletul divin (în mod paradoxal, această scânteie divină sălășluiește în spermă, Mani reia ideea indo-iraniană a identității Spirit-Lumină, semen virile). Totuși Dumnezeu nu se interesează de omul ca atare, ci de suflet, care este de origine divină, și precede apariția seminței umane. De fapt este vorba de efortul lui Dumnezeu de a se salva pe sine însuși, supremul moment în care divinitatea se arată activă, deoarece inițiativa și acțiunea aparțin Prințului Întunericului. De aici patetismul literaturii meniheene, mai ales imnurile care descriu căderea și tribulațiile sufletului. Sunt psalmi maniheeni de o mare frumusețe și imaginea lui *Iesus Patibilis* figurează printre cele mai emoționante creații ale pietății umane în general, aspect mai puțin cunoscut. Trupul fiind de natură demonică, Mani prescrie pentru "aleși" ascetismul cel mai riguros, interzicând în același timp sinuciderea. O dată acceptate cele două principii și agresiunea primordială a răului, sistemul maniheist pare solid constituit. Așadar, ce susține Mani ?

Nu poate fi, nu trebuie valorizat religios ceea ce aparține dușmanului lui Dumnezeu: Natura, Viața, existența umană.

"Adevărata religie", spune el, constă în a scăpa de închisoarea ridicată de forțele diabolice și a contribui la distrugerea definitivă a lumii, a vieții și a omului. Iluminarea dobândită prin gnoză e suficientă pentru a ne dobândi mântuirea, pentru că determină un comportament care îl separă pe om de lume. Riturile sunt de prisos, în afară de câteva gesturi simbolice (sărutul păcii, salutarea frățească, strângerea mâinii), rugăciuni, cântece. Principala sărbătoare comemorează pătimirile lui Mani, exaltă amvonul apostolului – propovăduirea gnozei răscumpărătoare.

Predicația, învățătura, constituie adevărata activitate religioasă a maniheenilor. Privită drept "Religia luminii", misiunile manieiste se înmulțesc în sec. IV în toată Europa, Africa de Nord, Asia Mică, în Asia Centrală (Imperiul Uigur) și Orientul îndepărtat, China în secolele următoare. Succesele propovăduirii maniheene sunt evidente, în același timp el (maniheismul) fiind considerat erezia prin excelență și a fost violent contestat de creștini, evrei, musulmani și chiar de gnostici și filozofi, ca Plotin.

6. Ortodoxia și Marea Biserică

Luptând împotriva ereziilor în general și a sectelor gnostice în special, Părinții au elaborat treptat doctrina ortodoxă, asigurând triumful Marii Biserici.

În esență, ortodoxia constă în fidelitatea față de telogia vechi-testamentară. Gnosticii erau considerați eretici de Biserică pentru că ei repudiau parțial sau total înseși principiile gândirii ebraice. Există o incompatibilitate între ideile gnostice – preexistența sufletului în sânul unului originar, caracterul accidental al creației, căderea sufletului în materie – și teologia, cosmologia și antropologia biblică. Nu puteai să te numești creștin dacă nu împărtășeai doctrinele Vechiului Testament privind geneza lumii și natura omului. Dumnezeu și-a început opera cosmogonică făurind materia și a desăvârșit-o prin zidirea omului, corporal, sexual și liber, după chipul și asemănarea Sa. Deci omul a fost creat cu virtualitățile unui zeu. Istoria este durată temporală în cursul căreia omul învață să-și exerseze libertatea și să se sfințească

calitatea sa de zeu. Țelul creației este o omenire sanctificată. De aici importanța temporalității și a istoriei și rolul hotărâtor al libertății umane, deoarece omul nu poate fi făcut zeu împotriva dorinței lui. Aceste concepții au fost adoptate (preluate) de creștinism. În "La metaphysique du chrestianisme" Cl. Tresmontant scrie: *"nu este vorba de o reînnoire a condiția noastră anterioară ca în mitul gnostic, ci dimpotrivă, de a tinde fără a privi în urmă spre ceea ce este înainte, spre creația care vine și se face. Creștinismul nu este o doctrină a reînnoirii, ca gnoza sau neoplatonismul, ci o doctrină a creației"*.

În ciuda întârzierii Parousiei și a agravării persecuțiilor, creștinismul apare ca o "religie optimistă". Teologia creștină, elaborată de Părinți împotriva gnosticilor, glorifică Creația, binecuvântează Viața, acceptă Istoria. Biserica privea viitorul cu speranță și încredere. Într-o epocă dominată de disperare, teologia și praxisul Bisericii se disting prin echilibru.

Pentru Părinți, ortodoxia este strâns legată de succesiunea apostolică. Apostolii primiseră învățătura direct de la Hristos și o transmisese episcopilor și succesorilor lor. Ortodoxia apărea ca un sistem coerent și coordonat de gândire în timp ce erezia, îndepărtându-se treptat de temeiurile doctrinare inițiale apărea ca un ansamblu de teorii fragmentare, nedesăvârșite și, în cele din urmă, incoerente. Din punct de vedere al istoriei gândirii creștine, victoria ortodoxiei este aceea a coerenței asupra incoerenței, a unei anumite logici asupra elucubrațiilor fanteziste, a unei teologii elaborate asupra doctrinelor neorganizate. În concluzie, Ortodoxia se definește prin:

1. fidelitate față de Vechiul Testament și față de tradiția apostolică atestată de documente;
2. rezistența împotriva exceselor imaginației mitologizante;
3. reverență față de gândirea sistemică (deci față de filozofia grecească);
4. importanța acordată instituțiilor sociale și politice, gândirii juridice romane.

Aceste elemente sunt cele ce au contribuit la triumful Marii Biserici.

- continuare de la pag. 22 -

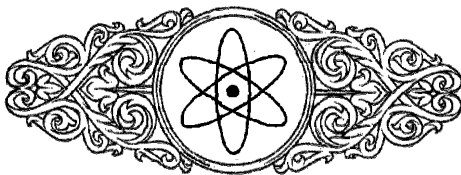
O întâmplare minunată

Pe masă era o carte de rugăciuni și un acatist în care îngerul se uita cu curiozitate, apoi a zis: „Văd că ai ceva, dar n-ai ceea ce-i mai important”. „Ce anume îmi lipsește?”. „N-ai Cartea Vieții, Biblia. Dacă vei citi și vei aplica ceea ce scrie în Biblie nu vei mai fi bolnav, boala nu te va mai cuprinde”. Apoi, îngerul zice către băiat: „Să nu o trezim pe mama că are să plângă. Deci se cade să plecăm”. Nenea Ghețea le mulțumește și îi conduce până la ușă. Îngerul se întoarce și spune: „Pocăiți-vă că sfârșitul lumii este aproape, numai că nu-l vedeți cu ochii”.

Au ieșit în curte și nenea Ghețea a urmărit îngerul cum a zburat, până s-a pierdut în zare. Când a intrat în casă, nevasta a sărit din pat și l-a întrebat: „De ce-ai ieșit afară? Nu ți-am pregătit eu tot?”. „Nevastă, uită-te la mine, că eu sunt vindecat. A venit băiatul cu un înger și m-a vindecat”. „De ce nu m-ai sculat să văd și eu băiatul?”. „Nu am îndrăznit să fac asta”.

Era în luna februarie și până dimineată a nins. Nenea Ghețea a ieșit la poartă și a dat zăpada la o parte. Văzându-l vecinii care au fost seara la el, au încremenit. A mai trăit 4 ani sănătos complet, dar apoi a făcut cancer la maxilarul inferior, nu a mai putut vorbi și apoi a murit. Cu o lună înainte de a muri a povestit toate acestea și a fost înregistrat pe magnetofon. Așa s-a păstrat această întâmplare minunată și a ajuns și la noi, prin bunăvoința fratelui Grancea Dumitru din Dridif.

Conceptul de *medicină creștină* (1)

Dr. Pavel Chirilă

De ce este important a defini conceptul de medicină creștină?

Vreau să vă spun că la mai multe conferințe am primit această solicitare din sală, sau după conferință. Unii au fost chiar dezamăgiți; așteptau ca medicina creștină să ofere niște formule mai mult sau mai puțin magice (chiar în sânul spiritualității noastre creștin ortodoxe) de rezolvări ale bolilor. printr-un fel de “hocus-pocus”, formule pe care le preiei din Biblie, le citești, le rostești, le spui de nu știu câte ori, și te faci bine. De la început vreau să spun că s-ar putea ca și în seara aceasta să dezamăgesc. Conceptul de “medicină creștină” nu caută să fundamenteze o astfel de practică, care dealtfel nici nu cred că este posibilă.

Dar totuși, de ce e important a avea un concept de medicină creștină?

1. O dată, pentru că elementele necesare pentru a defini acest concept le găsim în toată Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție. Este suficient de exemplu, să amintim vindecarea lunaticului (după viziunea din Tabor), ca să vedem că în acest pasaj biblic găsim și elemente clinice, medicale, tipice pentru o afecțiune cum este epilepsia, descrise chiar cu lux de amănunte. Găsim și alungarea demonului, găsim și rugăciunea tatălui pentru fiul lui, găsim și un credo, primul credo (“*Cred Doamne, ajută necredinței mele!*”) cum e menționat la Marcu. Deci, datoria noastră ca medici, ca medici creștini, ca preoți, ca bolnavi chiar, este să ne luptăm pentru a cristaliza acest concept din însăși elementele scripturistice pe care le avem la îndemână.

2. În al doilea rând, e o vorbă veche, și toți o știți, “*biserica este un spital și nu un tribunal*”. Spitalul creștin ar trebui să fie o mare tulburată, dacă vreți, un ocean tulburat unde se pot pescui mii sau, dacă vreți, milioane de suflete. Spitalul creștin, cabinetul medical creștin, este un prilej, este o oportunitate, este un loc de îmbisericare sau de reîmbisericare a bolnavului. Iată, vă dau doar un caz foarte simplu care, pe noi, ne-a impresionat la vremea respectivă, foarte mult. La scurt timp după ce am deschis spitalul Cristiana s-a prezentat o bolnavă care avea o bulimie și o ușoară pervertire a gustului, dorea din când în când cantități enorme de alimente dulci, sau alimente sărate, care îi provocau anumite consecințe în trupul ei și nu putea să se vindece de această boală. Desigur că a consultat mai multe servicii medicale, purta boala asta de ani de zile; când se îngrășa foarte mult, când slăbea foarte mult, când mânca 1kg de zahăr pe zi, când mânca sare foarte multă și făcea edeme. A fost tratată cu diazepam, etc., metodele medicinei clasice. Ea s-a adresat acestui spital sperând că își va găsi vindecarea; era o

bolnavă atee, era o bolnavă care nu avea o practică religioasă de nici un fel. A fost suficient ca unul din medici să interpreteze acest caz prin prisma conceptului de medicină creștină, și să vadă simptomatologia ei ca o expresie a unor patimi, ca să fie îndrumată spre o călugăriță și spre alt personal creștin al spitalului care se ocupa cu prelucrarea și pregătirea bolnavului înainte și în timpul internării sau consultului. Cert este că bolnava a descoperit pe Hristos, a descoperit Biserica. N-a trecut mult timp și o doamnă a început cu ea rugăciunea inimii; aveau acolo o doamnă care se ruga în grup cu bolnavii, (rugăciunea inimii o practica, împreună cu preotul spitalului). N-a trecut mult timp și bolnava a recurs la taina spovedaniei, a împărtășaniei. Dar, ceea ce este mai mult decât faptul că ea s-a vindecat de boala ei, este că în scurt timp l-a adus și tatăl ei la duhovnicul ei, tatăl ei fiind de asemenea ateu și fost gardian în una din închisorile din România. În felul acesta, la cele două extremități ale epitrahirului s-a putut întâlni preotul duhovnic cu fostul lui torționar din închisoare.

Iată deci unde a dus o simplă abordare creștină a unui bolnav, o aplicație a conceptului de medicină creștină. A dus undeva unde medicul care a preluat acea bolnavă la spitalul Cristiana nici nu a bănuia. De fapt, aici am vrut să ajung, acest caz a dus *nu numai la vindecarea trupului unei femei, ci la vindecarea a două suflete*. Și cazuri pot fi date foarte multe.

3. Dar de ce mai este important conceptul de medicină creștină? Pentru că spitalul este locul unde pot fi experimentate pe viu dogma și legea morală creștină, efectul rugăciunii, efectul postului, al Sfințelor Taine, al comuniunii cu semenii, al iubirii. Pentru că astăzi, poate mai mult decât oricând, trebuie să opunem acest concept altor concepte vechi și noi, care:

- fie aduc un indiferentism religios în viața bolnavului, așa cum fac spitalele laice care sunt astăzi în jurul nostru și la București, și la Sibiu și peste tot,

- fie, ceea ce este mai grav, otrăvesc sufletul multor bolnavi prin tot felul de practici. În mod curent, se întâmplă să intre în cabinet bolnavi disperați care spun așa: am fost la doctor, am fost la preot, am fost la bioenergoterapeut, am fost la radiestezist, am fost la descântătoare, am fost la ghicitoare în aură, am fost la vrăjitoare și nu m-am vindecat. Care este partea gravă a acestei practici a bolnavilor? Este faptul că tratează în mod egal pe toți acești terapeuți pe care i-am înșirat: doctorul este egal cu preotul (și, în fapt, nu este egal), preotul este egal cu radiestezistul, doctorul este egal cu vrăjitoarea, diagnosticianul este egal cu bioenergoterapeutul care privește în aura bolnavului ș.a.m.d.

4. În fine, acest concept mai este important pentru un lucru: acest concept este poate singurul care în fața unei boli incurabile, care duc fatalmente spre moartea trupului, acest concept îi dă bolnavului o nădejde, acest concept nu se oprește cu bolnavul acolo unde se oprește inima lui și urmează certificatul de deces. Conceptul de medicină creștină vorbește muribundului despre o trecere și nu despre o moarte, se adresează sufletului, adică forței nemuritoare din ființa umană; îi spune: "Nu-ți fie teamă, Hristos te așteaptă! Nu-ți fie teamă de acest moment al morții". Oricare sistem de referință l-ați mai lua, oricare sistem, oricare logistică de îngrijire a bolnavului ați mai cerceta-o, o să vedeți că nu se preocupă de acest moment al bolii, adică momentul bolii care duce la moarte.

Am văzut în Anglia acele hospiuri – este o creație ale lor, a medicinii sociale engleze, în care sunt duși bolnavii gravi, cu boli incurabile, în care însă nu se vorbește bolnavului despre Hristos, decât dacă bolnavul cere. În momentul în care un cadru medical încearcă să vorbească bolnavului despre Hristos, fără ca bolnavul s-o ceară, el riscă concedierea, și aceasta se cheamă, în cultura lor, "atentat la libertatea spirituală a bolnavului".

Principiile medicinei creștine

Să vedem câteva principii ale medicinei creștine.

1. Principiul dintâi, aș putea spune, este: *„Dumnezeu este stăpân peste sănătatea și bolile noastre”*. Deci nu poate porni un medic la drum cu practicarea conceptului de medicină creștină, dacă nu crede că omul este o ființă creată și că Dumnezeu este creatorul. Iarăși exemplific: la un moment dat am scos la concurs zece posturi de medici la spitalul Cristiana; s-au prezentat o sută de candidați; una din întrebări a fost invariabilă la toți candidații: creaționism sau evoluționism? La nivelul anilor 92-93, am statistica lor, mai mult de jumătate din medici au spus: evoluționism. Aici este partea tulburătoare și tristă a contemporaneității: faptul că iată, mai mult de jumătate din statistica noastră (de o sută de medici) erau convingși că omul de trage din maimuță. Unui astfel de medic nu poți să-i încredințezi conceptul de medicină creștină decât dacă el își schimbă această convingere. Am avut și o doctoriță care a vrut cumva să-l împace și pe Dumnezeu, și pe Darwin și a dat următorul răspuns: Dumnezeu a făcut maimuța și maimuța l-a făcut pe om.

2. Al doilea principiu este unul cam... pentru teologi: *„Ființa umană este alcătuită din trup și suflet”*, este dihotomică. Ceea ce ne interesează pe noi, ca medici, este să reținem că trupul este partea degradabilă, partea îmbolnăvirilor din om, sufletul este partea nemuritoare, iar de aici decurge automat un lucru foarte important în metodică îngrijirii bolnavilor: pentru că există o relație tot timpul între trup și suflet (din punct de vedere fiziologic și patologic), terapeutul nu trebuie să se adreseze tot timpul numai trupului ci și sufletului. Uitați-vă în cărțile de medicină și veți găsi referire numai la trup. Cauzele bolilor nu cuprind și cauzele spirituale (nici un tratat de medicină nu vorbește măcar o singură dată despre vreo cauză spirituală a bolii, și ele sunt de ordinul zecilor). Vindecarea trupului nu este condiție obligatorie a mântuirii, dar vindecarea sufletului este condiție obligatorie a mântuirii.

Pentru medic mai este important un lucru: când se apropie de patul bolnavului, cât timp sufletul este în trup, trebuie *să trateze trupul ca pe un templu*, așa cum prevede Biblia noastră. De-abia după ce sufletul părăsește trupul spunem noi: *“pământ ești și în pământ te vei întoarce”*. Bolile trupului pot fi vindecabile sau nevindecabile, bolile sufletului sunt întotdeauna vindecabile.

3. Următorul principiu: *„noțiunile de sănătate și de boală se referă atât la trup, cât și la suflet”*. Dacă vă duceți la un dicționar explicativ al limbii române, sau la definiția dată omului de OMS, sau la orice enciclopedie vă duceți, o să găsiți la sănătate și boală referiri exclusive față de trup, ori în conceptul de medicină creștină, noțiunea de sănătate și de boală se leagă automat de sănătatea trupului și sufletului, și de relația dintre ele, dacă este sau nu o relație sănătoasă, sau una patologică. Din punct de vedere al conceptului de medicină creștină, abordarea bolnavului se face și prin prisma *relației omului cu Dumnezeu*, nu numai al *relației omului cu alți oameni*. În occident au apărut în ultimii 20-30 de ani așa numiții terapeuți care nu sunt medici, dar care umblă prin tot spitalul și stau de vorbă cu bolnavii și încearcă să amelioreze relația pacientului cu ceilalți oameni și să descifreze cauze ale bolilor care decurg dintr-o proastă relație a bolnavului cu ceilalți oameni. Noi, în concepția medicinei creștine, trebuie să facem un pas mai departe și să cercetăm și să abordăm bolnavul și din punctul de vedere al relației lui cu Dumnezeu, nu numai cu ceilalți oameni.

4. Un alt principiu: *vindecarea este un act divino-uman*. De ce este un act divino-uman actul vindecării? Pentru că în bolnav suferă Hristos, în medic luează Hristos, în preot lucrează Hristos. În felul acesta actul terapeutic este un act încărcat de sacralitate, este un act de comuniune (este o biserică dacă vrei, în sens metaforic, este locul unde se întâlnesc doi sau trei în numele

Mântuitorului).

5. Un alt principiu: *Biserica are datoria să se ocupe de bolnavi, până la vindecarea lor, adică până la mântuirea lor.* Bolnavul fizic, biologic, organic, trebuie ajutat să aspire la vindecarea duhovnicească. Aceasta este poarta, fereastra spre cer care se deschide unui bolnav, pe care este obligat medicul creștin să o deschidă fiecărui bolnav care îi intră în cabinet.

6. Un alt principiu: *preotul și doctorul sunt personaje biblice.* Ei au datoria să lucreze împreună pentru vindecarea bolnavului și să descopere bolnavului pedagogia divină a bolii. Sunt datori, la capul bolnavului, să apere dogma ortodoxă a credinței și să lucreze asupra bolnavului în numele lui Iisus Hristos. Spitalul Christiana a fost o conlucrare a acestui principiu, a fost mai mult decât atât, a fost o conlucrare între o instituție a statului și una a bisericii, a fost, dacă vreți, o conlucrare între stat și biserică. Ori, revoluția franceză, știți cu toții că scopul ei cel mai important a fost de a distruge relația dintre stat și biserică. Spitalul Christiana de aceea a trebuit să fie distrus pentru că a dovedit că este posibilă colaborarea între o instituție laică și una bisericească. Asta nu înseamnă însă că noi nu mai avem de lucru și nu mai avem ce să facem, și nu mai avem și alte căi și metode de a continua această colaborare dintre medic și preot.

7. Un alt principiu spune așa: *leacurile sunt de la Dumnezeu, credința în ele mai mult decât în creator este idolatrie.*

8. Un alt principiu, printre ultimele (ele sunt însă mai multe): *moartea este un fenomen fiziologic care nu înfricoșează pe bolnavul creștin.* Această afirmație că moartea nu-l înfricoșează pe bolnavul creștin eu am putut-o experimenta în spitalul Christiana în mai multe rânduri și am putut vedea și diferența față de înfricoșarea groaznică a bolnavilor necredincioși.

9. În fine, și cu asta o să închei: *rugăciunea, postul, sfintele taine, practicarea virtuților au valoare profilactică și curativă asupra bolnavului.*

Dacă avem de-a face cu multe boli incurabile și reușim doar atât (prilejuiți de meseria noastră, prilejuiți de practica spitalului sau a cabinetului): să aducem sau să reducem un om în sânul Bisericii, se cheamă că, oricum, l-am vindecat. (Sibiu – 23.03.2000)

(în numărul viitor vom publica răspunsurile la întrebări legate de medicina creștină)

Pentru o mai bună înțelegere a medicinii alternative (9)

New Wine Press, ed. III, 1988

Roy Livesey

Biserici în trena New-Age

Am examinat cu un ochi critic “*medicina alternativă*”, precum și stabilimentele de așa zisă “*îngrijire a sănătății*”. Dar în calitate de creștini avem datoria să privim mai îndeaproape și din același punct de vedere și diversele *denominațiuni creștine*. Să cercetăm critic și agențiile care proliferază peste tot și care evoluează în dimensiunea spirituală, de cele mai multe ori fără să aibă o concepție clară asupra celor două imperii existente acolo.

Să luăm în considerare, pentru început, “**Asociația Bisericească pentru Studii Spirituale și Psihologice**”. Numele exprimă scopul. Oare uită într-adevăr asociații că Dumnezeu a interzis astfel de întinări chiar și sub camuflajul căutării de noi abordări psihice și “biblice” a fenomenelor spirituale sau psihice? Ele sunt invocări ale lui Satan și țin de vrăjitorie! De pildă, într-o revistă din 1982, “Quarterly Review” se scrie negru pe alb: “*mediumnitatea* [spiritistă- n. trad.] este un dar de la Sfântul Duh”...!

Un **periodic** englez de mare tiraj, specialist în probleme de sănătate, a prezentat recent tehnica unui “tămăduitor” pe care îl cunosc foarte bine. Cu “radio programul” (- tratament cu radiații) său mi-am început eu “cercetările”. Am urmat cursurile predate

de el la un centru de studii.

Nici Scriptura [și nici tradiția] nu ne sugerează în nici un fel că ar exista o zonă neutră, o țară a nimănui, în Dumnezeu și Satan. Propria mea trecere de la întuneric la lumină a fost o minune extraordinară. Mi-a fost dat să întâlnesc oameni care să-mi dea o mărturie spre bine, iar eu unul nu aș ști să explic celor care se ocupă de miracolele măsluite ce înseamnă să fii o făptură nouă în Hristos. Și nu mă văd în stare să o fac nici măcar în fața multora din astfel de biserici [“noi”]. Pentru mine a devenit limpede că există multe biserici apostate [lepădate de Hristos] care s-au îndepărtat atât de mult de adevăr, încât orice fel de unitate cu ele a devenit imposibilă.

Am asistat recent la o slujbă dintr-o mare **biserică anglicană**. Programul afișat afară propunea printre altele și rugăciuni pentru sănătate, iar pentru a ajunge în biserică trebuia să treci obligatoriu printr-o încăpere unde se țineau cursuri T'ai Chi !!

Feriți-vă de **cărți cu subiect spiritual**, chiar dacă au aparență creștină, ea este numai de suprafață. Spre exemplu, o carte prefată de un fost episcop. Prefața trăda ignoranța clericului asupra statutului real al sanctuarului sănătății pe care-l prezenta. O a doua prefată, tot din partea unui fost episcop, accuza credit cuprinsului lucrării. Subiectul: acupunctura!!

Creștinul trebuie să cerceteze toate ideile, să nu cuprindă cumva mesaje eronate, minciuni amestecate cu adevăruri.

Am aflat la o conferință de o carte pentru care mă pregătise Duhul Sfânt cu luni înainte. Era unul din numeroasele volume New Age-iste tratând despre vindecări și scrise de autori care își afirmă apartenența la creștinism. Editorii o descriau ca fiind o carte controversată, iar astfel de lucruri cer un ascuțit spirit de discernământ. Reclama de pe copertă vorbea despre uimitorul talent al autorului și cum a descoperit el o nouă metodă de tămăduire. O carte de ocultism (exemplarul meu l-am ars când m-am reîntors la Hristos) era amintită în volum ca lucrare de referință pentru autor. Cuprinsul cărții mi-a confirmat aspectele ocultiste sugerate de copertă.

Cred că Dumnezeu mi-a dat o lecție prin acea carte. Era clar că nu fusese scrisă sub oblăduirea Duhului Sfânt, și fiecare rând al ei mă irita. Și într-o bună zi m-am pomenit cu doi buni credincioși creștini, unul din ei medic generalist, cerându-mi să le arăt amănunțit care sunt obiecțiile mele față de acel tratat. Timp de două ore m-am străduit din răputeri să-l fac să înțeleagă [intuiția mea]. NU AM REUȘIT. Nu reușeam să exprim pentru altul ceea ce eu înțelegeam atât de clar prin Duhul Sfânt și când am ajuns pe la jumătatea volumului ne-am dat bătuți toți trei. Nu i-am putut convinge de nici un punct al criticii mele. Dar ei mi-au spus în cele din urmă: “Și totuși vedem și noi că ai dreptate!” Dumnezeu le dăruise și lor puterea discernământului!

Cartea ceea o consider o pledoarie pentru spiritul de discernământ. Numai de la Dumnezeu îl putem primi. Mulți oameni mi-au confirmat aceasta, dar sunt și mulți creștini care se află sub puterea înșelăciunii.

O revistă a semnalat lucrarea respectivă ca fiind o carte importantă, dar în numerele următoare a început să-i dezvăluie erorile și a publicat și un avertisment al editorului în acest sens. M-am bucurat din toată inima. El cita un specialist australian care identificase multe din ideile tratatului ca fiind similare celor din “Biserica Spiritistă” și de tip ocultist. De aceea e bine ca tot mai mulți creștini să înceapă să se pronunțe public muștrând, însă cu *înțelepciune!* (Col. 3, 16). Câteodată puțini sunt cei ce descoperă înșelăciunea și pe deasupra nu spun nimic celorlalți.

Eu am evidențiat domeniile asupra cărora mi-a dat Dumnezeu să-mi îndrept atenția. Spre exemplu, am vizitat numai de două ori o anumită biserică din zona în care locuiesc. În ambele cazuri s-a aflat acolo, tot în vizită, și câte un “tămăduitor psihic”: un “căutător” satanist odată, și un membru al “bisericii”, altă dată. Să ne păzim și să evităm astfel de conducători și astfel de locuri unde odinioară se aducea slavă lui Dumnezeu, dar unde în zilele de-acum își răspândește Satan lumina lui mincinoasă. De cât de multă rugăciune au nevoie conducătorii cu adevărat credincioși din zilele noastre, din

nu numai că sunt lipsiți de discernământ, dar au ajuns să nu mai creadă că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu! Așa că nu e de mirare că s-a creat în astfel de biserici un post de “tămăduitor”!

Nu ne mai putem permite să ignorăm statutul spiritual al celor ce se oferă să ne “administreze” sănătatea – fie că ei provin din mediul sanitar specific, fie că vin dinspre biserici...

Creștinii au datoria ca un Centru, atunci când se va deschide, să fie un centru creștin, orientat ferm spre Hristos...

Consiliul Bisericesc pentru Sănătate și Tratament (CCHH) dorește să ajute bisericile. El publică un anuar “Your Very Good Health” în care sunt consemnate organizațiile de profil. Consiliul a fost întemeiat acum 40 de ani de arhiepiscopul William Temple, dar de atunci încoace scena s-a schimbat radical. S-a adoptat ocultismul pe o scară șocant de mare, fapt care se reflectă în CCHH.

CCHH privește acum omul ca pe un tot (holistic): trup-minte-spirit, elemente aflate într-o intimă și dinamică interacțiune. Dar ei par să dea uitării cu totul esența învățături biblice. “Your Very Good Health”, anuarul, include diverse grupuri numai pentru “calitatea” muncii lor și amintește special de o organizație care are drept scop dezvoltarea “tuturor formelor de yoga”.

Programul altuia prevede lupta pentru emiterea unor legi de recunoaștere oficială a “vindecătorilor naturiști”. O altă grupare, **“Sănătate în Noua Eră”** (Health in the New Age), își propune să fie o punte între oamenii de știință, medici, clerici și practicanți ai medicinei alternative, pe de o parte, și juriști pe de alta. Acest trust caritabil a susținut și “Festivalul Minții, Trupului și Spiritului” și promovează activ ideea unei asociații internaționale pentru “Îngrijirea holistică a sănătății” care să conlucreze oficial cu Organizația Mondială a Sănătății. În aceste scopuri a pus pe picioare un “Serviciu de Informații New Age” care să asigure prin rețeaua de calculatoare legătura discretă dintre organizațiile din Europa și SUA.

E adevărat că aceste rețele New Age funcționează bine. De exemplu “Positive Health Network” (**Rețeaua Sănătății Pozitive**) a fost special creată pentru dezvoltarea unor contacte “largi” în domeniul îngrijirii sănătății.

O altă organizație are prin statut obiectivul de a da cursuri de diagnoză și de corectare a balanței energetice. Un alt trust, binecunoscut de altfel celor care au navigat cândva prin apele ocultismului, este descris în anuar ca fiind gruparea ce-i ajută pe “căutători” să găsească disciplina, tehnica, terapia care li se potrivește cel mai bine.

Parcurgeam paginile anuarului și-mi aduceam aminte de sfârșitul acela de săptămână când am aflat cum a fost descoperit corpul neînsușit al fostului meu tovarăș de “căutări”: gol și mutilat. Murise în urma multiplelor răni pe care și le produsese sub posesiunea demonică. De atunci am început să-mi dau seama de primejdiiile “căutărilor” și “descoperirilor” mele. Tocmai în acel moment am avut ocazia să-mi procur un nou îndrumător pentru ocultism. Dar banderola cărții cuprindea și un avertisment clar asupra pericolelor inevitabile din ocultism, adică tocmai de ceea ce căutam eu să mă eliberez. Și-mi aduceam aminte că aveam convingerea că cercetările mele ocultiste la care tocmai renunțasem ar fi progresat foarte rapid dacă m-aș fi prezentat la organizația respectivă. La fel se pot petrece lucrurile și cu cei ce foloseau bogata informație oferită de CCHH.

Să fim deci vigilenți și să ne păzim de “adevărurile” false prezente până și în rândurile comunităților de buni creștini. OCULTISM-LA-ÎNDEMÂNĂ-ORICUI poate zace și unde te-ai putea mai puțin aștepta! Satan urmărește să corupă adevărata îngrijire a sănătății, cea făcută în numele lui Iisus Hristos. Satan va încuraja până și tratamentul religios sincer, făcut întru numele Mântuitorului de cei ce îl cunosc pe El, dacă, din diverse motive, acel tratament nu este *de fapt* unul în numele lui Iisus.

La Matei 7, 21-23, Iisus Hristos ne reamintește că noi avem datoria de a-L cunoaște pe El. Noi trebuie să avem Duhul Sfânt sălășluindu-se în noi ca să putem face voia Tatălui. Trebuie să ne păzim de falșii profeți care găsesc ecou favorabil până și printre unii creștini. Trebuie să ne ferim chiar și de acei pastori sau clerici care, lipsiți de discernământ, permit sau încurajează pe oricine, [inclusiv pe

ai congregației, [ceea ce este o erezie]. Din dimensiunea lui supranaturală, Satan, vicleanul amăgitor, așteaptă asemenea ocazii. El cunoaște supranaturalul mai bine decât cei mai învățați pastori care, fără darul lui Dumnezeu, sunt cu totul neputincioși. *“Mă tem că, așa cum șarpele a înșelat pe Eva, așa și mințile voastre pot fi corupte de la curăția și nevinovăția care este în Hristos.”* (2 Cor 11,3)

Adevărul se află în Cuvântul Domnului. Medicina alternativă este în mare parte falsificare ce mimează tratarea sănătății după voia Domnului. Proorocii mincinoși care au pătruns în circuitul intern creștin au acum posibilitatea unor contrafaceri încă și mai rafinate decât înainte. Spiritul de discernământ rămâne, deci, ceva esențial...

Unii instructori din mișcarea **“Semne și minuni”** nu L-au cunoscut niciodată pe Hristos... Și problema este cu atât mai dificilă cu cât ne aflăm în fața a ceea ce este o nouă formă de cult al zeilor. Ea poate îmbrăca forma unei impresionante “devoțiuni”, vorbire în limbi, “îmnuri de laudă”, manifestarea a tot felul de “daruri” exhibate de oameni care nu au și faptele de viață complementare. Dar noi *după roade trebuie să cunoaștem pomul!* Să cercetăm cu discernământ: oare cunosc ei în mod real pe Hristos?

Cred că Dumnezeu a făcut să am acces continuu la materialele cuprinzând învățăturile grupării “Semne și Minuni” pentru a putea constata lipsa de discernământ din ele. Mulți din cei care înțeleg foarte bine faptul că demonii pot mima și contraface diverse vindecări fizice (și seamănă ceva mult mai rău în locul bolii inițiale!) sunt mult mai puțin circumspecți atunci când o lucrare diavolească se prezintă ca venind dinăuntrul unei comunități de orientare creștină.

Activitatea ocultistă este în creștere, ea constituind un suport pentru antihrist. Creștinii care încurajează mișcările “semne și minuni” ar trebui deci să fie mult mai prudenți și rezervați...

Sunt destui cei care își închipuie că pot face parte comunitate apostată (care s-a lepădat de Hristos) și totuși să scape de contaminarea cu doctrinele apostate. Cum de îndrăznesc așa ceva?! Ce pildă dau ei celor în necunoștință de cauză? Cum de cutează să-i cheme și pe alții în comunitatea aceea? Cum de se mai află acolo unde sunt supuși la o presiune continuă din partea anumitor duhuri rele? Cum de se constituie în martori ai unor “miracole” confecționate de diavoli? Sunt într-adevăr atât de “puternici” încât să joace rol de misionari ai dreptei credințe aparținând în același timp unui grup unde Iisus Hristos nu este primit Domn și Mântuitor? Unde nu este Hristos centrul, nici nu poate exista comunitate, Biserică! Fără Hristos nu poate fi unire! Unde găsesc ei în Scriptură vreo bază cât de mică pentru a se justifica cât de cât că acceptă să fie “păstoriți” de un necredincios?

Psalmistul ne spune: *“Binecuvântat este bărbatul care nu a mers în calea necredincioșilor”* (Ps. 1,1), iar Sfântul Apostol Pavel le scrie corintenilor: *“Să nu fiți sub același jug cu necredincioșii”*.

A nu ține seama de Scriptură [și învățătura Sfinților Părinți] este o primejdie de moarte pentru credințioșii care continuă să rămână într-o comunitate ce a apostatizat. Creștinii trebuie să se ferească și să nu aibă nici un amestec atunci când văd “minuni” produse de necredincioși... Pentru că Satan va aranja astfel de “minuni” cu o deosebită predilecție în cadrul bisericilor fals creștine, întrucât are acolo cale deschisă. Rețeaua de îngrijire a sănătății montată de diavoli este clar orientată și în această direcție.

Cei care continuă să fie în tovărășie cu oameni conduși de necredincioși o fac spre propria pierzanie. *“Să știți că în zilele din urmă vor veni timpuri primejdioase; că vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de arginți, lăudaroși, trufași, hulitori, neascultători de părinți, nemulțumitori, fără cucernicie, lipsiți de dragoste, neînduplecați, clevetitori, neînfrânați, cruzi, neiubitori de bine, trădători, necuviincioși, îngâmfați, iubitori de desfătări mai mult decât iubitori de Dumnezeu, având înfățișarea adevăratei credințe, dar tăgăduind puterea ei. Depărtează-te de ei”* (2 Tim.3,1-5). Cuvintele Sfântului Apostol se potrivesc desăvârșit împrejurărilor din zilele noastre și formelor de “religiozitate” care proliferază acum!

An Nou, Secol Nou, Mileniu Nou cu *Maica Teodosia - Zorica Lațcu*

Pentru cititorii nostri care au descoperit în poezia Zoricăi Lațcu Teodosia, iubirea ca unire între om și Dumnezeu, îi bucurăm cu vestea că a apărut la Editura „Sofia” volumul de „POEZII” al autoarei, nu întâmplător la sfârșitul anului 2000, la cumpăna dintre milenii.

Tipărită cu binecuvântarea Prea Sfințitului Părinte Galaction, Episcopul Alexandriei și Teleormanului, la inițiativa Părintelui Arhim. Teofil Părăian, cartea adună cele mai reprezentative poezii atât din punct de vedere tematic cât și sub aspect artistic, într-o inedită metaforă a iubirii.

Volumul ne prezintă succint, dar elocvent „Coordonatele Bibliografice” ale poetei cu un **Cuvânt înainte** de mare vibrație emoțională a Părintelui Arhim. Teofil Părăian, care consideră volumul „o minune”.

Cartea realizează un periplu prin „Poemele iubirii”, „Insula albă”, „Epitafuri antice”, „Eros”, „Altare”, „Osana Luminii”, „Din pribegie”, „Icoane pentru paraclis”, „Alte poezii”, „Pentru neamul meu”, titluri de cicluri sau volume care vor intra în conștiința secolului nou aducând mare veste.

Ediția este îngrijită de Preotul Cornel Toma, care desăvârșește în **Postfață** o veritabilă interpretare, care face din comentariu un eseu cu orizonturi de percepție nouă: „*A citi poeziile maicii Teodosia înseamnă a te întâlni mai ușor și în fiecare clipă cu Dumnezeu*” simte și o spune Preotul Cornel Toma.

Numai un mare duhovnic ca Părintele Teofil Părăian putea să intuiască atât de imperios, atât de necesar, nevoia imediată de a înlesni oamenilor o asemenea întâlnire cu Dumnezeu, prin intermediul minunatei poezii a lui Zorica Lațcu Teodosia și nu pridisim în a-i mulțumi.

Apocalipsa

Acolo, sus, în munți pustii de iască,
Prăpastie de flacără se cască
Și focul linge-ntinderea cerească.

Un semn s-a arătat în cer, departe.
Citeam din flăcări vii, ca dintr-o carte,
Cuvântul sfânt al înțeleptei Arte.

Scia pe cer de noapte jerăgaiul.
Ce limpede-mi suna-n ureche graiul,
Ducând pe val de cântece tot Raiul.

Că limbile de flacără-mi arată,
Pe nori de armonie necreată,
Dumnezeirea, încă ne-ntrupată.

În piatra care n-a fost lustruită
Și-n poezie încă negândită,
Treimea stă și azi înălțuită.

Am tâlcuit din flăcări Întruparea;
Crescut-a-n Duh, din har ceresc, cântarea,
Cum crește-n zări, nețărmită, marea.

Curgea, curgea, din veșnice izvoare,
Să lege rod în mințile fecioare,
Cum pică roua-ntr-un potir de floare.

Acolo-n adâncimi de taine sfinte,
Se întrupează cântecu-n cuvinte,
Cum tatăl hotărât-a mai înainte.

S-a arătat în Cer un semn mai mare:
Un cântec întrupat suia spre Soare,
Suia spre Slăvi, cu Crucea în spinare.

Din vol, ZORICA LAȚCU - POEZII, Editura „Sofia”, București, 2000

Iisuse bun

Aș vrea să fiu Soarele
Să-i pot îmbrățișa pe toți
Cu raze de lumină și căldură.

Aș vrea să fiu Luna de pe Cer
Să le pot dărui tuturor
Tăcerea și blândețea ei curată.

Aș vrea să fiu Cerul senin
Să le fac tuturor loc în imensitatea lui
Pentru a se adăposti de tot răul de pe
Pământ.

Aș vrea să fiu Steaua polară
Și orice stea din Univers
Și tuturor din lumea-ntregă iubirea să o
dăruiesc.

Aș vrea să fiu un munte mare
Și la toți să mă dăruiesc
Spre împăcare, spre iertare și spre tot
ceea ce în această viață e mai
curat și mai firesc.

Și, dacă din acestea toate
Nimic nu pot să îndeplinesc,
În marea mea dezamăgire
Vă spun sincer – vă iubesc!

Gabriela Dascalete

De câte ori privești în sus,
Te uiți în ochii lui Iisus,
Și ploile din Cer răsfrânte
Sunt lacrimile Maicii Sfinte.

De câte ori privești în jos,
Te cheamă Crucea lui Hristos,
Ce vezi și ce nu ști din lume
Primesc lumina unui nume.

De câte ori privești în gând,
Vezi îngerul străluminând,
Săgețile-aurii din soare
Sunt pas spre viața viitoare.

De câte ori te uiți la stele
Sufletu-arde printre ele,
Câte-o cometă virtuală
Arde pecetea în greșeală.

Și curcubeul se dezbracă
Să intre-n inima săracă,
De câte ori la Cer privești,
Iubirea Domnului Primești.

Și haosul irizând culori
Din ochii lui nemuritori
E slava blândului Iisus,
Ce-aduce pacea în ascuns....

Elisabeta Banță

Rugă

Doamne, iartă-ne răutatea
La taina mărturisirii
Pentru gândul fugar
Și-ndrumă-ne pașii
Spre lanuri de flori,
Sălbaticie flori,
Care există și mor
Pentru noi
Și cumințenia pământului.

Venera Dumitrescu

NU SLAVĂ DEȘARTĂ, CI CU UMILINȚĂ SMERIENIA!

Ajută-mă, Dumnezeuule, să mă eliberez de orice imagine falsă a Ta,
oricât m-ar costa acest lucru!

Ajută-mă, Dumnezeuule să părăsesc toate grijile mele și să-mi adun gândurile mele
numai asupra Ta UNULE!

Ajută-mă, Dumnezeuule, să-mi văd păcatele mele proprii,

Niciodată să nu osândesc pe fratele meu și toată SLAVA va fi ȚIE!

În mâinile Tale îmi dau duhul meu

NU VOIA MEA, CI VOIA TA SĂ FIE!

Samoilă Rednic

Cea mai mare bucurie a vieții mele

Arhim. Teofil Păraian

Mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus

Până de curând, dacă m-ar fi întrebat cineva care este cea mai mare bucurie a vieții mele, n-aș fi putut răspunde la această întrebare. Și e firesc să fie așa, devreme ce viața mea a fost urzită pe bucurii și întrețesută cu bucurii. Viața mea, în principal, a fost un șir de bucurii.

Am avut bucurii din credința în Dumnezeu și din tot ce ține de practicarea credinței. Am avut bucurii din succese. Am avut bucurii din realizări. Am avut bucurii din relațiile cu oamenii, cu cei din familia în care am venit pe lume și în mijlocul cărora mi-am trăit anii copilăriei. Am avut bucurii din relațiile cu rudele, cu prietenii – de care n-am dus lipsă, cu colegii, cu oamenii binevoitori câți au fost în jurul meu.

Am avut bucurii din multe din cărțile citite de mine sau pe care le-au citit pentru mine cei din jurul meu. Am avut, deci, bucurii peste bucurii. Și într-o astfel de situație e greu să alegi o bucurie anume și să spui despre ea: "aceasta ete cea mai mare bucurie a vieții mele". Și, cu toate acestea, iată că a venit vremea să pot spune, abia în al șaptezeci și doilea an al vieții mele: "aceasta este cea mai mare bucurie a vieții mele" și chiar spun "*cea mai mare bucurie a vieții mele o constituie faptul că a apărut, la Editura Sophia din București, către sfârșitul anului 2000, cartea de poezii scrisă de Maica Teodosia – Zorica Lațcu*". Nu-i nimic artificial în această afirmație, nimic improvizat și nimic adaptat la o situație.

Când afirm că cea mai mare bucurie a vieții mele este apariția cărții de poezii a Maicii Teodosia – Zorica Lațcu, fac această afirmație pe temeiul propriei mele conștiințe. Conștiința mea îmi spune că cea mai mare bucurie a vieții mele nu-i vreo bucurie din vreun succes personal, nici din vreo realizare, fie ea cât de importantă ci, cea mai mare bucurie a vieții mi-o dă "cartea cu bucurii", "cartea cu poezii minunate și înminunătoare" scrise de Zorica Lațcu Teodosia.

De fapt, oricare din poeziile Maicii Teodosia – Zorica Lațcu, a fost și este pentru mine un prilej de bucurie. Acum însă, când cele mai multe din poeziile scrise de poeta Zorica Lațcu sunt adunate într-un volum și promise să fie "*lucrătoare de bucurie*", bucuria

mea este deplină și este unică, este cea mai mare bucurie a vieții mele.

Cândva, demult, maica Teodosia mi-a pus în atenție cea dintâi apreciere asupra poeziei Epitalant. O primise îndată după apariția poeziei în revista Gândirea. Aprecierea venea de pe front și era scrisă pe o carte poștală având următorul conținut: *“Într-un fund de Rusie, într-o zi cu viscol și furtună, amestec de iarnă și început de primăvară, mi s-a luminat gândul în colțul de insulă greacă, evocat de caldele, limpezele și desăvârșitele versuri, închinat nunții lui Caliroe. Vă mulțumesc pentru clipa senină și pură pe care mi-ați dăruit-o într-o vreme și într-un cadru de tristă și murdară animalitate”*.

În sensul aprecierii de mai sus, și încă cu mai multă putere de expresie, se potrivesc cuvintele cu care își sfârșește aprecierile din postfață Părintele Cornel Toma, scriind: *“A citi poeziile Maicii Teodosia, înseamnă a înota în lumină, a te îmbăta de dragoste și a rămâne uimit în fața tainei iubirii și a frumosului divin. Într-un cuvânt, a citi poeziile maicii Teodosia, înseamnă a te întâlni mai ușor și în fiecare clipă cu Dumnezeu.”*

Toate aceste aprecieri și altele asemenea, eu le cuprind în afirmația de la început, și anume, că cea mai mare bucurie a ieții mele este apariția cărții la care acum ne este luarea aminte și pentru care eu adresez mulțumiri tuturor celor care au colaborat favorabil ca această carte să existe, știuți și neștiuți de noi, dar pe care îi știe Dumnezeu și îi răsplătește.

Ca ultim cuvânt, în legătură cu cartea de poezii de Zorica Lațcu Teodosia, vă fac o invitație: *“bucurați-vă împreună cu mine, că s-a aflat poezia cea prea puțin luată în seamă, cea prea puțin știută și de mulți chiar neștiută.”* Și mai zic: *“veniți să ne bucurăm de Domnul și să înălțăm numele Lui împreună”* pentru cea mai mare bucurie a vieții mele și pentru bucuria multora.

Apel pentru construcția Mănăstirii “Înfricoșata Judecată”

Vă aducem la cunoștință că în localitatea IONEȘTI, jud. Argeș, continuă lucrările la construirea Mănăstirii Înfricoșatei Judecăți, Biserica Sfânta Treime.

Vă facem rugămintă din inimă să sprijiniți această lucrare de mare folos pentru credința noastră dreptmăritoare. Vă mulțumim din inimă!

P.S. Calinic Argatu

Episcop de Argeș și de Muscel

Darul de inimă poate fi trimis pe adresa:
Mănăstirea Înfricoșatei Judecăți, Biserica Sfânta Treime (Pr. Corneliu Popescu)
cod 0390 sat Ionești, com. Buzoiești, jud. Argeș
Cont (lei): 27289 Banca Agricolă - Sucursala Il Costești

**Dumnezeu este iubire.
Dragostea dintâi**

Iubire

Nicolae Teieru

Iubirea, dacă este, poate fi văzută și de minte. Mintea nu poate să nască iubire, ea poate doar s-o constate. Dacă e iubire, este pentru totdeauna.

Dacă un iubit nu-și mai iubește iubita, înseamnă că n-a iubit-o niciodată, sau poate a uitat să se uite înăuntrul lui, unde iubirea există încă, dar a fost acoperită cu hule și rele ținute de minte. Dar iubirea, când este din nou dezvăluită, iartă tot. Ea știe că tot ce este în minte este în timp și este supus schimbării, pe când ea este în afara timpului și nu poate fi clintită. Iubirea iartă tot și iubește tot. Ea nu cere nimic în schimb, pentru că ea ESTE. E la fel ca soarele care luminează fără să ceară nimic, pentru că el este lumina. Chiar mai mult, ea este și nu cere să fie simțită, și nu se arată când nu este dorită. Ea suferă și lăcrimează când este gonită. E ca un copil curat, care vine să-ți dea o floare de el adunată și dacă îl gonești, el pleacă și plânge, dar când îl primești din nou, el îți aduce o floare și mai frumoasă.

Iubirea are și putere de strălucire. Cine o primește și o răspândește, biruie moartea, biruie tot ce îi stă în cale și nu-i e teamă de nimic, căci el devine iubire și rămâne etern cum e și ea.

Iubirea nu se luptă cu nimeni, căci lupta este din lumea aceasta, pe când iubirea e din ÎMPĂRĂȚIA CERULUI. De la iubire începe adevărul. Până la ea este mintea, care minte dacă este lăsată fără hrana iubirii. Când mintea este hrănită cu iubire și nu cu voințe deșarte, nu poate vorbi decât cuvintele ce vin de dincolo de ea. Și adevărul merge prin trăiri, spuse și acțiuni, care sunt adevăruri și sunt adevărul.

De-ar fi un om care are mereu iubire în el, el ar fi iubire, și iubirea este poarta prin care trece adevărul spre noi și acel om ar fi poarta pentru adevăr. Dacă îi simțim iubirea, se deschide poarta și se deschide calea către adevăr. Și omul iubirii este Calea. Și acest om care este iubire, ar trăi, vorbi și lucra numai cele ce vin din iubire, numai cele ce sunt de dincolo de minte și de dincolo de timp, numai cele ce vin din locul de unde nimic nu se schimbă, de unde toate rămân așa cum au fost puse de Cel Prea Înalt, de unde este adevărul.

Iubirea, dacă este, ea nu poate să moară; poate fi ascunsă, gonită, dar nu distrusă. Ea este veșnică. Și omul care are iubire, care este iubire, cale și adevăr, are viață veșnică la fel ca iubirea și este chiar viață.

E greu să fii iubire? E greu să fii adevăr? E greu să oprești mintea să te mai mintă și s-o pui s-asculte iubirea? Dacă reușești, ai să ai iubire și ești iubire, ești ADEVĂRUL, CALEA și VIAȚA. Și ești iubirea de la Dumnezeu și te reverși ca s-o poată sorbi oricine dorește. Și atunci tot ce vei face va fi fără greșală și mintea și corpul vor

acționa după voința cea mai înaltă. Dar unora le e frică să lase mintea și corpul să acționeze după legile iubirii, le e frică să lase deschisă poarta adevărului – deschisă ca adevărul să poată curge prin ei și închid poarta și iubirea nu poate să treacă și mintea și corpul nu pot iubi și ele sunt în neadevăr; își închid poarta vieții și sunt în moarte. Și mintea, și corpul, și împreună cu ele și omul, nu văd iubirea, nu văd veșnicia, adevărul, calea și viața și orice ar face fac păcat ce îi chinuie, pentru că s-au închis în afara iubirii. Iubirea stă și așteaptă dincolo de poarta minții și dacă deschidem poarta, iubirea luminează și curăță mintea și trupul și ele devin instrumente ale iubirii și omul se face liber.

Să arătăm minții iubirea! Să facem lucrările iubirii! Să fim ADEVĂRUL, CALEA și VIAȚA!

Cum poți iubi pe cineva când mintea ta îl ceartă? Când iubești pe cineva, mintea îl învață.

Cum poți iubi, simți iubire pentru cineva, când inima ta nu-l atinge? Când iubești pe cineva îl cuprinzi în inimă, și mintea nu face altceva decât ceea ce vrea inima.

Cine nu iubește pe fratele și pe aproapele și pe dușman, să nu se mai laude că iubește pe Dumnezeu, că minte.

Fundația Umanitară „Maica Domnului”

din municipiul Slobozia

O manifestare a Poruncii Iubirii

Gândul de întemeiere a unei fundații umanitare prin care să fie ajutați copii și tineri orfani de unul sau ambii părinți, ori aceia care sunt gravi bolnavi și necesită cheltuieli ce nu pot fi suportate de familie, cei care nu mai pot frecventa școala din lipsă de îmbrăcăminte și rechizite, sau sunt subnutriți, precum și vârstnicilor uitați prin vreo garsonieră sau apartament de către proprii fii sau prieteni, a frământat mai mult timp sufletul unui creștin din prăfuitul oraș de câmpie. În ziua Sfântului Crăciun din 1995, după ce a vizitat 4 copii orfani de mamă și semiabandonați de tată, copii care în acea zi de mare sărbătoare creștină nu aveau nimic de mâncare (deși pe scara blocului în care locuiau mirosea puternic a sarmale și cârnați!), s-a întors în locuința sa, din care nu-i lipsea nimic dar în care nu-și mai găsea liniștea. În acea zi, așteptată pentru bucuriile lumești, simțea nevoia unei bucurii spirituale, a bucuriei de a aduce puțină bucurie celor greu încercați de viață. Și în acea sfântă zi s-a născut în el hotărârea de a crea o fundație umanitară în folosul categoriilor mai sus amintite. Pentru că această hotărâre a fost luată în ziua nașterii Mântuitorului și pentru că fundația se dorea să fie grabnic ajutoare celor aflați în nevoie, numele ei nu putea fi decât „Maica Domnului”. În aceeași zi, aflat sub inspirație divină, același bun creștin a așternut pe o foaie de hârtie și principiile de bază ale funcționării fundației, ce se regăsesc în statutul ei.

După sărbătorile de iarnă, inițiatorul fundației a început tatonările, reluate de multe zeci de ori de la început, până a reușit să mai găsească încă 20 de persoane, care au devenit membri fondatori, prin contribuții bănești personale. Fundația a devenit persoană juridică în aprilie 1996, dar a început să aibă activitate după ce a obținut un sediu cu chirie, care – nici nu se putea altfel –, a fost sfințit la 8 septembrie (la sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului) de un sobor de preoți în frunte cu Prea Sfinția Sa Nifon, atunci episcop al Sloboziei și Călărașilor.

Toate aceste amănunte, mărturisite cu o puternică emoție și în același timp cu bucurie, ca și multe alte date despre fundație, le-am cunoscut „pe viu”, la sediul acesteia, de la chiar inițiatorul și fondatorul ei, care mi-a făcut invitația de a-l vizita spre a ne cunoaște, după ce descoperise revista noastră. Acum, când impresiile s-au mai cristalizat, reflectând asupra lor, am ajuns la concluzia că trebuie împărtășită această experiență, rezultat al întruchipării iubirii de oameni, pentru a încerca să „contaminăm” și pe alții. În cei peste 4 ani de activitate Fundația Umanitară „Maica Domnului” a depistat și a luat în evidență, pe baza unui dosar, după efectuarea anchetelor sociale, 620 de copii, tineri și vârstnici cărora le acordă asistență socială permanentă, în forme dintre cele mai diferite:

- Ajutoare periodice în alimente greu nealterabile: făină de grâu, mălai, ulei, zahăr, orez, ouă, miere de albine, ceapă, fasole uscată, etc.
- Ajutoare în obiecte de îmbrăcăminte;
- Ajutoare în medicamente, ochelari de vedere, materiale sanitare;
- Rechizite pentru copii aflați în pericol de abandon școlar;
- Studenților de la facultățile de stat și liceenilor care provin din familii cu venituri mai mici de 500.000 lei pe membru de familie și au promovat cu medii peste 9, li se oferă burse (în acest moment 18 la număr);
- Se acordă premiile școlare, de 4 ani consecutiv, la Școala nr. 4 din Slobozia, unde sunt cei mai săraci elevi.

În anul 2000 fundația a realizat 11 programe, prin care a reușit să acorde ajutoare în valoare de peste 300 milioane lei, în condițiile în care nu a primit niciodată 1 leu de la buget sau din finanțări externe (de luat aminte!), iar timp de aproape 4 ani a avut un singur salariat. Realizările fundației, cu mult mai numeroase, au fost posibile prin crearea unui cadru organizatoric și funcțional de excepție, care **a convins** pe cei care au devenit membri ai fundației, dar și pe sponsori, că întreaga activitate este de transparență maximă și că mijloacele financiare și materiale sunt folosite corect și cu maximă eficiență. Se poate spune, fără teama de a greși, că aici se realizează un management al resurselor umane și materiale de înaltă performanță. Credibilitatea deosebită a fundației a făcut ca numărul membrilor cotizanți permanenți să crească de la 21 la 78, din care 9 sunt persoane juridice, respectiv societăți comerciale cu capital privat.

Fundația își procură fonduri și prin valorificarea a peste 40 de tablouri ce au fost donate de două distinte profesoare pensionare, precum și din încasările ce se fac la spectacolele susținute de trupa proprie de teatru de păpuși (singura din municipiu).

Activitățile fundației au fost puternic mediatizate la postul local de televiziune, pe două posturi locale de radio, în peste 100 de articole în presa locală și centrală, inclusiv la Radio România Actualități, ceea ce a contribuit la sporirea credibilității.

Este de remarcat că în statutul fundației s-a prevăzut că din conducerea ei nu vor putea face parte acei membri care sunt încadrați politic și că pot fi aleși în conducere numai aceia care acceptă ca întreaga activitate s-o desfășoare absolut voluntar, fără nici o formă de plată.

Întrebându-l pe președintele fundației cum de a putut realiza atâtea, mi-a răspuns simplu: **Nu uitați, patronul nostru este chiar Maica Domnului!**

Pentru cei care doresc să se împărtășească din experiența acestei fundații publicăm mai jos adresa ei. Menționăm că fundația activează *numai pe plan local* (cu greu reușește să rezolve toate cererile locale).

Fundația Umanitară „Maica Domnului”

Str. Coloanelor, bl. L1 – L5, cod 8400 Municipiul Slobozia, jud. Ialomița
Tel. 043.231832 (persoană de legătură: Arcadie Georgescu)

Vocația creștină a României

ÎPS Andrei Andreicuț - Arhiepiscopul Alba Iuliei

Cu toate greutățile prin care trece țara, se cuvine ca într-această zi de mare sărbătoare, sufletul nostru să se îmbrace în straie de lumină și să exclamăm în grai pascal, deși este postul Crăciunului, zicând: *“Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într-însa”* (Ps. 117, 24).

Fiind ziua națională a României, mă voi opri la una din vocațiile pe care Dumnezeu i-a încredințat-o acestui popor: *vocația creștină*. Vedem cum în acești ani dificili, din punct de vedere economic, se fac eforturi deosebite pentru integrarea țării noastre în structurile europene. Ne rugăm lui Dumnezeu ca acest lucru să se întâmple pentru că acum avem nevoie de sprijinul material al celor ce sunt, pe acest plan, cu mult înaintea noastră. Dar eu voi afirma un lucru, care în primul moment ar putea șoca și anume că Europa are și ea nevoie de noi și de spiritualitatea noastră.

În momentele de mare criză, prin care trecea bătrânul nostru continent, strămoșii erau conștienți de vocația creștină pe care o aveau. Și nu se sfiau să spună acest lucru prin vocile autorizate ce îi reprezentau: prin conducătorii lor. Vă dau câteva exemple:

Ștefan cel Mare și Sfânt le scria tuturor principilor creștini din Europa: *“Țara noastră este poarta creștinătății pe care Dumnezeu a ferit-o până acum. Dar dacă această poartă a creștinătății, care este țara noastră, va fi pierdută – Dumnezeu să ne ferească de așa ceva – atunci toată creștinătatea va fi în mare primejdie”* (Magazin istoric, nr. 2 (287), februarie 1991, p. 2).

Iar **Vlad Țepeș**, cel căruia acum i se caricaturizează biografia, i se adresa astfel lui Matei Corvin: *“Să știi domnia ta că noi am rupt pacea cu turcii nu pentru noi, ci pentru cinstea mării tale, a coroanei și a întregii creștinătăți și pentru păstrarea și întărirea credinței creștine”*.

Și mai pomenesc un nume de rezonanță, **Mihai Viteazul**, primul unificator al românilor. Cu un veac în urma celor doi, el spunea același lucru: *“N-am avut de la turci nici o greutate sau vreo nedreptate, dar ceea ce am făcut, toate le-am făcut pentru credința creștinească...”*

M-am apucat să ridic această greutate, cu această țară săracă a noastră, ca să fac un scut al întregii creștinătăți”.

Și astăzi Europa, din punct de vedere spiritual și nu numai, este încercată de crize. Ori România, prin vocația ei creștină, poate da o mână de ajutor. Spiritualitatea ei ortodoxă, conformă cu firea omului – cum spune Rafael Noica (v. Celălalt Noica, Editura Anastasia, București 1994, p. 45) – este o șansă pentru viitorul religios al omenirii.

Din păcate însă, legat de spiritualitatea noastră, asistăm la o tendință periculoasă de așa numita “demitizare a istoriei” și de răsturnare de pe socluri a sfinților și a eroilor. Ori Biserica și școala, dimpreună cu celelalte instituții ale statului, au misiunea de a educa poporul și a trage un semnal de alarmă atunci când este nevoie. De aceea ne manifestăm îngrijorarea observând cum, de exemplu,

la cele peste zece posturi de televiziune

care emit în românește, inclusiv cel național, la o anumită oră se transmit doar filme americane, sau de altă proveniență, cu îndoielnic conținut moral, fără a fi concomitent nici o emisiune românească. Ce să mai spunem de cosmopolitismul muzicii și altor programe?

Afirmăm încă o dată, cu prilejul zilei naționale, că de la cele dintâi licăriri de viață a neamului nostru (de atunci de când dărzeaia dacă s-a îngemănat cu vigoarea latină), aluatul care a dospit toată frământătura a fost religia creștină. Credința în Dumnezeu și dragostea față de valorile naționale sunt cele două coordonate care dau identitate acestui neam. Ele sunt expresia vocației creștine pe care o are România. Fără de ele, valul vremelniciei ne îneacă și rămânem o masă amorfă de oameni fără ideal și fără personalitate. Cine ajunge să nu mai aibă un fior sfânt atunci când e vorba de Biserică, cel căruia nu i se umele inima de bucurie când își odihnește ochii peste plaiurile României sau nu-i tresaltă sufletul la cântecele și jocurile noastre populare, suferă de o boală grea. Iar leacul tămăduitor nu-i altul decât întoarcerea la creștinismul nostru românesc și la tradițiile noastre sfinte.

Suntem în fața Catedralei care simbolizează unitatea neamului nostru. În rugăciunea solemnă pr care am înălțat-o am exprimat un mare adevăr și anume acela că noi nădăjduim să ne ajute Dumnezeu nu pentru faptele noastre, căci suntem păcătoși și răi, ci *“pentru credința și dragostea nestrămutată a strămoșilor noștri către Dumnezeu, pe care noi îi avem mijlocitori înaintea Lui pentru țara și poporul din care ei au ieșit”* (Carte de Te-Deum, București, p.37).

Cu speranța că așa va fi, felicităm întreaga suflare românească cu prilejul zilei de 1 Decembrie și ne rugăm ca Harul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu noi toți. La mulți ani!”

(Cuvânt rostit la 1 Decembrie 1999)

Noțiunile politice de *dreapta* și *stânga* O redefinire critică pe fondul actualității *Răzvan Codrescu*

Stânga face, dreapta trage!

Se afirmă adeseori, încercându-se clasarea apriorică a problemei, că noțiunile politice de “dreapta” și “stînga” și-ar fi pierdut iremediabil relevanța și valoarea funcțională, mai ales în contextul “totalitar” al secolului XX. Ceea ce rămîne îndeobște adevărat este că fie uzul tendențios, fie complexitatea unor realități au produs o anume obscurizare și relativizare a înțelesului clasic al celor două noțiuni.

Apariția sub Stalin a struțocămiei numite îndeobște “național-comunism” (orientare bine reprezentată și la noi, sub Ceaușescu, cu prelungiri viguroase pînă-n ziua de azi) a sporit și mai mult confuzia; în parte întreținută deliberat, aceasta a devenit atît de mare încît puciul comuniștilor conservatori sau fanfaronada jirinovskiană din Rusia postsovietică au putut fi catalogate drept manifestări de extremă dreaptă, ca și la noi populismul național al unor grupări comunisto-securiste sau discursul radical de tip Corneliu Vadim Tudor (despre care s-a delirat pe toate vocile în ultima vreme). Acest naționalism gregar al avortonilor comunismului reprezintă astăzi cel mai perfid handicap pentru renașterea unei drepte adevărate în țările fostului lagăr comunist.

La sporirea confuziei au contribuit, probabil nu întîmplător, și anumite forme de dreaptă caricaturală ivite mai tîrziu în sînul democrațiilor occidentale (cazul Chirac, în Franța; cazul Berlusconi, în Italia; cazul Aznar, în Spania etc.). Adeseori, prin eludarea originilor de stînga (“roșii”) ale liberalismului și prin supralicitarea criteriului economic (moștenire astăzi generalizată a mentalității marxiste), anumite grupări liberale, pragmatice și

individualiste în sens capitalist, ajung să fie calificate (și chiar să se declare) “de dreapta”, în opoziție cu tendințele protecționist-populiste ale social-democrației (ca să nu mai vorbim de cele radical colectiviste ale comunismului de toate nuanțele). În realitate, avem de-a face mai degrabă cu un fel de “dreaptă a stîngii” decît cu o dreaptă propriu-zisă (astăzi aproape inexistentă în viața politică de prim-plan a lumii euro-americane, poate cu excepția Israelului și a Austriei).

De altfel, dreapta autentică, de tip tradițional, este în mod egal dezavuată de toate aceste cureuri politicianiste, fie că ele se definesc de extremă stîngă, de stînga, de centru-stînga sau de centru-dreapta. Prin *mass-media*, dar și prin puternica ideologizare a sistemului educațional, s-a impus pretutindeni o imagine diabolizată a drepte, redusă abuziv la extrema dreaptă (de unde cunoscutele etichete stigmatizante, aplicate destul de abrupt: “nazism”, “fascism”, la noi – “legionarism” etc.). În genere, pe cînd stînga este judecată cît se poate de nuanțat (găsindu-se scuze chiar pentru crimele și ororile comunismului!), dreapta este judecată aproape exclusiv prin excesele ei și considerată, în consecință, ca un fel de “sumă a tuturor răutăților”. Nu se explică niciodată de ce, în pofida extremismelor ei istorice, stînga are drept necontestat în cetate, pe cînd dreapta – ale cărei extremisme, deși la fel de reprobabile, au avut consecințe mult mai limitate – nu beneficiază de același drept principal. Sau de ce, dacă poate exista, fidelă principiilor ei, o stîngă neextremistă (astăzi dominantă pe mapamond), n-ar putea exista și o dreaptă neextremistă și la fel de fidelă principiilor ei. Cu atît mai mult cu cît, la o cercetare istorică atentă și onestă, se poate lesne observa că la origini (dar adeseori și în devenirea lor ulterioară) dreapta a dus o politică defensiv-conservatoare, în timp ce stînga a fost cea care s-a manifestat ofensiv-revoluționar, încetățenind în practica politică radicalismul și violența (împinsă pînă la terorismul organizat). Privind prin prisma dialecticii *provocare-răspuns*, dreapta n-a făcut, în cele mai multe cazuri, decît să re-acționeze la acțiunile provocatoare ale stîngii (în acest sens precis, nu-i greșit și nici infamant să definim dreapta ca “reacționară”). Să luăm ca exemplu secolul XX: lăsînd la o parte cazul controversat al hitlerismului (deși există numeroase probe că războiul a fost mai dorit de viitorii aliați și de evreimea internațională decît de Hitler însuși, care a fost mai degrabă *forțat* să-l declanșeze), s-ar fi născut în România “reacțiunea” legionară în absența amenințării bolșevice, sau în Spania “reacțiunea” franchistă în absența complotului cominternist?

Folosind o noțiune supralicitată astăzi, “totalitarismul” de stînga (real sau doar potențial) a generat prin retorsiune “totalitarismul” de dreapta. Putem cădea de acord că “totalitarismul” e reprobabil oricare i-ar fi culoarea, dar tocmai de aceea nu se înțelege de ce sînt judecate stînga cu o măsură, iar dreaptă cu altă măsură; de ce, păcătoase amîndouă, una are dreptul la clemență și reabilitare, iar alta nu?!

În fine, dincolo de aceste paradoxuri, mai trebuie observat că noțiunea însăși de “totalitarism”, utilizată parșiv, a contribuit decisiv la confuzia extremă între dreapta și stînga, mutîndu-se accentul de pe *deosebirile esențiale pe asemănările fenomenale* (accidentale). Or, parafrazînd vechiul dicton *Non idem est si duo dicunt idem*, am putea spune, la fel de legitim: “Nu-i același lucru cînd doi întrebunțează aceleași mijloace”.

*

Chiar dacă supuse, mai mult sau mai puțin deliberat, atîtor confuzii și relativizări, noțiunile politice de “dreapta” și “stînga” rămîn necesare și perfect operante, cu condiția de a fi corect *redefinite* (cum se întîmplă, periodic, cu multe noțiuni politice, filosofice sau culturale, mai ales într-o cultură de uzură mediatică, precum cea contemporană).

Rîndurile care urmează nu-și propun să fie altceva decît o schiță sumară a unei posibile și necesare redefiniri în paralel a celor două noțiuni, pe baza cîtorva note esențiale, desprinse atît din materialul doctrinar, cît și din cel factologic. (desigur, o analiză mai sistematică, mai extinsă și mai aprofundată ar putea implica numeroase nuanțări și ar

putea pune în evidență și alte note definitorii, cu o argumentație teoretică și practică substanțial consolidată.)

Câteva deosebiri esențiale

Dreapta și stînga nu sînt doar două orientări strict politice, cum se crede îndeobște, ci ele acoperă două moduri divergente de raportare la existență, două *weltanschauungen* în sensul cel mai larg al cuvîntului.

Astfel, dreapta este principal **spiritualistă**, raportînd ordinea imanentă la o ordine transcendentă; ea nu disprețuiește valorile materiale, dar nici nu le absolutizează, recunoscînd primatul valorilor spirituale și, în consecință, primatul culturii asupra civilizației. Stînga, dimpotrivă, este principal **materialistă**, în mod adeseori nedisimulat și chiar ostentativ, ignorînd sau chiar disprețuind spiritualitatea, promovînd o cultură laică și chiar atee, în subsidiarul unei civilizații utilitariste. Omul de stînga, pretins “emancipat” și “liber-cugetător”, există concurențial față de Dumnezeu, idolatrizînd umanul, de unde suspiciunea, dacă nu chiar repulsia lui față de manifestările “mistico-religioase”, identificate abrupt cu “obscurantismul” și “tolerate” pe alocuri numai din considerente democratice sau populiste. Omul de dreapta, fără a fi neapărat religios în toată puterea cuvîntului, are măcar o minimă deschidere metafizică, păstrează respectul față de Dumnezeu și de ordinea religioasă, înțelege măcar funcția socială și etică a religiei (chiar cînd face greșeala de a o subsuma culturii). De aceea, s-ar putea spune că este în firea drepte să se altoiască pe o tradiție moral-religioasă, la fel cum este în firea stîngii să substituie religiei imperativul ideologic sau chiar economic (“sacralizarea pieței”, cum s-a spus) și să facă din spirit o simplă “funcție a materiei”. Nu întîmplător, în variantele lor extreme (ceea ce nu înseamnă neapărat: “extremiste”!), dreapta a putut ajunge pînă la misticismul istoric (cazul legionarismului), iar stînga pînă la “ateismul științific” (cazul bolșevismului); la un pol – exacerbarea spiritualului, la celălalt – materialismul cel mai cras.

În strînsă legătură cu spiritualismul stă dimensiunea **morală** sau eticismul călăuzitor al drepte autentice, moștenitoare a unei întregi “fenomenologii a rectitudinii” (T. Baconsky). Desigur, nu este vorba aici atît de performanța etică a fiecărui ins în parte, cît de recunoașterea și asumarea unei instanțe ideale, superioare tuturor cazurilor particulare și din care derivă organic orice *normă* de comportament politic sau civic/social. Asemenea “cavalerului” de odinioară, omul de dreapta acceptă să se conformeze unui “cod al onoarei”, pe care se poate întîmpla să-l calce conjunctural, dar nu să-l conteste principal. Omul de stînga, vulgar machiavelic, cînd nu este de-a dreptul imoral, cultivă mai degrabă o poziție **amorală**, convins că morala nu are de-a face cu politica și că interesul este mai presus de onoare (sub scuza formală a “pragmatismului”, împins nu o dată pînă la cinism). Mentalitatea stîngistă este cea care a legitimat în lumea modernă *indiferentismul moral* al actului politic (ce a contaminat pe alocuri și unele facțiuni degenerate ale drepte). E adevărat că politica obligă uneori la *compromis*, dar în timp ce stînga e adepta *maximului de compromis*, dreapta se străduiește în direcția *minimului de compromis*. În fine, tocmai dintr-o superioară responsabilitate morală, omul de dreapta dă întîietate “îndatoririlor” (fiind mai dispus la sacrificiul de sine, care este o formă de “eroism” existențial), pe cînd omul de stînga este preocupat mai ales de “drepturi” (*propter imbecilitatem generis*).

Dreapta este **tradiționalistă** sau **conservatoare**, în vreme ce stînga se vrea **progresistă** și **revoluționară**. Tradiționalismul drepte nu înseamnă, desigur, conservarea unor realități “primitive”, nici vreo formă de regresivism romantic ori de protocronism delirant; altfel spus, el nu înseamnă nici nostalgie, nici stagnare, ci o *dinamică vie* și *constructivă pe linia unei tradiții istorice și spirituale corect evaluate*. Dreapta refuză

scenariul unei societăți amnezice: sîntem – fie înși, fie neamuri – moștenitorii unui trecut de valori și de experiențe care ne legitimează și ne obligă; și sîntem *noi înșine* numai cu acest trecut cu tot. Ni se cere înțelepciunea și vrednicia de a valorifica în mod creator această tradiție pe fondul actualității, continuînd fără complexe ceea ce este esențial și viabil, dar eradicînd cu toată fermitatea ceea ce este accidental și perimat. Operațiunea, desigur, nu-i nici ușoară, nici lipsită de riscuri, dar în funcție de ea se definesc, la nivel național, curajul și demnitatea noastră existențială. Pentru a nu cădea – cum se întîmplă adesea – în cursa “tradiționalismului” prost, avem nevoie de “*deosebirea duhurilor*”, adică de un discernămint de o maximă luciditate și onestitate, bazat pe “căldura” iubirii, dar și pe “răceala” cunoașterii. Sînta ar voi să nu ne iubim și să nu ne cunoaștem decît în sincronia unor interese conjuncturale și în perspectiva unui viitor abstract; ea stă sub dogma ideologică a unui progresism mecanic și uniform(izant), fără memorie și fără transcendență, derivat speculativ din iluzia evoluționistă și din reformismul masonic. La răstimpuri, acest progres dogmatic trebuie forțat pe cale revoluționară, cu orice preț și cu orice mijloace. Dacă demersul eșuează sau “progresul” întîrzie să se producă, atunci de vină nu sînt niciodată viciile interne ale sîntii, ci forțele “reacționare” ale societății, care trebuie re-moșită, într-un nou context de interese, de o altă formă de sîngism dizolvant! (Uneori limba este mai realistă decît noi: celor gata să exalte “revoluția” și să dezavueze “reacțiunea” li s-ar putea reaminti, în treacăt, că *revolutio* înseamnă de fapt “întoarcere înapoi”, în timp ce *reactio* este “facere din nou”, “schimbare”, “primenire”...). Omul de dreapta refuză “să-și spele creierii”, să absolutizeze “momentul istoric” și să adopte calea profitului politicianist: el se simte verigă într-un lanț al generațiilor, cu răspundere morală atît pentru trecut cît și pentru viitor. Omul de sînta, dimpotrivă, pare să creadă – vorba lui Eminescu – că “țara este jucăria generației actuale”. Sînta stă sub semnul *scopului imediat* (cel care, prin definiție, “scuză mijloacele”...) și mizează pe forțarea unui *progres artificial*, în vreme ce dreapta se vrea lucrătoare sub semnul *datoriei eterne* și mizează pe stimularea unui *progres organic* – singurul cu adevărat real și durabil.

Izvorită întotdeauna dintr-o tradiție națională și erijîndu-se în apărătoare a ei, dreapta s-a definit, încă de la origini, dar cu deosebire în a doua jumătate a secolului al XIX-lea (“secolul naționalităților”) și prima jumătate a secolului XX (epoca marilor dictaturi etnocentriste, înghesuite uneori abuziv sub eticheta de “fascism”), ca o direcție politică **naționalistă**, opusă programatic (nu doar politic, ci și cultural) sîntii **internaționaliste** sau cosmopolite. Naționalismul dreptei autentice nu reprezintă altceva decît o formă firească de păstrare și afirmare creatoare a ființei și “geniului” național (recunoscîndu-se, în acest sens, dreptul la naționalism tuturor neamurilor pămîntului); orice naționalism rămîne legitim atîta vreme cît nu devine exclusivist și narcisist (O. Goga: “Vreau să plutesc în plin umanitarism, dar să mă aflu în luntrea mea și să-mi iau toate măsurile că nu mă înec”). Naționalismul adevărat n-are nimic de-a face cu ceea ce se numește îndeobște “rasism”, “șovinism”, “xenofobie”, “provincialism”, “tribalism” sau altele asemenea. Astfel de devieri nefirești ale firescului naționalism nu țin, politicește vorbind, nici de dreapta nici de sînta, ci doar de alunecările extremiste ale acestora; ele se ivesc, de obicei, atunci cînd naționalismul își pierde farurile moral-spirituale sau este folosit doar ca simplă unealtă demagogic-populistă (în absența unor temeuri religioase, naționalismele riscă să o ia razna, prefăcîndu-se în reprobabile forme de rasism, ca în cazul nazismului, adică biologizîndu-se în măsura în care se despiritualizează). Altminteri, îndreptățirea naționalismului e mai simplă decît pare. Dacă individului, spre a fi sănătos și destoinic, se obișnuiește să i se spună: “Cunoaște-te pe tine însuți!”, “Ai încredere în tine însuți!” și, mai ales, “Fii tu însuți!”, de ce ar fi neindicat ca neamurilor să li se facă aceleași recomandări? Dacă “personalitatea”, “încrederea în sine” și “conștiința de sine” sînt valori

generale și netăgăduit pozitive la nivelul umanității individuale, cum ar putea fi ele ceva negativ la nivelul umanității comunitare?! Naționalismul, în fond, atunci cînd se ridică de la starea de afect la starea de conștiință (devenind idee fără a înceta să fie sentiment), nu-i nimic altceva decît limpezirea și stimularea *personalității* creatoare, a *încrederii* în propriile puteri și a *conștiinței de sine* a fiecărui neam. Pe de altă parte, *națiile* sau *neamurile* (evit termenul de “națiune”, puternic pervertit de ideologiile și sociologiile marxiste sau marxizante, precum și termenul de “popor”, pe care-l resimt ca mai potrivit în sincronie decît în diacronie) nu sînt doar realități istorice, ci și metafizice, făcînd parte din ordinea ontologică a lumii lui Dumnezeu (Care le-a creat – sau măcar le-a îngăduit, după “cădere”, conform unor teorii mai îndoielnice – ca determinări obiective ale umanului, inerente istoriei, cel puțin pînă la eshaton: vezi, bunăoară, *I Cor.* 15, 22-23; *Apoc.* 15, 4 sau 21, 24 etc.). Umanitatea abstractă este o marotă [n. red.: idee fixă] fictiv-idealistă a demagogiei cosmopolite; în realitate, umanul nu există nicăieri în afara unei determinări naționale. Ba mai mult: orice se poate schimba pe lume (mai nou, pînă și sexul!), numai naționalitatea nu. Desigur, eu sînt liber să mă declar chinez, dar asta nu mă face mai chinez decît sînt... Sînta, în genere, refuză să țină seama de toate aceste lucruri, lucrînd sistematic, de două veacuri încoace, la dizolvarea conștiinței naționale, în numele unui uniformism interesat și manipulatoriu (ceea ce ieri se numea “cosmopolitism” sau “internaționalism”, iar astăzi se numește, în mod curent, “globalizare” sau “mondializare”). Puseurile naționaliste ale stîngii, atîtea cîte au fost și mai sînt (vezi mai sus), nu reprezintă decît niște caricaturi narodniciste ale naționalismului, fără organicitate și fără transcendență (cum a fost și “naționalismul masonic” al secolului al XIX-lea: armă conjuncturală a unor scopuri oculte, ducînd la prăbușirea succesivă a imperiilor tradiționale).

Se poate vorbi de *realismul spiritual* al drepte, în opoziție cu *idealismul materialist* al stîngii. Dreapta este **realistă** întrucît își propune, în general, să respecte ordinea firească a lumii lui Dumnezeu, iar nu s-o re-formeze după măsuri și cu mijloace omenești. Ea năzuiește, în particular, o adaptare lucidă a doctrinelor și strategiilor politice la ansamblul realităților obiective ale unei națiuni (“Realitățile dictează”). Stînga este **idealistă** prin excesul ei teoretizant, prin transformarea abuzivă a unei idei, a unui model mental, în grilă a realității. Omul de dreapta trăiește în lumea lui *este*, recunoscîndu-L pe Dumnezeu ca garant absolut al Realității și al Adevărului, în vreme ce omul de stînga trăiește în lumea lui *trebuie să fie*, confundînd realul cu empiricul și adevărul cu arbitrarul rațiunii omenești. Omul de dreapta nu va sfida realitățile de dragul ideilor, ci va căuta să modeleze realitățile date ținînd seama de notele lor specifice; el nu va căuta “modèle” gata făcute, pe care să le aplice vieții naționale în mod mecanic și imitativ (ce altceva sînt “formele fără fond”?), ci se va strădui să închege forme adecvate fondului concret de care dispune. În virtutea premiselor lor, stînga e procustiană și imitativă, pe cînd dreapta încearcă să fie flexibilă și creatoare. Stînga – posedată de universalismul abstract – poartă spre o lume globalizată și uniformizată artificial (“noua ordine mondială”), pe cînd dreapta se pune în slujba diversității naturale și a simfoniei notelor specifice. Din păcate, mai toată istoria noastră modernă este victima idealismului de stînga: de la idealismul unui Stat liberal transplantat iresponsabil într-o lume abia ieșită din Evul Mediu, trecînd prin idealismul așa-ziselor “alianțe istorice” (pe care istoria însăși le-a ridiculizat la Yalta), apoi prin idealismul unei industrializări forțate (dublate de distrugerea potențialului agrar), pînă la idealismul actual al unei “integrări europene” mimetice și umilitoare, de un conformism decerebrat. Rămînînd în cercul vicios al stîngii, noi riscăm să ducem la capăt linia sinuciderii naționale (dictatura “comunitarismului albastru” făcînd pulbere din ceea ce dictatura “comunismul roșu” făcuse praf!).

În virtutea *realismului* ei, dreapta este **ierarhistă**, în vreme ce stînga, în virtutea

idealismului ei, este zgometos **egalitaristă**. Creația lui Dumnezeu este structurată ierarhic, de la lumea îngerilor pînă la regnul mineral. Inegalitatea naturală a oamenilor nu-i o chestiune de speculație filosofică, ci una de observație curentă. Democrația nu poate face din neghiob geniu, dar îl sacrifică pe geniu neghiobului, înlocuind, în viața socială, criteriul calitativ cu cel cantitativ (“Proști, dar mulți!”), în numele unui “umanitarism” acefal. Stînga democratică tinde spre o uniformizare socială la nivelul de jos; în realitate, neputînd anula “vîrfurile” politice sau plutocratice, se mulțumește să le anuleze pe cele morale sau intelectuale, lăsînd deschisă calea imposturii socio-profesionale și a lichelismului “orientat”. Confuzia valorilor și a competențelor este o afacere “sinistră” (în sensul etimologic al cuvîntului), cu consecințe destructurante pe toate planurile vieții publice. Chiar cel care “ajunge sus” într-o astfel de lume poartă aproape fără excepție marca mediocrității; sfertodoctul șmecher devine lider conjunctural al unei societăți decapitate, făcînd cel mult figura “chiorului în țara orbilor”. Pe de altă parte, în plan concret, egalitatea – trîmbițată cu atîta instrumentar demagogic – rămîne îndeobște pentru “cîini”, nu pentru “căței”. Pînă la urmă, performanța oricărei propagande egalitariste nu este instaurarea “egalității” (care este pură utopie), ci subminarea ierarhiilor reale, marginalizarea elitelor adevărate, massificarea manipulatorie. Dreapta încearcă, atît cît mai este cu putință, promovarea unei ierarhii de merit, conjugarea armonică a inegalităților obiective într-un organism social funcțional și viabil, în care fiecare element ocupă un loc precis și îndeplinește un rol potrivit statutului său real, precum și transformarea democratismului retoric într-un demofilism practic, într-o comunitate de tip ecumenic, omogenizată prin iubire și dreptate, după modelul istoric al Bisericii.

Dreapta nu poate fi altfel decît **elitistă**, nu din disconsiderare față de popor, ci tocmai din răspundere față de acesta. Unui popor îi va merge cu atît mai bine cu cît va fi condus/călăuzit de oameni luminați, morali și competenți. O elită națională este un dar pe care Dumnezeu îl face unui popor, iar poporul se înobilează prin ea. Minoritatea calitativă, în sînul unui corp național, răscumpără și transfigurează majoritatea “purătoare de rasă”, dă sens vieții naționale, punctează istoria. “Elită” și “popor” își sînt reciproc necesare, asemenea capului și membrilor într-un trup viu. Fără popor, elita n-are “obiect”; fără elită, poporul n-are “subiect”. Stînga, dimpotrivă, este ostentativ **populistă**, dar discursul ei demagogic și lozincard trădează mai degrabă iresponsabilitatea civică decît considerația față de *demos*. Pentru stînga poporul se preface în massă electorală sau în massă de manevră. Pe politicianul de stînga, observa M. Eliade într-un articol de tinerete, nu-l interesează “*nevoile* masselor, ci *opiniile* acestor masse, (...) nu *ce se întîmplă* cu masele, ci *ce spun* masele. Aceste cîteva reforme care s-au făcut, bune sau rele cum ar fi, nu s-au făcut pentru întărirea socială și promovarea politică a masselor, ci pentru *cucerirea opiniei* lor, adică a voturilor” (*Demagogie prerevoluționară*). Adevăratul om politic de dreapta își propune să se identifice moral cu poporul, ca slujitor loial, iar nu ca simplu beneficiar de pe urma acestuia. Pentru el poporul este “sinea lărgită”, iar pentru popor el este “conștiința mai bună”. S-ar putea zice că stînga urmărește mai ales să *în-cînte* poporul, adică să-l amăgească în mod interesat, pe cînd dreapta își propune mai ales să-l *des-cînte*, adică să-l exorciizeze de reziduurile lui demoniace. Că adeseori poporul se lasă mai degrabă amăgit decît exorcizat, aceasta e o altă discuție.

Un ultim aspect pe care aș ține să-l semnez aici, strîns legat de cele anterioare, este faptul că dreapta aduce o viziune **personalistă**, în contrapondere a viziunii excesiv **individualiste** a stîngii (mentalitatea stîngistă, mai mult decît teoriile filosofice sau curentele literar-artistice, a încetățenit în lumea modernă postiluministă individualismul cras, împins adeseori pînă la manifestări anarhice). Distincția dintre *persoană* și *individ* este bine precizată

În teologie, filosofie și psihologie, dar insuficient valorificată – iar adeseori deliberat ocolită – de politologi și sociologi. Într-o circumscriere foarte sumară, *persoana* este o realitate *calitativă*, liberă, creatoare și “deschisă” (capabilă de transcenderea de sine, de “cuminecarea” cu celălalt), pe cînd *individul* rămîne o realitate *cantitativă*, aservită, imitativă și “închisă” (în sinea sa egoistă, în “limita care limitează” a propriului eu). În termeni noiciști, individul stă sub semnul “devenirii întru devenire”, iar persoana sub semnul “devenirii întru ființă”. *Personalismul* întruchipează o umanitate dinamică și complexă, capabilă de spor lăuntric și de integrare comunitară, adică de participare originală și responsabilă la o realitate care o depășește și îi dă sens. *Individualismul* reflectă o umanitate statică și elementară, paralizată sufletește și non-participativă, înregimentabilă doar cantitativ, din mimetism sau din simplă instinctualitate gregară. Politicianul de dreapta preferă să aibă de-a face cu persoane, cel de stînga – cu indivizi. Primul construiește omul, celălalt îl manipulează. Primul se vrea înțeleș, celălalt doar urmat. Primul simte națiunea ca pe o forță creatoare într-o unitate de destin, celălalt o tratează ca pe o turmă de consum într-o convergență conjuncturală. Desigur, pot exista și un individualism superior (traducînd o formă de dezabuzare și abandon civic sau chiar existențial), și un personalism patologic (un fel de exacerbare a propriei persoane, de ostentație posesivă, de grandomanie paranoică), dar nu ele fac regula. În orice caz, individualismul – pe care stînga îl înlesnește fără scrupule – are consecințe profund negative atît la nivel individual (egoism cinic, alienare, indiferentism, depravare, perversiune etc.), cît și la nivel social (societăți democratice atomizate sau societăți nedemocratice de tip colectivist), ducînd, în genere, la disoluția umanului și la agonia națiunilor.

Nevoia de în-dreptare

Rezultă limpede din cele de mai sus că noțiunile de dreapta și stînga au un conținut precis și o pertinentă mereu actuală, dincolo de orice confuzii sau contaminări conjuncturale. La o analiză atentă, prin însumarea tuturor trăsăturilor relevante, nimeni nu va confunda cu dreapta naționalismul populist al stîngii de extracție comunistă (marea “cioară vopsită” a istoriei contemporane), nici nu va vedea o deviere spre stînga în sensibilitatea socială sau în patosul comunitar al drepte (cum i se năzărise unui Alexandru George, care s-a străduit să promoveze în ultimii ani, cu un zel demn de o cauză mai bună, ideea ridicolă că legionarii ar fi fost... “bolșevicii noștri!”). Pe de altă parte, se va putea constata că pe scena politică românească de azi dreapta este ca și inexistentă, iar reconstrucția ei – altminteri imperios necesară pentru salvarea a ceea ce mai este de salvat din zestrea istorică a romănității, dar și a Europei creștine în genere – nu va fi deloc ușoară, implicînd o întreagă “schimbare de paradigmă”, cu sacrificiul contextual al unei elite mobilizatoare, capabile să re-creeze o sensibilitate de dreapta într-o societate tarată de multe decenii de stîngism. Dreapta de mîine, în măsura în care va izbuti să se constituie în forme viabile, nu va fi nicidecum o simplă reiterare a drepte de ieri, chiar dacă va crește din vechile rădăcini. Ea se va altoi pe noua problematică a lumii noastre, în care apropierea ecumenică a Bisericilor creștine va avea probabil un rol fundamental, iar sensibilitatea apocaliptică va produce noi polarizări religioase, sub semnul tuturor celor trei monoteisme.

Renașterea drepte este marele pariu (cu adevărat) european al începutului de mileniu: dacă el va fi pierdut, Europa se va prefăce, în doar cîteva zeci de ani, într-un conglomerat uman fără identitate și fără Dumnezeu, iar ruinei moral-spirituale îi va urma colapsul unei economii centralizate, comunitarismul bruxellez avînd toate șansele să repete, în forme mai complexe, falimentul comunismului moscovit. Stînga, prin viciile ei structurale, este “limba pe care pier” inevitabil orice civilizație, mai devreme sau mai tîrziu. Mocirla călduță a democrației nu constituie decît un echilibru trecător și chiar în ea zac germenii metastazei viitoare.

România – de la comunism la capitalism sau la creștinism

Ing. Alexandru Ostafi

Rândurile ce urmează exprimă percepții, neliniști, frământări ale credincioșilor din popor, ca și ale celor intelectuali, adiacente problemei ce o are de rezolvat România de astăzi: TRANZIȚIA SPRE CE? Problemă pe care Biserica, prin Păstori și Arhiepiscopii ei, ajutați și de intelectualii credincioși, specialiști în diferite domenii (industrie, agricultură, transporturi, comerț, învățământ, sănătate, cultură, ...), trebuie să o rezolve corect. Adică așa cum o cer comandamentele divine.

De la DACIA FELIX la ROMÂNIA FERICITĂ este o tranziție lungă și grea, dar nu imposibilă. Căci toate sunt cu putință celor credincioși, pentru că toate sunt cu putință la Dumnezeu.

Trăim senzația că, de 10 ani, avionul numit ROMÂNIA rulează pe pistă fără să reușească desprinderea de ea. Decolarea. Spre mai bine, desigur. Poate îl îngreuiază păcatele pasagerilor. Poate fiindcă pasagerii lui nici nu și-au propus să zboare cât mai sus. Spre Dumnezeu, spre Împărăția Lui. Ci doar să zboare dintr-un loc în altul al Terrei. Și atunci suportă consecințele și își merită soarta. Deși trebuie convingși că Domnul îi dorește Sus, în fericirea veșnică a Împărăției Lui. Dar cine să-i convingă? Poate și noi. Măcar să-i punem pe gânduri. Să mediteze mai mult la astfel de lucruri. Și prin rugăciune și meditație, să ajungă la cunoștința adevărului. Care îi va face liberi. Liberi și fericiți.

Dar, în pofida tristului bilanț de prim deceniu post-decembrist, când, în sfârșit, avionul ROMÂNIA va reuși să decoleze? Când va scăpa de greutatea mare a păcatelor pasagerilor lui, iar propulsoarele aparatului, credința și dragostea de Dumnezeu și de oameni a celor îmbarcați în el, vor deveni mai puternice. Suficient de puternice.

E drept că în aeronava ROMÂNIA sunt acum din ce în ce mai mulți teologi. Cu toate acestea, ea va putea să decoleze spre adevărata fericire, vremelnică și veșnică, când în ea vor fi tot mai mulți sfinți. Căci numai sfinții sunt ușori și predispuși la levitație (mistică, mai ales). Spunea, pe bună dreptate, Părintele Ion Buga: "Un teolog dacă nu e sfânt, n-are putere de convingere. Nici cu cuvintele, nici, mai cu seamă, cu viața sa".

Lecciónile primului deceniu post-comunist nu trebuie ignorate. Ele demonstrează că în acest răstimp am edificat în România o societate cu o economie în care nu predomină producția, ci speculațiile. Deci nu predomină adevărul, cinstea și dreptatea, ci minciuna, necinstea și nedreptatea. E înfiorător câtă nedreptate este în societatea românească de astăzi! România de azi nu poate ieși din impasul în care se află, dacă fiecare dintre noi nu iese din impasul său personal. Impasul păcatului, al patimilor, al necredinței, necuviinței, neascultării de Dumnezeu. Clerul și intelectualii credincioși trebuie să depună eforturi mai mari în a coborî poporul și conducătorii săi cu picioarele pe pământ, făcându-i deci să înțeleagă că fără întoarcerea la trăirea creștină, la soluționarea creștină a problemelor ce confruntă dur România de azi, acestea nu vor face decât să se agraveze.

În popor, pe zi ce trece, cresc nemulțumirea și revolta. Pentru că zilnic crește sărăcia, mizeria, nedreptatea. Iată ce societate, cu tentă de junglă socială, am edificat în România în primul deceniu post-decembrist!

Biserica este Maica Neamului. O mamă care nu-și sfătuie perseverent fiii ce trec prin grele încercări și ispite, va da o aspră socoteală în fața lui Dumnezeu. De altfel, intelectuali de marcă au spus-o, și noi îmbrățișăm convingerea lor, că de degradarea morală și decăderea spirituală a acestei țări și a acestei lumi, primul care va da

socoteală în fața lui Dumnezeu, va fi clerul acestei țări și acestei lumi. Iar după cler, intelectualii. Dintre intelectuali, primii vor fi întrebăți "ce au făcut?" intelectualii credincioși. E motivul pentru care am considerat necesar să punem pe hârtie neliniștile noastre privind viitorul țării, neliniști pe care conștiința noastră de creștini și de români ne obligă să le exprimăm public. Avem convingerea că este necesar ca, mult mai mult ca până acum (inclusiv cu mai mult curaj, tărie, responsabilitate, stăruință), Păstorii și Arhipăstorii noștri, ca și intelectualii noștri credincioși, să sfătuiască poporul român și pe conducătorii săi și să găsească împreună soluțiile concrete optime de edificare în România a unei societăți drepte și prospere, cum nu poate fi decât o societate creștină.

Pentru jertfa tinerilor eroi ai Revoluției, ca și pentru atâtea alte jertfe din cei 45 de ani de comunism, Dumnezeu ne-a redat în 1989 libertatea de credință. Cu ea puteam să înscriem în deceniul scurs de atunci noi pagini de sfințenie în istoria României. Dar, în loc de asta, a crescut păcătoșenia. Și atunci, în ritm cu ea, s-au înmulțit și s-au agravat necazurile - pedepse venite pe capul nostru (vezi numai cei peste 10.000 de miliarde de lei pierduți datorită calamităților abătute peste țară în acest an).

A scoate păcatul din viața noastră, deci a păzi poruncile lui Dumnezeu, a ne baza pe Dumnezeu și pe munca noastră cinstită și harnică, aceasta este soluția crizei grave ce bântuie România de azi. Soluție de care clerul și intelectualii credincioși trebuie să convingă neîntârziat poporul și pe conducătorii lui, ca fiind unica izbăvitoare. Neaplicând-o, riscăm ca, după ce am fost decenii slugile slugilor comuniste ale lui antihrist, să devenim, cum se și întrevade, slugile slugilor capitaliste ale lui antihrist. Căci cine nu vrea să fie sluga Domnului, ajunge indubitabil sluga "celui rău". De altfel, Bunul Dumnezeu ne-a avertizat de mult: *"De veți părăsi legea Mea și după rânduielile Mele nu veți umbla, de veți nesocoti dreptățile Mele și poruncile Mele nu veți păzi, cerceta-voi cu toiaș fărădelegile voastre, și cu bătaia păcatele voastre"* (Psalmul 88, versetele 30-32).

Moartea americană nu e mai dulce decât cea rusească, scria, pe drept cuvânt, Părintele Ion Buga. Iar războiul declanșat împotriva Iugoslaviei pentru cele din Kosovo, o țară întreagă devenind poligon de încercare a feluritelor tipuri de armamente, demonstrează, spus cum se exprimă credincioșii din popor, că porcia și barbaria NATO nu este, la o adică, cu nimic mai prejos decât fosta porcie și barbarie sovietică. Așa încât, nu în a sta cu mâna întinsă și încă într-un mod penibil și ridicol de nedemn, spre ajutorul străinătății, constă soluția crizei românești, ci în ajutorul lui Dumnezeu, cerut și obținut prin rugăciune și trăire creștină, și în munca noastră cinstită și harnică. Altfel nu avem decât șansa ca, după ce, vreme de decenii, ne-am prosternat în fața măreței *Uniuni Sovietice*, să ne prosternăm și trăim acum așa cum vrea Măreața *Uniune Europeană*. Plină și ea de păcate multe și grele ca și defuncta Uniune Sovietică, încât aceeași soartă o poate paște.

Mai vor unii să ne convingă că, lăsați:

-vom intra în NATO și vom dobândi securitate (militară),

-vom intra în Uniunea Europeană și vom dobândi prosperitate materială.

Prezumții pe cât de false și de puerile, pe atât de demobilizatoare de la preocuparea noastră stăruitoare de a ne rezolva, cu ajutorul lui Dumnezeu, problemele interne cu care ne confruntăm. Căci orice simplu creștin, care-și face zilnic orele de rugăciune, știe că: *"mai bine e să te încrezi în Dumnezeu decât să te încrezi în om. Mai bine e să nădăjduiești în Domnul decât să nădăjduiești în mai-marii pământului"* (Ps. 117, 8-9). Sau că: *"De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei care o zidesc; de n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar priveghea cei ce o păzește"* (Ps. 126, 1).

Un astfel de creștin se și roagă mereu: *"Dă-ne ajutor să ieșim din necaz, că deșartă e mântuirea ce vine de la om. Întru Dumnezeu vom face fapte puternice și El îi va nimici pe vrăjmașii noștri"* (Ps. 107, 13-14).

Încât, la un astfel de creștin, fluturarea pe la nas a conceptului GLOBALIZĂRII, pe care îl anatemizează unii, nu poate decât să-i nască întrebarea: În fond, ce vor oamenii aștia să globalizeze, sfințenia sau păcătoșenia? Și, văzând exemplele ce zilnic i le furnizează mass-media, de globalizare a violenței și criminalității, poate deduce cu ușurință că cei în spatele cărora se află vrăjmașul dintotdeauna, luptă să se *globalizeze păcătoșenia*. Desigur, o globalizare, de pildă a progresului tehnologic, ori a piețelor de desfacere, făcută însă cu bună credință, în frică de Dumnezeu, poate fi benefică pentru toți și atunci orice creștin n-are nimic împotriva ei. Creștinul fiind primul ce vrea cooperarea între oameni și între popoare.

Dar cei fără credință, fără cultură creștină, suferă de o accentuată miopie spirituală. Iar miopia spirituală a multora dintre conducătorii noștri și ai altora, le dă miopie politică, economică, socială, militară... Le dă o percepție incorectă a realității, a cauzelor acestei realități tot mai sumbre și a modalităților ei de îmbunătățire.

Dumnezeu este singura și adevărata bucurie. Iar noi, fiii cei risipitori ajunși în mizerie, nu avem decât soluția fiului pierdut. Ne trebuie deci și nouă lacrimile fiului pierdut și hotărârea lui. Scula-ne-vom din răutăți, din păcate și patimi, și ne vom întoarce la Tatăl nostru cel Ceresc!

Nu putem încheia decât așa cum ne-a învățat Mântuitorul: Dacă am spus ceva rău, arătați-ne ce am spus rău. Iar dacă e adevărat ce spunem, să ne unim eforturile spre binele națiunii române și al lumii întregi.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să ne transformăm libertatea în sfințenie și ROMÂNIA LIBERĂ în ROMÂNIA FERICITĂ

MIHAI EMINESCU

Despre binele, frumosul și adevărul religiei

- Numai religia face pe om omenos.
- Pentru a fi buni, pentru a se respecta unii pe alții și a-și veni unul altuia în ajutor, oamenii au nevoie de religie.
- Nu eroul, nici geniul, ci sfântul reprezintă cea mai înaltă formă a perfecțiunii omenești.
- Spiritul religios, desigur unul și același cu iubirea nestrămutată de adevăr, e acela care formează împărății și regate și ridică repede popoarele.
- Spiritul religios a fost acela care a dat naștere și tărie statelor române.
- Pe vremea lui Ștefan cel Mare, pavăza creștinătății întregi, Moldova era mare și fericită pentru că credința era tare.
- În "Mira" Eminescu arată că Moldova e în primejdie pentru că Ștefăniță Vodă și-a pierdut credința și-și trăiește viața în ticăloșie.
- Cel mai mare păcat al oamenilor este frica, spaima de a privi în față și a recunoaște adevărul. El este crud, acest adevăr, dar numai el folosește.
- Adevărul e stăpânul nostru, nu noi stăpânim adevărul.
- Eminescu numește Biserica – Maica Neamului și consideră că cele mai distinse calități ale neamului și cele mai frumoase datini sunt rodul educației creștine.
- Cel mai frumos dintre toate câte sunt frumoase este sufletul cel frumos.
- De două mii de ani aproape ni se predică să ne iubim, și noi ne sfâșiem.
- Evanghelia e cartea după care crește omenirea.
- Cristos este reprezentantul săracului cinstit și harnic, iar anticrist este reprezentantul săracului viclean și leneș.

Culese de ing. **Alexandru OSTAFI**

Apocalipsa după Petre Țuțea

Pr. Cătălin Dumitrean

La începutul anilor nouăzeci, generația tânără îl descoperea pe Petre Țuțea. După unii, un “alt Socrate”, după alții, un “țaran imperial”, Petre Țuțea a fost un spirit ales al intelectualității noastre, un vârf “interbelic” care și-a eclipsat contemporanii. Vivacitatea sa impresionantă și vrednică de pomenire era fructul unor sacre căutări, care au sfârșit prin “descoperirea” Cuvântului lui Dumnezeu. Cei care nu l-au cunoscut pe Petre Țuțea au ce regreta, fiind mai săraci în distincții și aprofundări.

Despre pierderea lui Cioran în istorie:

Paleta de “țuțisme” vindicative și bine plasate pe auditoriu, avea darul de a “smeri” goana după “chipuri cioplite” a tinerilor întrebători. I s-a cerut, mai de fiecare dată, să-și definească locul între marii corifei ai culturii interbelice. I se cerea măsuri valorice vis a vis de colegii naționaliști din generația sa. A evitat răspunsurile clare, cu toate că într-un ultim interviu o spune, parcă cu regret, că prin accederea lui la transcendență i-a depășit atât pe Mircea Eliade, cât mai ales pe Emil Cioran.

Atunci când pomenea de Cioran, Țuțea devenea melancolic, bântuit parcă de un profund regret. Tristețea lui provenea din conștientizarea unui crud adevăr: Cioran se adâncise prea mult în istorie, ratând eternitatea. Istorismul, patimă luciferică, care ar vrea să transmute paradisul în profan, l-a subjugat pe alesul gânditor rășinărean. Cedând impulsului reformator, victimă a unui delir milenar care postulează esențele în lucruri efemere, Emil Cioran și-a risipit mărturisirea sub faldul morilor de vânt. Sub aura metaforei, pe capilaritățile liricului, mereu substituit de “povara” unui surplus de identitate, românul din Paris s-a predat fatalității destinului. Nu a socotit niciodată “păcatul” ca fiind responsabil de suferință și lipsă de glorie, ci a chemat “Cerul” la judecata omului, asemenea lui Adam în trecut.

Cearta lui Cioran cu Sfântul Apostol Pavel nu a fost doar un simplu moft al inteligenței, ci mai degrabă s-a constituit într-un asalt, cu spada întinsă, al omului care sare la gâtul Creatorului. Cioran îi blestema adesea pe sfinți pentru egoism și lipsă de umanism, pentru că au instituit eroismul și au nesocotit căderea. Se rușina în fața extazului, deși îi resimțea necesitatea. Socotea lumea căzută ireparabil, iremediabil și totuși, deschisă spre revoluții regeneratoare. Era un mare amator de paradoxuri istorice, un fin recuperator de tezaure incendiate.

O istorie incertă:

Pentru Petre Țuțea istoria a fost cel mult o ispită bizară. Nu își recunoștea implicarea totală pe “chipurile” vremilor, deși regreta unele nerealizări. A văzut în istorie o șansă a omului de a-l recunoaște pe Dumnezeu. A mărturisit în fața tinerilor, dornici de a primeni timpul, la doar câteva zile după revoluția din Decembrie 1989, că numai Dumnezeu poate oferi certitudini în privința viitorului, că fără de El, ceea ce urmează înseamnă nebulie. Era în ton cu un mare teolog al secolului, părintele Jean Danielou care ne îndemna să “*depășim istoria aparentă și exterioară, pentru a pătrunde în cea reală, care se construiește în adâncimile omului, sub influența Duhului*”. Cu alte cuvinte istoria este reală, și nu ratată, atunci când poartă girul actelor sfințitoare, constituind o înșiruire fecundă de fapte teandrice, o liturghie salvatoare care participare divino-umană.

Despre marile personalități istorice, Țuțea avea numai cuvinte de compasiune, atâta timp cât aceștia își rataseră mântuirea. Vorbea cu humor despre politicienii noștri, care nu aveau viziunea unei Români eterne. Îi socotea scufundați în disprețul propriilor neștiințe, cinici și pierduți. Visa la o “monarhie liberală”, socotind absolut imperioasă “ungerea de sus”. A cutezat la mai mult pentru acest neam obișnuit cu resemnarea degenerantă.

La Judecata Neamurilor...

În fapt, creștinismul constituie o a doua creație a lumii. Plinirea istoriei se va petrece abia la Judecata de Apoi, atunci când neamurile se vor prezenta fiecare în parte, la Dumnezeu. Atunci, sângele va fi determinant în a stabili măsurile. Etnicul își va mărturisi în persoane “chipul”. Vom fi cu toții acolo, “făcători” sau “nefăcători” de istorie, “împărații” și “săraci”. În fața Dreptului Judecător, se vor perinda “fiii neamurilor” pendulând între ridicol și sublim. Acolo, la ceas de Adevăr, se va descoperi sensul drumurilor vieții, vom fi înveșmântați în “pricepere” și vom osebi “lumina de întuneric”. De acolo, din imperiul vesnicii, un glas va mărturisi pentru

neamul românesc; Petre Țuțea nemuritorul!

Să facem ceva !

Convorbire cu Pr. Arhim. Sofian Boghiu

- *Prea Cuvioase, vă mulțumim că ați acceptat această convorbire, mai ales că am fost înștiințați că de obicei evitați orice fel de interviu. Pentru început aș vrea să ne spuneți ce anume v-a determinat ca la o vîrstă atît de fragedă, la 14 ani, în copilăria Prea Cuvioșiei voastre, să alegeți drumul mănăstirii. Sînteți de 74 de ani în mănăstire...*

- *Ce pot spune...Am venit la mănăstire mînat de aceleași sentimente pe care le aveau toti tinerii care făceau pe atunci acest lucru.*

- *Și anume? Ce îi făcea pe tinerii, destul de numeroși înțeleg eu, să aleagă acest drum. De ce nu alegeau ca acum, drumul Bucureștiului, al strălînătății, al căpătuielii?*

- *Erau, într-adevăr mulți tineri care veneau la mănăstire. În ceea ce privește căpătuiala, existau mai multe moduri de a te căpătui...*

- *Dumneavoastră l-ați ales pe cel spiritual...*

- *Eu nu m-am dus să mă căpătuiesc!*

- *Ci să vă îmbrățișiți spiritual.*

- *Exact! La mănăstire era multa viață religioasă.*

- *Pentru asta veneau deci tinerii. Prea Cuvioase, a meritat să va dedicați aproape 75 de ani din viață acestui drum?*

- *Eu zic că a meritat!*

- *Cu toate necazurile prin care ați trecut?!*

- *Bineînțeles! Acum cei care vin la mănăstire, precum ați spus, vin cu un*

scop precis, să învețe, să știe meserie... Pe atunci însă tinerii veneau pentru mănăstirea însăși, pentru tot ceea ce găseau la mănăstire.

- *Astăzi mai vin tineri de 14 ani să rămînă la mănăstire?*

- *Vin, însă întrebarea este dacă și rămîn!*

- *Deci vin și nu rămîn prea mult!*

- *Sînt și cîte unii care mai rămîn dar aceia sînt puțini.*

- *Îmi amintesc de o vorba a părintelui Cleopa care spunea că îți trebuie răbdare ca să rămîi ancorat în viața aceasta monahală.*

- *Și nu avea dreptate?*

- *Bun. Atunci vreau să-mi spuneți în ce măsură mai au tinerii din ziua de azi răbdare pentru așa ceva?*

- *Tinerii nu prea mai au răbdare. Răbdarea trebuie să o ai în tine, nu este ceva care se adaugă cu timpul!*

- *Și este bine că tinerii sînt nerăbdători?*

- *Depinde de ceea ce vor să facă în viață!*

- *Dar sînt tinerii pregătiți îndeajuns pentru a îmbrățișa viața monahală?*

- *Nu pot generaliza dar cred totuși că nu avem mulți tineri pregătiți pentru monahism!*

- *Rezistă tinerii pînă la capătul drumului fără compromisuri, fără a li se încovoia coloana vertebrală?*

- *Greu de spus, numai Dumnezeu știe asta...*

- *Prea Cuvioase, ați sfătui un tânăr să intre și să rămână într-o mănăstire?*

- Depinde! Probabil ca așa face-o dacă mă convinge că "are stofă" pentru așa ceva.

- *Și cum vă dați seama dacă "are stofă" un tânăr?*

- Un om cu "stofă" este întotdeauna un om evlavios, un om care știe să se roage.

- *Și avem astfel de tineri?*

- Avem, totul este să-i găsim!

- *Prea Cuvioase, credeți că ar mai putea fi reînființată o mișcare precum "Rugul aprins"?*

- Ar putea, dacă am avea și oamenii necesari. Răspund deci ca și la întrebarea precedentă, totul e sa-i găsești!

- *Și cum îi găsim?*

- Aici este o taină! Depinde de cum căutam, depinde de iscusința fiecăruia!

- *Prea Cuvioase, ne ajuta lucrurile acestea pe care le căutăm, ne ajută cuvintele de folos după care umblăm?*

- Ajută, ajută! Trebuie să știți ce vreți, să învățați și să înmiiți căutarea!

- *Credeți că ar trebui să închid reportofonul pentru a putea învăța de la Prea Cuvioșia voastră?*

- Tot ce pot să-ți spun este că "Rugul aprins" nu a fost făcut cu reportofon! Pe atunci nici nu exista așa ceva!

- *Părintele Cleopa era de părere că acestea sînt uneltele satanei...*

- Nu întotdeauna!

- *Dar cu ele putem răspîndi cuvintele Prea Cuvioșiei voastre tuturor celor care vor să vă audă.*

- Știu, este și acesta un mijloc de comunicare.

- *Și totuși respingeți aceste aparate...*

- Nu le resping însă sînt de părere că nu așa se procedea pentru a învăța ceva.

- *Prea Cuvioase, de ce pleacă românii din țara lor?*

- Pe vremea mea nu plecau atîția...

- *Acum însă pleacă...*

- Se duc să strîngă bani, să aibă dolari, să trăiască mai bine...

- *Dar pe atunci nu erau probleme? Nu doreau și atunci oamenii să trăiască mai bine?*

- Ba da, dar pe atunci partea materială era la egalitate cu cea spirituală.

- *Acum partea spirituală a decăzut?*

- Pentru mulți tineri a decăzut!

- *Ca români credeți că ar trebui să alegem estul sau vestul?*

- Ar trebui să stăm la casa noastră! Ar trebui să ne facem datoria de cetățeni români!

- *Și ca cetățeni români să alegem NATO?*

- Ca cetățeni români să alegem Țara Românească! Ce să facem noi cu NATO?! NATO este doar o cursă. Noi sîntem ortodocși iar NATO ne obligă, mai delicat, mai forțat, să votăm niste păcate!

- *Prea Cuvioase, credeți că România ar avea nevoie de un rege? Avem nevoie de monarhie sau este bine să rămînem republică?*

- Este greu să vă răspund la așa ceva, trebuie bine chibzuit! Știu că majoritatea este împotriva regelui însă dacă ar fi să aleg așa alege monarhia. Cred că ar aduce schimbări în bine pentru țară. Sau mai bine să se pună la vot!

- *Apropos, că tocmai vin alegerile, pe cine credeți că ar trebui să votăm?*

- Pe Iliescu! A fost Constantinescu, a fost și Iliescu mai devreme, acum să vina iar el! Dacă vorbim serios însă, nu așa recomandă pe nimeni!

- *Ne cam dezorientați...*

- Atunci găsiți dumneavoastră ...

- *Avem altul?*

- Păi din atîtea milioane de români s-o găsi careva mai muncitor.

- *Dați-ne măcar un nume...*

- Nu știu! Eu sînt bolnav de peste un an de zile, nici măcar la slujbă nu mă mai duc. N-am radio, n-am televizor, eu de unde să-i știu?!

- *Prea Cuvioase, dați-ne în încheiere un cuvînt de folos pentru toți cei care vor citi acest dialog...*

- Eu sînt un tip mai taciturn, scoți cuvintele cu cleștele din gura mea...

- Poate că este mai bine așa. - Să o apuce spre Dumnezeu!!!
 - Este mai bine în vremurile astea când se - Știe drumul?
 vorbește mult și se face puțin. **Să facem** - Sîntem creștini de 2000 de ani, găsim
ceva!!! noi drumul! Plus că în zilele noastre sînt și
 - Ce să facem Prea Cuvioase ca să oameni învățați, sînt atîtea școli, sînt
 schimbăm ce-i în țară? V-am cerut un cuvînt predicatori, biserici... Găsim noi drumul,
 de folos pentru a ști tineretul încotro să o nu m-am născut eu să orientez creștinii!
 apuce...

Interviu realizat de **Fabian Anton** -
 Mănăstirea Antim, București, 12 mai
 2000

Mijloace anticoncepționale

Efecte secundare fatale

despre care nu se vorbește.

Un bilanț critic din punctul de vedere al unui ginecolog

Dr. med. Rudolf Ehmann,

Medic primar ginecologie/obstetrică la spitalul cantonal Stans, Elveția, CH - 6370.

În colaborare cu **Otto Döpper**.

(3)

(Articolul de mai jos este textul lărgit și revăzut al conferinței susținute de dr. Ehmann pe 22.09.1990 la Dresda, la Congresul internațional „World Federation of Doctors Who Respect Human Life”)

III. EFECTE SECUNDARE ALE PILULUI ANTI-BABY

De la începutul anilor '60, de când au fost scoși pe piață „inhibitorii de ovulație”, s-au adunat mii de publicații despre efectele secundare ale pilulei. Până de curând opinia publică cunoștea foarte puțin, dar în ultimul timp pătrund tot mai multe știri și în mediile de informare pentru publicului larg. Până în 1970 apăruseră deja 600 de lucrări științifice despre efectele colaterale, însă studenții de la medicină nu aveau aproape nimic despre ele. Dar și în prezent, studenții mediciniști nu află mai nimic despre aceste efecte secundare.

Până în anul 1981, circa 50 de milioane de femei din lumea întreagă foloseau „inhibitorii de ovulație” ca mijloc de evitare a sarcinii. Cităm din C.Y. Genton: „O atât de largă răspândire a anticoncepționalelor hormonale orale pun pe medic într-o situație neobișnuită. Pentru prima dată sunt tratați oameni tineri, sănătoși, ani de-a rândul, cu medicamente cu efect puternic, fără să existe elemente care să indice acest tratament, o boală oarecare de exemplu. Intenția de a realiza prin acest tratament medicamentos o planificare familială optimă este acceptabilă pentru medic dacă acest scop se poate atinge în condiții de risc practic nul pentru individ. Dar este așa în realitate?”

Nu se puteau formula mai bine, din punctul de vedere medical, exigențele față de orice metodă de planificare familială.

Deja spre sfârșitul anilor '60, Barbara Seamon, din S.U.A., publica un best-seller, „The Doctors' Case Against the Pill”, în care se descriu aproape toate efectele secundare mai importante pe baza unor anchete pe lângă ginecologi americani de renume. Volumul editat în 1970, în limba germană, de Ullstein Verlag, sub titlul „Ärzte contra Pille” („Doctori contra pilulei”) - în sens de acuzare în fața justiției) a dispărut extrem de rapid de pe piața germană.

1. **Efecte secundare cardiovasculare și cerebrovasculare**
2. **Favorizarea de infecții**
 - a) Sterilitate
 - b) Urmări pentru starea de sarcină și pentru urmași
3. **Riscul de cancer**
 - a) Cervix (colul uterin)
 - b) Corpus (țesutul mucoasei uterine)
 - c) Ovarian
 - d) Mamar
 - e) Piele
 - f) Ficat
4. **Tumori benigne**
 - a) Cervix
 - b) Ovar
 - c) Mamar
 - d) Ficat
5. **Modificări stomacale și intestinale**
6. **Tulburări oculare**
7. **Malformații (ale embrionului)**
8. **Tulburări psihice**
9. **Tulburări ale sexualității**

1. Efecte secundare cardiovasculare și cerebrovasculare (infarct cardiac, îmbolnăviri ale sistemului circulator, hemoragii cerebrale)

Royal College of General Practitioners din Anglia publica în 1977 în revista The Lancet rezultatele unui studiu retrospectiv, iar în 1981 [103] ale unui studiu prospectiv efectuat asupra a circa 200.000 mii ani-femeie. Concluzia era că se constată o rată cu 40% mai ridicată de decese prin efectele secundare cardio și cerebrovasculare, mai ales *infarct cardiac și hemoragii cerebrale*, în cazul celor ce folosesc inhibitori de ovulație față de ce nu îi folosesc. Prin cel de-al doilea studiu a căzut chiar și granița celor 5 ani de administrare a inhibitorilor de ovulație, adică aceleași modificări (patologice) pot să apară nu numai la administrări de lungă durată, ci și după o administrare recentă, de scurtă durată. S-a putut constata și un risc de mortalitate crescut printr-o îmbolnăvire a sistemului circulator cardiac la administrarea pilulei în paralel cu o creștere a numărului de nașteri.

Pilula și fumătoarele

Studiile arată, de asemenea, că riscul administrării inhibitorilor este clar mai mare odată cu creșterea în vârstă și la fumătoare. Sunt vizate în special femeile peste 35 de ani.

Rata de mortalitate suplimentară anuală:

- pentru femei între 35-44 ani: 1 la 6700 la nefumătoare față de 1 la 1000 la fumătoare
- la femei peste 45 de ani 1 la 2500 la nefumătoare față de 1 la 500 la fumătoare

Hemoragii cerebrale

Alte studii confirmă aceste rezultate [86]:

Riscul unei hemoragii cerebrale este la fumătoare de 5,7 ori mai mare decât la nefumătoare; la cele ce iau pilula și sunt nefumătoare e de 6,5 ori mai mare, iar la cele ce iau pilula și totodată fumează, de 22 ori mai mare. Chiar și după renunțarea la pilulă, riscul relativ de hemoragie cerebrală rămâne de 5,3, deci semnificativ, mai ridicat.

Trombo-embolie

După Porter și colab. (1982) [91] există o asocierie semnificativă, reală între administrarea de inhibitori de ovulație și trombo-embolia venoasă, cu o rată de risc de 8,3. Dimpotrivă, nu s-a putut stabili nici o legătură între inhibitorii de ovulație și apoplexie sau infarctul miocardic acut. Aceste rezultate îmbunătățite au un rol retroactiv corector, pentru că datele publicate anterior

dădeau impresia că administrarea pilulelor se putea face cu mai multă acuratețe, excluzându-se riscurile pentru pacienți. Se putea ajunge la subestimarea riscurilor reale ale administrării pilulei în ceea ce privește hemoragiile cerebrale. Un studiu suedez [52] nu a confirmat părerea că trombozele venoase profunde ar surveni doar la doze mari de estrogen; ele apar și la doze mici.

În acest sens Schindler (1985) [108]: „Această reducere a ethinylestradiolului a promovat ideea că și efectele secundare vor scădea remarcabil. Dar în 1980, Böttinger și colaboratorii au stabilit că trecerea de la așa-numitele anticoncepționale hormonale cu doză ridicată de estrogen la așa-numitele anticoncepționale hormonale cu doză redusă de estrogen nu a condus la nici un fel de modificare semnificativă a efectelor secundare vasculare. Aceasta deschide problema efectelor secundare ale progestagenilor.”

Progestagenii nou creați au dat, într-adevăr, rezultate chimice de laborator mult mai bune, dar, în practică, noi și colegii noștri am trăit realitatea cazurilor de femei cu atac cerebral și paralizii. Deutsche Medizinische Wochenschrift publica în 1986 [49] descrierea mai multor cazuri de *încădare acută în zona circulatorie vertebrobazilară*: din 6 femei 5 luaseră pe o perioadă lungă de timp anticoncepționale orale, iar 3 din ele erau, în plus, și fumătoare. Alte studii neagă însă o legătură între inhibitorii de ovulație și vătămări ale sistemului circulator, de exemplu cele ale lui Detering și Kallisching.

Micropilule: Femovan (Gynera)-Minulet

S-au anunțat de curând, între 1987 și 1989, 13 trombo-embolii în Germania și 8 în Anglia, fiecare cu câte un caz mortal, în situații de administrare a celor mai noi micropilule (Femovan în Germania și Gynera în Elveția). Suspiciunea cade asupra noului progestagen „*Gestoden*”. „Serviciul federal german al sănătății publice consideră ca obligația sa să emită un avertisment scris și să arate riscul trombozelor venoase reprezentat de micropilulă”. În același sens și telegrama medicală din 1989: „Un caz de tromboembolie survine în medie la 700 ani-femeie. Pornind de la ipoteza că o femeie își administrează timp de 20 de ani (decă de la vârsta de 15 ani la vârsta de 35 de ani) Femovan sau Minulet, se poate calcula că fiecare a 35-a femeie poate fi atinsă de acest accident patologic. Accidentul vascular poate fi trecut neobservat, fără să se manifeste ca tulburare vitală, adică tulburare a vederii, a auzului, dureri de cap etc. Dar pot interveni și complicații tromboembolice grave sub forma unor embolii pulmonare, cardiace sau vătămări ale creierului, conducând la invaliditate sau deces. Așadar Femovan/Minulet sunt semnificativ mai greu suportate decât anticoncepționalele cu 50 μ g sau cu mai mult conținut în estrogeni - măsurate după datele lui Vessey și colaboratorii din British Medical Journal 292 (1986), 526, care se refereau la anticoncepționalele orale de tip mai vechi și descriu 20 cazuri la 32.000 ani-femeie de observații [2]. Rețeaua de informații actuală a înregistrat până acum 20 de anunțuri de evenimente tromboembolice după Femovan/Minulet, în majoritate la tinere femei, cu vârste între 17 și 24 de ani.”

În telegrama medicală din 1990 se poate citi: „Cu toată scăderea cererii de Femovan - 670.154 cicluri de tratament, vândute în februarie 1989, față de 324.337, în decembrie 1989 - numărul de cazuri de tromboembolie datorat acestei combinații hormonale a crescut în Republica Federală de la 14 cazuri până în februarie 1989 la 119 până în decembrie 1989.”

Pornind de la vânzările de Femovan, în perioada februarie 1989 - decembrie 1989, frecvența cazurilor de tromboembolie, calculată conform datelor Schering AG, se ridică în Republica Federală la cifra de 1 caz la 8230 de femei care utilizează Femovanul.

La alte anticoncepționale orale comparabile nu găsim o modificare chiar atât de dramatică a raportului dintre risc și utilitate

După studii comparative efectuate de terți independenți timp de un an, Schering nu a reușit să infirme concluziile grupului de lucru al profesorului Kuhe (Universitatea de Ginecologie Frankfurt): după o administrare îndelungată de Femovan/Gynovin/Minulet nivelul de gestoden și ethinylestradiol cresc cumulativ.

Deja prize unice de Femovan produc la femei sănătoase nivele de progestagen de 4 ori mai mari decât pentru Marvelon, deși doza „este doar pe jumătate”. În ciclurile următoare de tratament valorile cresc și ele: „...Nivelul este atât de ridicat încât m-am speriat și am interzis acest preparat propriei mele fiice”. Nu mai încap aici o îndoaială că steroizii moderni (nota red. — dintre ei fac parte și produsele cu cortizon), care sunt „atât de eficiente” pe cale orală, au efect atât de puternic numai pentru că „sunt atât de prost metabolizați - altminteri am putea înghiți, totuși, progesteron” (Kuhl - 16.02.1990, la Berlin).

Cercetările experimentale indică *grave vătămări ireversibile* ale hormonului de *metabolizare P-450 din sistemul enzimatic al ficatului*, produse de *progestagenul sintetic* conținut de Femovan/ Gynovin/Minulet. Mai mult: „Anticoncepționalele conținând *gestoden* puse acum la dispoziția publicului sunt supravegheate. La administrare individuală sau pe mai multe luni, ele conduc la nivele de hormoni excesiv de înalte, care nu sunt necesare pentru siguranța anticoncepțională. De acest fenomen sunt, probabil, legate o serie de efecte dăunătoare ale pilulei, cum ar fi hipertensiune arterială și risc de tromboembolie. Cine prescrie Femovan/Gynovin/Minulet trebuie să aibă certitudinea că tratamentul cu această „micropilulă” e de neînlocuit. Producătorii acestui preparat nu pot răspunde convingător la atât de întemeiatele dubii științifice ale momentului actual.”

Prof. dr. Alfred Hildebrandt, de la Serviciul german al sănătății publice din Berlin, spune în 1990 într-un interviu că WDR Köln a anunțat în revista T.V. „Monitor”, din 05.06.1990: „De prin 1987 avem circa 320 reclamații din proprie inițiativă pentru Femovan și un număr mai redus pentru Minulet. Din aceste 320 reclamații circa 210 le considerăm grave: periculos pentru viață, efecte ireversibile, urmări tardive, și ajutor medical spitalizat sau la domiciliu.” După acest anunț T.V., medicii din serviciul federal au anunțat și ei 6 cazuri de deces în legătură cu Femovan. La întrebarea de ce serviciul federal nu a scos de pe piață produsele Femovan și Minulet, prof. dr. Alfred Hildebrandt răspunde: Nu este vorba de efecte secundare calitativ noi (!).

„Aceste efecte secundare sunt clar descrise în lista de avertismente. Și medicul și pacientul sunt în cunoștință de cauză.”, Pentru a stabili dacă aceste medicamente, așa-zis noi, deci o generație mai puțin periculoasă, au totuși un potențial de efecte secundare mai ridicat decât precedentele”, Serviciul federal ar trebui „să cunoască, în primul rând, frecvența acestor efecte.” [140] Pentru o interdicere stadiul cunoștințelor nu este suficient, după cum spune prof. dr. A. Hildebrandt: „Nu putem hotărî interdicția în momentul actual bazându-ne pe instrumentul reprezentat de anunțuri spontane”. Adică: reclamarea a 6 morți și a 320 relativ grav bolnavi, în legătură cu micropilulele, nu este suficient ca Serviciul federal să emită un ordin de interdicere.

Micropilula Marvelon

Și o altă micropilulă, *Marvelon*-ul, a produs în Anglia, între 1982 și 1988, 25 episoade tromboembolice, din care 6 cu rezultat fatal, iar în Germania, din 1981 în 1988, 15 cazuri, din care 2 fatale. În Elveția 5 cazuri, dar nici unul terminat prin deces. [94]

Interesant sunt aici încercările de apărare făcute de producătorii pilulelor, care au întreprins eforturi disperate să facă iar „curată” pilula. Măcar un lucru sigur putem totuși spune: Serviciul federal nu a emis neîntemeiat avertismentul, după cum o demonstrează și relatările citate din mijloacele de informare medicală.

Avertismente împotriva pilulei în Austria

Serviciul cancelariei federale austriece (Secțiunea VI/Sănătatea publică), în septembrie 1990, prin Österreichischen Ärztzeitung, organul camerei medicilor austrieci, atrăgea în mod oficial atenția medicilor că în străinătate se semnalează cazuri de complicații serioase cu „anticoncepționalele orale cu dozaj redus”.

Oberösterreichische Nachrichten din 20.9.1990 relatează: „Femeile care iau această pilulă anti-baby cu extrem de puțini hormoni par să aibă un risc de tromboze sau embolii mai ridicat decât cele ce iau alte pilule. Aceste noi pilule cu puțin estrogen și progestagen au fost considerate de mulți medici drept un mare progres din cauza speranței că ar prezenta un risc mai redus de tromboze și embolii și au fost prescrise cu zel în ultimii trei ani.

Prof. univ. Herbert Fröhlich (Clinica ginecologică de land, Linz) ne spune: „Dovada hotărâtoare că un nou medicament este eficient și cunoașterea sigură a faptului că el are sau nu efecte secundare, ni le oferă întotdeauna abia folosirea lui la scară mare pe zeci de mii sau chiar sute de mii de oameni.” (citată după „Vision 2000”, 1550, nr. 6, p. 19)

2. Favorizarea infecțiilor

Această problemă este și ea controversată în literatură. Există chiar lucrări care constată un risc redus de boli inflamatorii pelviene (Pelvic Inflammatory Disease: PID) sub tratament cu pilule.

În 1987, Aral și colab. [1] au putut stabili că probleme de fertilitate apar mai frecvent între pacientele care iau inhibitori de ovulație. Cele ce iau pilule și au probleme PID, prezintă mult mai des probleme de fertilitate decât cele ce folosesc IUD și au și o infecție. Aceste

descoperiri au surprins, dar concordau cu ipoteza că inhibitorii de ovulație sunt asociați cu infecții chlamydice pe suprafețe restrânse [135], infecții care sunt mai greu de constatat, de diagnosticat și de tratat, decât, de exemplu, infecțiile cu gonococi. Acest fapt e confirmat și de lucrările lui Louv și colab. din februarie 1989 [65], care au putut arăta că rata de infecții cu chlamyde și gonococi la grupa inhibitori de ovulație e cu 70% mai mare decât la femeile care nu au luat deloc inhibitori.

Sterilitate

După Hoc (1986) [38] „salpingitis este cauza cea mai frecventă a sterilității provocate de infecții la femei. După studii suedeze, un singur atac poate coborî deja cu 20% fertilitatea. În SUA, anual circa 100.000 tinere femei ajung sterile în urma unei astfel de infecții”.

Washington și colab. [136] au stabilit în 1985 că 10% din americancele în vârstă de 15-19 ani sunt deja sterpe în urma infecției chlamydice. Dar ei nu spun nimic referitor la cele ce iau inhibitori de ovulație în acest context. Putem însă presupune că mare parte din acele tinere au înghițit în mod regulat pilule.

Legătură fără echivoc între sarcina extrauterină pe trompele uterine și infecția chlamydică

Un grup francez condus de Diquelou [19] a putut dovedi de curând că există o legătură directă între graviditatea tubară și infecția chlamydică. În cazurile de indiciu pozitiv chlamydic în cervix erau pozitive și trompele uterine. Acest grup de cercetători consideră deci, ca și Louv, că infecțiile chlamydice se dezvoltă subacut și de aceea adesea abia de pot fi diagnosticate. Din această cauză, rata de circa 70% infecții chlamydice printre cele ce folosesc inhibitorii de ovulație capătă o semnificație imensă și plină de consecințe. Diquelou și colab. consideră că spermatozoizii devin posibili purtători ai chlamydiei și vehiculează infecția la embrion. Ne putem chiar imagina că un spermatozoid infectat reușește fecundarea și deci embrionul va fi a priori infectat...

Rată crescută de nașteri premature

O altă urmare a infecțiilor pe traiectul genital al femeii este o neîndoielnică rată crescută de nașteri premature, condiționată de o amnionitis. Toth M. și colab. (1988) [130] au găsit o legătură între amnionitis și infecția cavității uterine preexistentă sarcinii, ca factor ce predispune la naștere prematură. Această constatare era în legătură cu spirala, dar și independent de ea. În plus, nou născutul poate suferi de pneumonie gravă (mergând până la pericolul mortal) în urma contractării unei infecții chlamydice în timpul nașterii.

Sinteză și concluzie:

Așa cum am văzut, la un procent foarte ridicat din femeile care iau pilula apare o astfel de infecție și astfel se încheie acest cerc devastator.

Sigur este un lucru: Aceste infecții sunt urmarea libertinajului sexual care, o repetăm mereu, a devenit posibil abia prin practica anticoncepțională modernă.

Înmulțirea infecțiilor legate de folosirea pilulei are ca rezultat, pe de o parte, creșterea sterilității, iar pe de alta, sporirea sarcinilor tubare și cu aceasta o rată crescută de nașteri premature, împreună cu toate posibilele vătămări și maladii, cum ar fi: tulburări respiratorii, hemoragii cerebrale, pneumonii ale nou-născutului care îi pun în primejdie viața.

Pilula și SIDA

Este plină de interes teza emisă de curând în SUA că răspândirea largă a sindromului imunodeficienței umane dobândit (SIDA) se află în legătură și cu inhibitorii de ovulație, independent chiar și de practicile sexuale. Dar întrucât la inhibitorii de ovulație este vorba de hormoni steroideici similari cortizonului, putem deduce că aceștia slăbesc apărarea imunitară înlesnind nu numai răspândirea infecțiilor chlamydice și a altor infecții, ci oferă teren favorabil și pentru SIDA. Se va supune de asemenea cercetării și ipoteza că mutații ale unor virusi inofensivi ar putea duce la periculoase forme HIV, de exemplu în urma modificării mediului vaginal prin inhibitorii de ovulație. [23]

3. Riscul de cancer

Carcinomul cervixului: cancerul colului uterin

Numeroase lucrări indică o relație între inhibitorii de ovulație și apariția

carcinomului de cervix. Ușoare modificări benigne apar retroactiv după întreruperea tratamentului cu pilula, iar cele mai pronunțate evoluează spre un carcinom la 2-3 ani după administrarea pilulei. Se poate constata o legătură a fenomenului cu durata tratamentului și tăria pilulelor. Este important de semnalat că fumatul a peste 20 de țigări pe zi sporește în mod semnificativ (de 3-4 ori) riscul de carcinom de cervix. Pentru dysplasia severă este răspunzător și alcoolul în cantități mari.

În prezent, știm următoarele: Un carcinom de cervix se dezvoltă cu atât mai timpuriu cu cât a avut loc mai devreme primul contact sexual, cu cât a fost mai murdar primul partener și cu cât are loc mai frecvent un schimb de partener.

Carcinom corporal: cancerul țesutului mucoasei uterine

Preparatele în combinație cu dozaj mare oferă o protecție împotriva carcinomului corporal. Această mai ales la femeile nulipare. [40] [50] [121] Administrarea preparatelor secvențiale și a tuturor celorlalți inhibitori de ovulație mărește riscul de apariție a carcinomului endometrial. Tocmai din cauza acestui risc de carcinom preparatul secvențial Oracon a ajuns unicul inhibitor de ovulație retras din comerț.

Întrucât în prezent preparatele cu dozaj ridicat abia de mai sunt oferite din cauza efectelor secundare cardiovasculare, efectul lor de protecție față de acest tip de carcinom nu mai prezintă importanță.

Carcinomul ovarian : cancerul ovarului

Weis și colab. [138] au arătat în 1981 că administrarea de inhibitori de ovulație timp de 4 ani sau mai mult are un efect de protecție împotriva dezvoltării carcinomului ovarian.

Rosenberg și colab. au arătat în 1982 că riscul de apariție a cancerului ovarian scade proporțional cu durata administrării inhibitorului de ovulație. Acest efect de protecție pare să se mențină circa 10 ani după încetarea tratamentului cu inhibitori de ovulație. Dar acest efect nu a putut fi stabilit cu o semnificație statistică suficientă. Un studiu al Center for Disease Control din 1983 arată că riscul de carcinom ovarian scade odată cu creșterea duratei de administrare a inhibitorului de ovulație și rămâne coborât mult timp după încetarea tratamentului. Autorii apreciază că mai mult de 1700 de cazuri de carcinom ovarian au fost împiedicate anual în SUA prin administrarea de inhibitori de ovulație.

După T. Rabe și B. Runnerbaum (1986), efectul favorabil al pilulei combinatorii, în sensul împiedicării carcinoamelor de ovar și endometru, se bazează pe preparatele combinatorii cu doze mari, 50 ?g și mai mult, de ethinylestradiol avute în cazurile studiate de diverși autori. Este foarte posibil ca în folosirea micropilulelor efectul de protecție respectiv să scadă. Trebuie așteptate rezultatele unor studii pe scară mai largă.

Carcinomul mamar: cancerul sânelor

Și această problemă este foarte controversată. Multe valori au provocat lucrările lui Pike și colab. (1981) și ale lui Pike (1983) [89], după care riscul de cancer de sân este mai mult decât dublu la folosirea pilulei înainte de prima sarcină dusă la capăt (Full-Term Pregnancy; FFTP). Riscul este sporit și dacă s-a început tratamentul cu pilula înainte de vârsta de 23-25 ani.

Proporțional cu creșterea duratei de administrare crește semnificativ și riscul relativ. Există chiar o dependență de conținutul de progestagen, și anume un conținut mai ridicat de progestagen ridică și riscul. Însă riscul relativ scade după o sarcină purtată; dar rezultatele statistice nu sunt suficiente de semnificative în acest sens. Alte studii, publicate în 1983 [128], 1985 [120] și 1986 [114] se pronunță împotriva unei legături între tratamentul cu inhibitori de ovulație și carcinomul mamar, în timp ce, pe de altă parte, Meirik și colab. [69] constată un risc dublu după 12 ani de administrare a pilulei.

Recent, un grup din Boston [70], Manchester [51] și Oxford [131] a putut stabili apariția carcinomului mamar prin inhibitorii de ovulație.

Joyeux, Montpellier [44], vede o legătură directă între inhibitorii de ovulație și carcinomul mamar. Întrucât acest tip de carcinom poate apărea uneori abia după trecerea mai multor ani, multe dintre cercetările care neagă o astfel de legătură nu sunt semnificative și nu sunt îndreptățite să dea verdict, pentru că s-au întins pe o durată de timp prea redusă. El mai spune: „În China s-a produs o revenire la metodele naturale pe de o parte pentru că sterilizarea și pilula sunt prea scumpe și pe de altă parte pentru că s-a constatat o creștere a numărului de cancere la sân.” Și mai departe: „Cancerul de sân nu se manifestă chiar din primul an următor administrării de hormoni, ci zece sau chiar mai mulți ani mai târziu. De aceea nu se constată apariția sa. În perioada actuală asistăm la o creștere explozivă a cazurilor de cancer ovarian și de sân, dar în Europa nu se

vorbește deloc despre acest fapt, spre deosebire de SUA unde tratamentul cu pilula scade extraordinar de rapid (ca și consumul de tutun, de altfel)."

Cancerul pielii

Beral și colab. au constatat în 1977 [7] că femeile care s-au luat timp îndelungat inhibitori de ovulație prezintă rate mai înalte de melanoame maligne și alte carcinoame ale pielii, decât femeile care nu au luat niciodată pilula. Creșterea numărului de carcinoame se limitează la membrele inferioare.

Holly și colab. au cercetat în 1983 [39] legătura între melanoame superficiale (superficial spreading melanoma; SSM) și tratamentul cu pilula. Între 61 femei cu SSM, cele ce luau pilula de 5 sau mai mulți ani erau mai des atinse de carcinoame decât celelalte. La o administrare a pilulei de 5-9-10 ani sau mai mult riscul relativ era de 2,4-3,6. La o administrare sub 4 ani, diferențele practic nu mai există. Se publică în continuare lucrări cu concluzii contradictorii asupra legăturii inhibitori de ovulație - melanom.

Cancerul ficatului

După Forman și colab. 1986 [21], administrarea de inhibitori de ovulație creează un risc relativ sporit de 3,8 ori de apariție a carcinomului celulelor hepatice. Iar o administrare de 8 sau mai mulți ani crește riscul relativ la 20,1 ori.

Neuberger și colab. au putut arăta în 1986 [75] că folosirea de scurtă durată a inhibitorilor nu e legată de un risc crescut de apariție a tumorilor, dar la 8 și peste 8 ani factorul de risc crește de 4,4 ori.

Keiser și Pfeiderer în Manualul lor de ginecologie: „Printre femeile cu carcinom al celulelor hepatice predominante sunt cele ce au luat anticoncepționale orale.” [48]

Este de remarcat faptul că de curând, o firmă producătoare de pilule a recunoscut ca singur caz de efect secundar observat un caz de deces prin carcinom hepatic celular.

4. Tumori benigne

Tumori benigne ale cervixului, ovarului, sânului și ficatului sunt descrise frecvent. Pentru cervix este cunoscut un caz de viraj în forme maligne, cum s-a amintit mai sus. Pentru ovar s-au observat în repetate rânduri chisturi. Modificările la sâni au aspectul de mastopatii. La ficat e vorba de adenoame benigne, dar care pot fi mortale prin hemoragiile consecutive spargerii lor. Astfel, Baum și colab. au descris în 1973 pentru prima dată [4] apariția tumorilor benigne de ficat. Până în 1982 se înregistrau cca. 650 cazuri de tumori benigne de ficat în corelație cu tratamentul cu inhibitori de ovulație. Unul dintre autori propunea să se renunțe la inhibitorii de ovulație ca mijloc de planificare familială numai pe motivul acesta: hemoragiile mortale ale adenomului de ficat.

5. Modificări în aparatul digestiv

Braendli și Filippini [9] ca și Ritschard și Filippini [96] descriu suferințele stomacale și intestinale consecutive folosirii inhibitorilor de ovulație. Formarea de pietre la vezica biliară este favorizată de inhibitorii de ovulație. Kaiser și Pfeiderer [47]: „Riscul de litiază biliară este sporit în mod clar de 2 ori, în special de fracțiunea de estrogen din preparatele secvențiale sau combinatorii”.

Pot fi mărite transaminazele și bilirubina, ajungându-se la necesitatea de a întrerupe administrarea inhibitorilor de ovulație datorită creșterii lor prea mari. „Nu trebuie să ia anticoncepționale orale femeile care au avut icter de sarcină sau prurit de sarcină și nici cele ce prezintă defecte enzimatice hepatice, sindrom Dubin-Johnson sau Rotor sau boli cronice ale ficatului” [47].

6. Tulburări oculare

- Neuritis nervi optici (inflamația nervilor optici)
- Tromboză retiniană (picături de sânge în țesutul ocular)

7. Malformații

În „materialul de avort” al femeilor care au rămas însărcinate în timpul administrării pilulei sau în primele 6 luni după administrare se pot constata:

- tulburări cromozomiale (triploidie și monosomie X) în 48% cazuri
- poliploidie (multiplicarea seriei cromozomiale peste numărul normal) în 30% din cazuri.

Aceste cifre sunt clar superioare celor de la femeile care au rămas însărcinate fără să fi luat pilula (22%) și, respectiv, 5% [72]. Fülgraff și Palm [24] menționează în al lor „Manual de

Farmacoterapie-Farmacologie clinică”, la capitolul „Situatii speciale în terapia medicală din perioada de sarcină și de menopauză” anumite efecte ale administrării de anticoncepționale: aspect anormal exterior pentru sexul respectiv, anomalii în masa corporală a membrilor, inimă, esofag, trahee și rinichi.

După Kabarity și Mazrooei (1984) [46], anumiți inhibitori de ovulație induc aspecte inhibitoare ale diviziunii celulare, care au ca urmare profaze anormale și un considerabil număr de micronuclee. După tipul de progestageni diferă și exprimarea mai tare sau mai slabă a acestor modificări. Pinto [87] descria în 1986 rupturi (întreruperi) cromozomiale în limfocite corelate cu administrarea pilulei. Aceste constatări făcute *in vivo* (pe viu) arată o creștere semnificativă de aberații cromozomiale. Liu și Ding [64] reușeau să stabilească în 1987 prin experiențe pe animale apariția de modificări cromozomiale la sarcinile timpurii în urma administrării de inhibitori de ovulație. Ei trag concluzia că la om, în urma eșecurilor pilulei, există un potențial efect mutaționist ca pericol pentru făt.

Dovada rupturilor cromozomiale ne face să presupunem cu îndreptățire urmări teribile pentru generațiile următoare.

8. Tulburări psihice

Despre efectele pilulei, Peterson (1978) [85] se pronunță astfel: „Înspăimântătoarea înrăutățire a afectivității (stare sufletească și impulsivitate) și a relațiilor interumane la grupa celor ce folosesc pilula este produsă, fără îndoială, într-o bună măsură de psihosindromul endocrin (M. Bleuer) provocat de acțiunea hormonilor; dar și motivația anticoncepțională ambivalentă, neclară, a multor femei le dezechilibrează foarte mult”. Pornind de la propria lor experiență, femeile spun următoarele: stare de spirit depresivă, mergând până la depresiunea propriu-zisă. De asemenea, ele remarcă prin auto-observație modificări de personalitate bine marcate.

9. Tulburări în sexualitate

O mare parte din femei suferă - și aceasta mai ales sub efectul noilor inhibitori de ovulație - de o scădere a libidoului până la totala lui dispariție, ceea ce, pe de o parte, este un efect al tratamentului cu hormoni, iar pe de alta, rezultatul separării sexualității de procreație, reușită aproape perfect abia acum, prin pilulă. Se știe că este de ajuns posibilitatea sarcinii pentru a stimula în mod remarcabil libidoul. Dar dacă se face apel la o metodă de a planifica familia, care transformă procrearea într-un proces controlat, cu timpul natura, subconștientul dacă doriți, întoarce la un moment dat comutatorul automat, ceea ce se exprimă în scăderea libidoului. S-a constatat de altfel că până și o pierdere totală a libidoului a fost reversibilă după un timp oarecare de la renunțarea la pilulă. (Cazuri foarte frecvent constatate în urma trecerii la reglarea sarcinii prin metode naturale.)

Contraiziceri în literatura de specialitate

Din cele de mai sus reiese cât de frecvent au apărut controverse în problematica legată de efectele secundare ale inhibitorilor de ovulație. Este firesc ca această situație să creeze confuzie pentru medici.

Fiecare material publicat împinge pe medic să nu ia în serios efectele secundare descrise în alt material. Astfel, se creează mereu câmp liber pentru cei ce doresc să administreze pilula.

Exact același efect îl au acum explicațiile și lămuririle referitoare la SIDA. Pe de o parte, mediile de informare seamănă panica, iar pe de alta, tot prin ele, cu știri liniștitoare, situația se prezintă ca neprimedicioasă, ceea ce determină o neutralizare a comportamentului și evaluării raționale.

Judecând logic, trebuie să spunem cu toată siguranța că ceva nu se potrivește în toate acestea. Nu pot fi ambele adevărate. Deci, suntem îndreptățiți, din start, măcar la un dubiu... Medicul trebuie să urmeze principiul său hipocratic, „Primum nil nocere”, deci prima linie de conduită este să nu aducă vreo vătămare pacientului său. El trebuie să acționeze întotdeauna în primul rând ca medic, nu de pe ășubreda poziție de asistent social.

Așadar, atât timp cât persistă un dubiu asupra lipsei de nocivitate a „inhibitorilor de ovulație”, el nu trebuie să îi prescrie sau să nu îi mai prescrie.

H. Ludwig, Basel, spunea cu ocazia Congresului anual al Societății Elvețiene pentru Planificarea Familiei, 1985, Lucerna: „Gândiți-vă bine că avem de-a face cu tinere femei sănătoase și nu avem voie să le îmbolnăvim”.

Aici este oportun să adăugăm și următoarele: *Dacă nu există nici o necesitate medicală, riscul legat de folosirea unui produs farmaceutic este infinit; doar necesitatea medicală micșorează considerabil riscul în sensul restabilirii unui echilibru.*

Aceasta este adevărat mai ales pentru inhibitorii de ovulație, pentru că în cazul lor în 99% din situații nu există nici un fel de necesitate medicală de a fi folosiți.

Se poate deci spune :

- *Niciodată până acum nu s-a mai administrat un produs farmaceutic atât de puternic, cu atât de multe efecte necunoscute unor oameni sănătoși, fără ca să existe necesitate din punct de vedere patologic (medical)*

- *Niciodată până acum nu s-a mai permis prezența în comerț a unui produs farmaceutic cu atât de multe și grave efecte secundare cunoscute ca inhibitorii de ovulație*

- *Niciodată până acum un produs farmaceutic nu a mai adus atâția bani industriei chimice.*

În SUA, pilula este desemnată drept „the biggest moneymaker of pharmaceuticals”.

- Joyeux a descris foarte sugestiv situația [45]:

„Dar dacă apar una sau două publicații științifice care arată pericolele acestea legate de pilulă, atunci în mod sigur luna următoare se dau publicității luări de poziție care susțin exact contrariul, pentru a neutraliza urmările prea periculoase pentru industria farmaceutică”.

Obligațiile de transparență și obligațiile de protecție generală ce revin producătorilor de medicamente față de consumatori sunt valabile deja de la prima suspiciune asupra efectelor secundare dăunătoare ale pilulei Anti-Baby

Înalta Instanță Penală a Tribunalului de Land Aachen a produs în instrumetarea cazului Contergan următoarea formulare (din 18.12.1970) [60]:

„Nu există nici un medicament care să nu aibă și unele efecte secundare nedorite, lucru valabil și pentru pilula Anti-Baby”.

În perioada de incertitudine, adică între momentul anunțării unei suspiciuni și dovedirea efectelor secundare nedorite, Instanța Penală consideră că riscul trebuie să fie al producătorului, pentru că acesta riscă doar pierderi bănești, pe când consumatorul vătămarea sănătății.

Instanța enumeră indiciile a căror acumulare trebuie să determine producătorul să acționeze spre protecția consumatorului, adică momentul în care se consideră apariția situației de suspiciune: gravitatea și frecvența cazurilor semnalate de vătămare a sănătății, rapoartele asupra stării sănătății și valorii terapeutice a preparatului.

Măsurile care trebuie luate pentru protecția consumatorului ar fi, în principal, următoarele:

1. o informare suficientă a medicilor și consumatorilor
2. introducerea obligației de a vinde numai pe bază de rețetă
3. retragerea produsului de pe piață

În orice caz, producătorul are datoria de a anunța medicul și consumatorul de existența unor suspiciuni asupra efectelor secundare ale preparatului, astfel ca aceștia să fie în cunoștință de cauză.

Dacă aplicăm principiile fundamentale stabilite de Camera Corecțională (de punere sub acuzare) Aachen (prezentate mai sus) în cazul Pilula Anti-Baby putem stabili următoarele:

1. Cu foarte rare excepții, nu există necesitate de tratament medical (o indicație medicală) pentru prescrierea și administrarea pilulei Anti-Baby; deci valoarea terapeutică a preparatului este practic nulă.

2. Pentru un preparat care, cu foarte rare excepții, este administrat fără să existe necesitate de tratament medical, efectele secundare vătămătoare semnalate (până în prezent) sunt inadmisibil de numeroase (de exemplu: 6 cazuri de deces și alte 320 de cazuri de îmbolnăviri, din care unele grave).

3. Întrucât între interesele producătorilor de pilule de a comercializa un preparat cu valoarea terapeutică practic nulă și interesele de sănătate ale pacienților acestea din urmă sunt, din punctul de vedere juridic, de un nivel mai înalt, rezultă că pilulele Anti-Baby trebuie să fie retrase de pe piață.

După cum constată prof. dr. Peter S. Schönhöfer (Institutul de Farmacologie Bremen), Serviciul federal german pentru sănătatea publică din Berlin, în calitatea sa de autoritate de stat cu putere de control și supraveghere în Germania, s-a dovedit a fi în incapacitate de a oferi protecția consumatorilor. „Faptul că nu s-a putut opune intereselor de grup, este o expresie a slăbiciunii administrative a Serviciului”. (va urma)

În această rubrică se dezbat:

1. probleme deosebite privind sfârșitul (Ω): sfârșitul lumii, moartea și sufletul după moarte;
2. probleme prioritare privind mântuirea sufletului:

- **mijloacele de mântuire** (Biserica și Sfintele Taine, Sfânta Scriptură, postul și rugăciunea neîncetată, iubirea și jertfa creștină, părintele duhovnic, etc.) și

- **pedicile din calea mântuirii omului ca persoană și ca neam.**

Subiectele Ω rămân deschise. Așteptăm completări și de la cititori.

Femeia creștină (1)

Femeia creștină

Arhim. Teofil Părăian

Rosturile femeii după rânduiala lui Dumnezeu

Sfântul Apostol Pavel, în Epistola I către Corinteni, ne dă niște indicații despre cum trebuie să se prezinte femeia în fața lui Dumnezeu: spune că *nici femeia nu este fără de bărbat, nici bărbatul nu este fără de femeie. Că bărbatul vine din femeie chiar dacă întâi a fost zidit bărbatul* (1Cor.11). Din concepția creștină în general (și asta ar trebui să știe și bărbații și femeile), femeia este pe locul al doilea. De câte ori vrea să fie pe locul întâi, să știe că nu-i locul întâi locul ei. Asta nu înseamnă că e inferioară, ci înseamnă că Dumnezeu a făcut o rânduială și că doar în concepția care s-a format pe vremea Sfântului Apostol Pavel, femeia a fost socotită inferioară în raport cu bărbatul. Știind că bărbatul este pe locul întâi și femeia pe locul al doilea, în slujba cununiei se zice: *“Dă roabei acesteia să se supună în toate bărbatului ei. Dă robului Tău acesta să fie cap femeii sale”*. Și Sfântul Apostol Pavel spune că întâi a fost zidit bărbatul și după aceea femeia, spune că femeia a fost călcătoare de poruncă și prin femeie a venit păcatul în lume (1Tim.2), că femeia a fost ispitită.

Se constată și din punctul de vedere al *structurii* deosebirea între bărbat și femeie. Când zici bărbat, te gândești la un om energetic, puternic, la o ființă rațională care gândește mai mult decât simte. Așa a rânduit Dumnezeu. Când zici femeie, zici o persoană mai plăpândă, mai sentimentală, trăind mai mult prin simțire decât prin rațiune. Exemplu este la femeile mironosițe care au pornit la mormântul Mântuitorului și numai pe drum au zis că *„cine ne va da piatra la o parte ca să putem să ungem cu miresme pe Domnul Hristos?”* (Mc.16). Femeile sunt mai spontane, de-a dreptul cumva; dacă-s câștigate pentru o idee au mai multă putere de a împlini gândul pe care îl au, spre deosebire de bărbat care-i mai așezat, mai ponderat, se gândește mai mult, și n-are putere să îndeplinească atâta cât ar împlini să zicem o femeie în cazul în care ar avea ideea respectivă.

Așa sunt lucrurile din jurul nostru, noi le vedem, nu noi le-am făcut lucrurile acestea, și le vedem cum se desfășoară în existența noastră.

Cât privește locul al doilea al femeii, de fapt este femeia pe locul al doilea și pe motivul că femeia simte nevoia de cineva care să o ocrotească, să o apere, să mijlocească între ea și lumea din jur. De exemplu, multe femei care sunt singure în urma decesului soțului sau prin divorț, sau sunt singure pentru că nu se pot căsători, mărturisesc că lucrul acesta le face să simtă nevoia de cineva care să le ajute, să le ocrotească, să le apere în condițiile vieții în care trăiesc. Deci femeia e făcută să fie *condusă*, femeia e făcută să fie *ajutată*, deși în Scriptură se spune că lui Adam Dumnezeu i-a făcut femeia ca ajutor. Nu știu cât l-o fi ajutat, în orice caz, a trebuit și Adam să o ajute pe femeie. Noi nu putem înțelege viața cum este ea, așa cum a lăsat-o Dumnezeu decât cu diferențierea aceasta fizică și psihică între bărbat și femeie.

În creștinism, femeia a fost ridicată mult mai sus decât era în concepția Vechiului Testament și din vremea veche din antichitate. Domnul Hristos a venit cu o propovăduire care a făcut din femeie ceea ce trebuie ea să fie în existența umană, în mântuirea lumii, adică să fie *lucrătoare pentru bine*. Există o femeie care-i angajată spre bine, este mai lucrătoare, mai stăruitoare decât un bărbat, e cu mai multă energie, își folosește energia cu mai multă statornicie în împlinirea binelui. Dacă-i bună. Dar și dacă-i rea, apăsă să știți că-i mai rea decât bărbatul. Se spune la Scriptură că-i „*mai bine să locuiești cu un balaur decât cu o femeie certăreată*”. Sunt niște afirmații care defavorizează cumva pe femei, dar nu pentru că are cineva ceva cu femeia, ci pentru că asta e realitatea.

Dumnezeu binecuvăntează la fel și pe bărbat și pe femeie, și îl pune pe fiecare în rosturile lui, așa cum știe Dumnezeu că trebuie să fie lumea aceasta; așa a rânduit-o și e bine rânduită. A binecuvântat Dumnezeu pe bărbați și pe femei. “Binecuvăntează” această diferențiere în special la cununie și pentru toată viața și pentru toată veșnicia. Chiar dacă apare decesul unuia dintre cei doi care formează familia, totuși căsătoria am putea zice că e pe veșnicie. Sunt oameni care, căsătorii fiind, se simt legați și după viața pământească, se simt legați și în veșnicie. Am cunoscut o femeie căreia i-a murit soțul în război, și ea zice că, iată, se simte în aceeași legătură cu soțul ei cum a fost când era în viață, pentru că soțul a fost dispărut și cumva îl aștepta și a zis că dacă ar veni, ar fi exact cum a fost când a plecat. Adică nu s-a întâmplat nimic prin moarte, nu s-a întâmplat nimic prin dispariție, pentru că au avut o viață fericită în familie și au ținut la viața aceasta și la relațiile dintre ei până a trăit și cred că și în veșnicie este același lucru. Pentru că, în general, moartea nu creează despărțire chiar dacă unul e într-o parte, și altul e în altă parte, unul e pe pământ, și altul în pământ, totuși relațiile care se crează și care sunt frumoase rămân în veșnicie, nu le mai poate despărți nimenea de sufletul celui care trece din viața aceasta. Un alt exemplu este și cu părinții noștri, cu prietenii noștri. Părinții noștri, Dumnezeu să-i odihnească, îi avem ca și când ar fi vii, în aceeași cinstire așteptăm să ne întâlnim cu ei, credința noastră ne spune că ne vom întâlni cu ei, deci relațiile noastre sunt exact aceleași.

În concepția creștină, femeia este ridicată la rostul ei, pe care i l-a dat Dumnezeu prin creație, adică să fie *soție, mamă*, să fie într-o viață excepțională, exemplu prin călugărie, mă rog, toate lucrurile acestea le are în vedere biserica noastră și a rânduit anumite lucruri în vederea *binelui pentru toți* și anume, pentru *căsătorie* - cununia, pentru *călugărie* – slija călugăriei, și fiecare se angajază, bărbați și femei, în lucrările pe care le socotesc ei potrivite pentru a realiza desăvârșirea. În Sfânta Evanghelie de la Luca ne întâlnim mai întâi, prin ceea ce e scris, cu doi soți fără copii, *Zaharia și Elisabeta*. Zaharia - preot și Elisabeta, soția lui, care trăiau o viață superioară și care erau dreptți înaintea lui Dumnezeu și păzeau poruncile și toate rânduielile Domnului și în felul acesta erau dreptți. Copii nu aveau, își doreau însă copii și trăiau într-o societate în care lipsa copiilor era socotită un fel

de pedeapsă a lui Dumnezeu, un fel de blestem. Toată lumea se simțea angajată, și bărbați, și femei, în a avea familii mari, în a avea copii. Deci, ei nu aveau copii, dar le-a dat Dumnezeu pe Sfântul Ioan Botezătorul și lucrul acesta s-a întâmplat prin intervenție dumnezeiască. Ceea ce putem reține din această întâlnire de gând dintre Zaharia și Elisabeta este faptul că erau drepti și că erau împlinatori ai poruncilor și rânduielilor Domnului (Lc.1). În aceasta se distingeau. Să știți că prin împlinirea poruncilor Domnului își sfințeau viața, deveneau tot mai buni, și Dumnezeu i-a binecuvântat cu Sfântul Ioan Botezătorul, prieten Mirelui rânduit de Dumnezeu să fie plin de Duh Sfânt din pântecul maicii lui. Apoi, ne putem gândi la părinții Maicii Domnului care nu sunt cuprinși în Sfânta Evanghelie, dar pe care ni-i prezintă tradiția Bisericii noastre ca fiind Sfinții Drept Dumnezeiești *Ioachim și Ana* care au primit și ei binecuvântarea de la Dumnezeu să aibă la bătrânețe pe Maica Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Noi despre ei nu știm decât din tradiția Bisericii, dar dacă Sfânta noastră Biserică îi numește Sfinții și Dreptii și Dumnezeieștii Părinți, înseamnă că au fost oameni sfinți, au fost oameni *vrednici de pomenire*.

De altfel, știți că la cununie sunt niște binecuvântări, există o rugăciune în care preotul se roagă pentru cei care se căsătoresc să fie binecuvântați. Și se spune ca cine să fie binecuvântați, adică se iau în considerație niște soți care au dus o viață deosebită, între care sunt pomeniți și Ioachim și Ana, și anume zice *„Binecuvântează-i pe ei, Doamne Dumnezeul nostru, cum ai binecuvântat pe Avraam și pe Sarra. Binecuvântează-i pe ei, Doamne Dumnezeul nostru, cum ai binecuvântat pe Isaac și pe Rebeca. Binecuvântează-i pe ei, Doamne Dumnezeul nostru, cum ai binecuvântat pe Iacob și pe toți patriarhii. Binecuvântează-i pe ei, Doamne Dumnezeul nostru, cum ai binecuvântat pe Iosif și pe pe Asineta. Binecuvântează-i pe ei, Doamne Dumnezeul nostru, cum ai binecuvântat pe Moise și pe Semfora. Binecuvântează-i pe ei Domnul Dumnezeul nostru cum ai binecuvântat pe Ioachim și pe Ana. Binecuvântează-i pe ei, Doamne Dumnezeul nostru, cum ai binecuvântat pe Zaharia și pe Elisabeta”* și celelalte. Deci binecuvântările se cer pentru oameni care au dus o viață superioară și care ar putea să ne fie de exemplu. După ce ne întâlnim în gând, prin cele scrise în Evanghelie, cu Zaharia și Elisabeta, ne întâlnim și cu Maica Domnului, cu Prea Sfânta Fecioară Maria.

Smerenia roabei Domnului: „Fie mie după cuvântul Tău”

Aș vrea să precizez că Sfânta Scriptură nu ne prezintă niște femei ca să li se facă biografia. Despre Maica Domnului și despre Sfânta Elisabeta ca femei și despre dreptul Iosif se vorbește tangențial. Adică, se vorbește despre Domnul Hristos și cu ocazia asta e pomenită și Maica Domnului. Se vorbește despre Domnul Hristos, despre Sfântul Ioan Botezătorul în legătură cu Domnul Hristos și cu ocazia asta se vorbește și despre Zaharia și Elisabeta. Deci au fost doar niște afirmații tangențiale, niște afirmații din care noi putem învăța dar nu s-au făcut anume ca să cunoaștem ceva deosebit despre unul sau altul dintre cei care au venit în legătură cu Domnul Hristos. Se vorbește ocazional și ca să se scoată niște concluzii. Deci, despre Maica Domnului știm foarte puțin din Sfânta Evanghelie. În Sfânta Evanghelie de la Matei știm că dreptul Iosif urma să o ia pe Maica Domnului *să o ocrotească*, zicem noi, dar de fapt era vorba de o *căsătorie*, de fapt așa au gândit-o, contemporanii Domnului nostru Iisus Hristos, legătura între dreptul Iosif și Prea Sfânta Fecioară Maria, ca o *căsătorie reală*. Cei care au vorbit despre Domnul Hristos au zis: *“Nu știm noi pe tatăl Său și pe mama Sa?”* (Mc.6, Mt.12). Deci e vorba despre dreptul Iosif și despre Prea Sfânta Fecioară Maria. Apoi știm că în templul din Ierusalim, când la 12 ani fiind, Domnul Iisus Hristos a stat între cărturari și farisei, între învățătorii legii și i-a uimit s-a pierdut de Maica Domnului și de dreptul Iosif și când l-au găsit în templu, Maica Domnului i-a zis *“iată, tatăl Tău și*

eu, îngrijorați te căutam” (Lc.2) celelalte

câte le știm noi despre Maica Domnului despre pururea feciorie a Maicii Domnului sunt lucruri pe care noi le știm din învățătura Bisericii, din tradiția Bisericii. Maica Domnului nu s-a afișat; vă puteți închipui, dacă nici atuncea când a stat în fața Domnului Hristos fiind la 12 ani n-a spus altfel decât: „Iată tatăl Tău și eu îngrijiți te căutăm”, înseamnă că Maica Domnului n-a vrut să se evidențieze, să se scoată în față cu niște virtuți cu o situație excepțională pe care de fapt o avea, pentru că se spune că Domnul Hristos s-a născut prin lucrarea Duhului Sfânt, de la Duh Sfânt: *“Care de la Duhul Sfânt și din Maria fecioară s-a făcut om”* e un lucru care-i afirmat în Evanghelie, nu e un lucru care l-a inventat cineva ca să se zică după aceea că asta a fost o invenție. Maica Domnului este pusă în atenție prin Evanghelie, prin propovăduirea Bisericii, însă în fața contemporanilor Maica Domnului a fost o smerită femeie, o smerită soție, o persoană neabăgată în seamă, în general. De aceea se zice că „*a căutat spre smerenia roabei Sale*”. De ce zic că „a căutat spre smerenia roabei Sale”? Nu s-a evidențiat cu smerenia ca virtute ci cu smerenia ca situație. Nu a fost de rang mare, nu a fost pusă în atenție, dar iată că „*de acum mă vor ferici toate neamurile*”. De fiecare dată când dreptul Iosif a primit îndrumări de la Duhul Sfânt (prin înger) să facă ceva pentru Maica Domnului și pentru prunc i s-a zis: „*ia pruncul și pe mama lui*”; nu i-a zis „*ia pruncul și pe soția ta*”, ci „*ia pruncul și pe mama lui*”, deci se scoate cumva în evidență deosebirea sau situația specială pe care a avut-o Maica Domnului.

Dacă este vorba să ne raportăm la ceva dacă vrem să știm niște virtuți pe care trebuie să le urmeze femeia creștină, să se gândească la Maica Domnului. Să știți că dacă vin la mine la spovedit femeii și mai ales tinere și le întreb cum umblă îmbrăcate, dacă umblă cu fuste scurte, crăpete și așa mai departe, cum e moda acuma, întreb „Așa umbla Maica Domnului?”. Deci așa trebuie să ne raportăm la Maica Domnului, să ai o ținută cu care să te poți prezenta oriunde și oricând și în fața lui Dumnezeu. Dacă ai altă ținută smintești lumea și în orice caz nu te prezinți pe tine ca femeie creștină chiar dacă zici că „eu cred în Dumnezeu”. De câte ori mă confrunt cu oameni din ăștia care zic că cred în Dumnezeu și fac lucruri de necredincioși, le zic: „Cum crezi în Dumnezeu? Mergi la Biserică?” „Nu, dar eu cred în Dumnezeu”. „Păi cum, cum crezi în Dumnezeu dacă nu mergi la Biserică?” Gândindu-ne la Maica Domnului, ne gândim și la niște virtuți ale Maicii Domnului. Știm că a fost smerită: *“Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul Tău”*, știm că a dorit ca Mântuitorul nostru Iisus Hristos să fie scos în evidență ci nu ea, când a zis la nunta din Cana Galileii *“Faceți ceea ce vă va porunci, ceea ce vă va spune El”* (In.2). Sunt niște lucruri din Evanghelie. Știm că a fost retrasă, că nu i-a plăcut să fie luată în seamă, că a avut niște taine ale sufletului ei, sunt niște lucruri care ar trebui să le aibă în vedere toate femeile. Maica Domnului a murit cum mor toți credincioșii, cum mor toți oamenii. În general, nu s-a întâmplat nimic spectaculos în viața ei, iar Domnul Hristos a respectat smerenia mamei Sale. Cum i-a respectat-o? Rânduind ca ea să moară și să fie înmormântată. Noi credem și mărturisim că Maica Domnului a fost scoasă din mormânt prin puterea lui Dumnezeu, a fost înviată, scoasă din mormânt, ridicată și cu trupul la cer. E o credință a noastră, o credință a Bisericii noastre, noi mărturisim lucrul acesta și așa o înțelegem pe Maica Domnului, însă toate lucrurile acestea s-au petrecut cumva în anonim, s-au petrecut fără spectacol. De ce? Pentru că așa a vrut Maica Domnului.

Sunt și femei energice, femei care au o ținută bărbătească, e frumos și lucrul acesta, nu poți să zici că o femeie trebuie să fie neapărat plăpândă, că numai așa are feminitate. Nu! Poate să fie cum a lăsat-o Dumnezeu, dar să-i slujească lui Dumnezeu și să se gândească la femeile gânditoare de Dumnezeu (la mironosițe), să-l aibă în vedere pe Dumnezeu, să țină seama de Dumnezeu, să aibă o sfială în fața lui Dumnezeu, să aibă o sfială în fața oamenilor, cum au trăit femeile pe care le pomenește Sfântul Apostol Petru în Epistola sa sobornicească. El le îndeamnă pe femei să fie cum a fost

Sarra, care îl numea pe Avraam Domnul, îl respecta, înseamnă că avea respect și, a avea respect e un lucru foarte important. O femeie, așa cum trebuie să fie femeile creștine, poate fi socotită prorocița Anna, care a trăit de la căsătoria ei 7 ani cu bărbatul ei, după aceea bărbatul ei a murit, și a rămas văduvă și a trăit 84 de ani în văduvie și era mereu în templul din Ierusalim și își trăia viața în rugăciune și post (Lc.2); aceasta nu înseamnă să fii femeie creștină? Înseamnă să fii o gânditoare de Dumnezeu, și dacă ești gânditoare de Dumnezeu, ești trăitoarea unei vieți superioare, și viața asta superioară pe care o trăiești vorbește despre Dumnezeu, despre credința ta în Dumnezeu, în primul rând prin ținuta pe care o ai, prin felul în care te manifesti în afară.

O femeie, în general, e bine, că și așa e pornită să vorbească mult, să fie tăcută. Asta nu înseamnă să aibă tăcerea mutului, în orice caz, să fie reținută, să fie cu sfială, să vorbească cuviincios, numai când trebuie, să nu deranjeze cu multă vorbire, și credem că așa a fost și Maica Domnului. Poate de aceea nu avem cuvinte în Evanghelie de la Maica Domnului, pentru că nu a vorbit mult.

„O, femeie, mare este credința ta...”

După aceea ne putem gândi foarte bine când e vorba de femeia creștină și la femeile din Noul Testament, la cele două surori ale lui Lazăr, **Marta și Maria**, de care ne bucurăm întotdeauna când ne gândim la ele, fie că ne gândim în perspectiva pe care ne-o da *Evanghelia de la Ioan* (acolo ni se vorbește despre învierea dreptului Lazăr, când surorile lui, Marta și Maria, au trimis vorbă: *“Doamne, prietenul Tău este bolnav”* (In.11, 3). Și Domnul Hristos a spus *“prietenul nostru a adormit”* când a vorbit despre Lazăr), fie în perspectiva pe care ne-o dă Sfântul Evanghelist Luca (acesta ne prezintă cum au invitat pe Domnul Hristos să-l ospăteze, cum Marta a sesizat că trebuie să facă multă treabă și Maria asculta la picioarele Domnului Hristos, asculta cuvântul Lui. Și s-a necăjit Marta că numai ea face treabă, să facă și sora ei, și a zis: *“Doamne, nu vezi că m-a lăsat sora singură să-ți slujesc?”*” Mântuitorul i-a zis: *“Marto, Marto, te îngrijești și pentru multe te silești, dar un lucru trebuie: căci Maria partea cea bună și-a ales, care nu se va lua de la ea”*. Bineînțeles că Domnul Hristos a susținut și lucrarea Martei, și lucrarea Mariei, se vede că erau temperamente diferite). Aceste două surori ale lui Lazăr s-au prezentat la mormântul Domnului Hristos, mai întâi Marta, și apoi Maria. Vedeți că întotdeauna Marta e în prin plan, întâi e Marta și apoi Maria, ca și când mai întâi și *mai mult slujim cu trupul decât cu sufletul*, bineînțeles că nu se poate face despărțirea între trup și suflet dacă vrem să stăm în fața Domnului Iisus Hristos, trebuie să ne ducem la Biserică, când mergem la Biserică ne ducem cu trupul și de multe ori stăm numai cu trupul, dar e un început de slujire, să nu creadă cineva că dacă se duce la Biserică și îi stă gândul în altă parte, nu îi mai slujește lui Dumnezeu, îi slujește însă la măsurile lui. Așa a făcut Dumnezeu mintea, să fie călătoare, să fie lucrătoare, să se împrăstie. De ce să se împrăstie? Pentru că numai așa poate împlini binele atunci când face ceva. De pildă, ce ar fi de un șofer, să zicem, care s-ar gândi la un singur lucru. El trebuie să vadă și ce-i în față, ce-i vine din față, unde se poate depăși, ce se poate depăși, unde nu se poate depăși, asta este *împrăștierea minții spre binele omului*, spre binele minții, spre binele întregii ființe omenești. Și atunci când e vorba de faptul că-ți vin niște gânduri străine, zici „vai de mine, ce gând mi-a venit!”, și că „n-am fost destul de concentrat”. Asta-i firescul pe care îl cunoaștem noi în viața umană, firescul nostru, că dorim mai mult, că ne silim mai mult, că ne străduim pentru mai mult. Păi dacă eu așa avea un singur gând, nu aș putea să vă vorbesc, nu m-aș putea duce de la un gând la altul dacă mintea ar sta numai pe un gând. Nu se poate, nu trebuie să luăm lucrurile în tragic, dar sunt alte lucruri care ar trebui să le luăm cu mai multă seriozitate. De exemplu, când e

că s-a dus Marta la Maria și i-a zis: *"Învățătorul e aici și te cheamă"* și atunci Maria a plecat și ea să-l vadă pe Domnul Hristos, a stat în fața Domnului Hristos și a văzut și ea, împreună cu Marta, învierea fratelui lor Lazăr. Sunt lucruri care sunt cuprinse în Sfânta Evanghelie.

Cum a fost viața Martei și a Mariei în general, noi nu știm, nu știm mai mult decât ni se spune, dar dacă s-a putut ajunge ca Marta și Maria să fie în legătură cu Domnul Hristos, să-l primească în casa lor, să vadă puterea Mântuitorului în învierea fratelui lor, toate acestea înseamnă că sunt lucruri care le-au recomandat pe Marta și Maria chiar dacă nu știm noi mai mult despre ele. Cât știm, ne ajunge, în înțelesul acesta ne putem sili spre multă slujbă, și că putem fi ajutători ai fraților Domnului Hristos, că putem fi ascultători ai cuvântului lui Dumnezeu, toate acestea ținând mai ales de femeie.

În sfârșit, mai avem în Sfânta Evanghelie pomenită pe **femeia cananeiancă**, o femeie pe care a lăudat-o Domnul Hristos când a zis: *"O, femeie, mare este credința ta, fie ție precum voiești"* (Mt. 15, 28). De ce? Pentru că nu s-a lăsat clintită din dorința ei, stăruința ei de a-i sluji Mântuitorului nostru Iisus Hristos nici chiar când a zis Mântuitorul Iisus Hristos cumva, ni se pare nouă așa, cu cuvânt aspru (deși Domnul Hristos a spus lucrul acesta ca să scoată în evidență străfundurile gândurilor femeii): *"Nu este bine să iei pâinea copiilor și să o arunci câinilor"* sau, cum se zice în Sfânta Evanghelie de la Marcu: *"Lasă întâi să se sature copiii"*. Și a zis *"Doamne, dar și câinii mănâncă din fărâmiturile care cad de la masă"*. Mie nu îmi trebuie pâinea copiilor, îmi trebuie fărâmiturile care și așa cad și așa nu le mai adună copiii. Prin aceasta și-a arătat credința ei, stăruința ei și a rămas de pomenire în veacul veacului.

„Nu faceți supărare femeii”

Sau gândiți-vă la femeia aceea care a uns cu mir pe Domnul Hristos înainte de Sfintele Sale Pătimiri. Citim despre ea în Sfânta Evanghelie de la Matei, de la Marcu și în Sfânta Evanghelia de la Ioan, de ungerea din Betania. Femeia aceea a fost cinstitoare a Mântuitorului. Cei din jurul ei, când au văzut că a folosit mirul acela scump pentru a-i aduce cinstire Mântuitorului, li se părea că a făcut o risipă și au zis *"că s-a făcut risipă, că ar fi trebuit să vândă mirul și să dea banii săracilor"* și Domnul Iisus a zis un cuvânt pe care îl salutăm noi și ar trebui să-l avem în prim planul gândirii noastre. Vă rog să-l aveți în vedere măcar de acum încolo ce a zis Domnul Hristos *"Nu faceți supărare femeii"* (Mt. 26; Mc. 16). Iată un principiu de viață, un gând de ordine: *"Nu faceți supărare, căutați să aduceți bucurie în jurul vostru, nu faceți supărare"*. Câtă supărare facem noi de multe ori, fără să ne dăm seama, și uneori chiar dându-ne seama, facem supărare și nu îl ascultăm pe Domnul Hristos, care a spus: *"Nu faceți supărare"*. Iată un principiu de viață care merită să fie luat în considerație. După aceea a rânduit Domnul Hristos un lucru neînchipuit de mare: *"Oriunde se va propovădui Evanghelia aceasta, se va spune și ce a făcut ea, spre pomenirea ei"* (Mt. 26, 13). Noi suntem obișnuiți să ne gândim la niște femei din pustietate, citim în viețile sfinților despre Sfânta Maria Egipteanca, care mulți ani de zile n-a mai mâncat pâine, pe care noi nu o putem urma, oricum nu o putem urma, dar ca femeia aceea care a fost cinstitoare de Dumnezeu, putem să fim cinstitori ai Mântuitorului și să-i aducem Mântuitorului cinstea noastră în felul în care putem noi. Domnul Hristos a primit cinstirea femeii și a zis: *"Oriunde se va propovădui evanghelia..."*. Deci unde se va spune despre întruparea Fiului lui Dumnezeu, despre nașterea Mântuitorului, despre înălțarea Mântuitorului, se va spune și de fapta femeii, spre pomenirea ei. Iată niște lucruri extraordinar de frumoase care premereg altor lucruri care pot să le facă oamenii.

„Femeia se mântuie prin naștere de copii”

Dacă trecem mai departe, precum am zis, Evanghelia nu ne prezintă o serie de biografii, ci ceea ce e cuprins în Sfânta Evanghelie despre femei sunt niște lucruri cumva întâmplătoare. Gândiți-vă, de exemplu, la femeia aceea care a ridicat glas din popor și, uimită de învățăturile Domnului Hristos, a zis: *“Fericit este pântecul care te-a purtat, și pieptul la care ai supt”* (Lc.11). Ea s-a gândit la mama Mântuitorului, nu s-a gândit numai la Mântuitor, s-a gândit și la mama Sa; de ce s-a gândit și la mama Mântuitorului? Pentru că Mântuitorul a venit pe lumea aceasta prin mama Lui, printr-o mamă. Și atunci, ea a fost așa de uimită de învățătura Mântuitorului, și de la aceasta a ajuns la mama Mântuitorului. Iar Domnul Hristos a zis: *„Adevărat este...”* și a continuat: *“dar fericiți sunt și cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc”*.

Ne putem duce cu gândul și la femei din Faptele Sfinților Apostoli, de exemplu la Sfânta Lidia, care l-a cinstit pe Sfântul Apostol Pavel și învățătura lui. Ne putem gândi și la alte femei care au fost pomenite, femei cu viață negativă (nu prea multe), de exemplu, cum a fost Safira (F. Ap. 5), care l-a sfătuit pe bărbatul ei să oprească niște bani din prețul țarinei și a murit și ea și soțul ei, pentru că nu au fost curați la suflet și pentru că, de fapt, moartea pe care au primit-o, a fost un fel de pedeapsă spre înțeleptirea altora.

Ne mai putem gândi la orânduile pe care le-a lăsat Sfântul Apostol în legătură cu femeia. Sfântul Apostol Pavel spune că *“Femeia se mântuie prin naștere de copii, dacă va stăru în iubire și înțelepciune și în sfințire”* (1Tim.2, 14). Sfântul Apostol nu vorbește numai de naștere de copii, ci și de creștere de copii. Femeia care a ajuns văduvă și trebuie ajutată de Biserică pentru neputința ei de a se descurca singură, zice Sfântul Apostol Pavel *să fie primită numai dacă și-a crescut copiii*, adică nu numai dacă i-a născut, ci i-a și crescut. Fac o paranteză: A venit o femeie la mine la mănăstire și a zis că ea citește multe acatiste și i-am zis: *“Știi ceva, acatistele părinților mei am fost eu și frații mei”*. Deci faptul acesta de a te implica în viața copiilor pe care i-a adus Dumnezeu în lumea aceasta prin tine ca femeie și prin soțul tău ca bărbat este o chestiune foarte importantă și aceasta de multe ori poate că împuținează rugăciunea, dar altfel înmulțește slujirea lui Dumnezeu în alt chip. Important este să ai în vedere pe Dumnezeu în toate împrejurările de viață, că au fost femei sfinte pe care le pomenim noi în sinaxarele noastre, în rugăciunile noastre, în slujbele noastre, femei care au educat copii, au crescut copii, care au avut un dar de la Dumnezeu în privința aceasta, care au făcut ostenele pentru a se depăși pe ele însele, care au știut care le e locul în familia lor.

După aceea ne putem gândi la acele femei cum a fost, de exemplu, mama Fericitului Augustin, Monica, care a fost preocupată de binele fiului ei, n-a vrut să fie asuprit de patimi, n-a vrut să-l știe în gânduri străine de învățătura Bisericii, s-a rugat pentru el, s-a ostenit înaintea lui Dumnezeu ca să îl câștige pentru bine și l-a câștigat, în cele din urmă, că Dumnezeu nu se poate să nu asculte rugăciunile. Ne putem gândi foarte bine și la femei care au trăit într-o viață pustnicească, o viață de pustie, numai că pe acelea nu le putem urma noi, însă cel mai bine, când e vorba de a avea o perspectivă a felului în care poate fi prețuită femeia creștină, este să ne gândim la slujba cununiei. În slujba cununiei e cuprinsă toată rostuirea femeii cu familie: este o idee pe care o pune Sfânta noastră Biserică în fața celor care se căsătoresc, adică să fie disponibili pentru binecuvântarea lui Dumnezeu prin *aducerea în lumea aceasta de oameni care să înmulțească slujitorii lui Dumnezeu*, oameni care să înmulțească lucrarea de bine în această lume. E mare lucru să te știi părinte al unor copii care au o angajare în Biserică, au o angajare în slujirea lui Dumnezeu. Sigur că toate acestea se fac cu osteneală. Nu e simplu, de exemplu, să aduci în lumea aceasta, ca femeie, copii mulți, să-i crești și, mai ales, să te jertfești în vremea educării copiilor; e vorba de o *cruce a familiei*.

Duminica viitoare va fi duminica de pomenire a crucii, se va citi din Sfânta

Evangelhiei partea în care se spune: zis-a Domnul “*Cel ce vrea să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-mi urmeze Mie*” (Mc.8, 34). Ce înseamnă asta, să-ți iei crucea? Înseamnă să te ostenești, să te depășești prin osteneală, să tragi de tine însuși, să faci în așa fel încât să se nimicească în tine negativul, partea cea rea, comoditatea în special. Sunt atâția oameni care nu postesc nu pentru că n-au cu ce posti, ci pentru că nu-și iau *crucea postului*. Păi cine nu-și ia ia crucea postului cum să-și ia *crucea nașterii de copii, și crucea educării copiilor*? Dacă faci puțin sau numai ce-ți place, înseamnă că nu ți-ai luat crucea. De crești un copil, doi copii, numai că așa simți tu că trebuie, e prea puțin. Nu poți să zici că o faci pentru că ți-ai luat crucea, ci e un lucru firesc. Doar nu numai creștinii au copii, ci toți oamenii care vor să aibă copii și le dă Dumnezeu darul acesta de a fi aducători în lumea aceasta de copii. Toți pot avea copii, au copii și bătrânii, au copii și necredincioșii, și oamenii răi au copii. Asta nu înseamnă că și-au luat crucea, ci înseamnă că s-au angajat la un lucru în care poate că este chiar absent Dumnezeu, înseamnă că nu-l interesează partea lui Dumnezeu, ci îi interesează o lucrare a firii care se desfășoară cumva de la sine, e un sentiment care îi angajează. E bine însă ca un creștin să mai știe și de osteneală, să mai știe și de o cruce, și de un efort pe care să-l facă pentru slava lui Dumnezeu. Cam în felul acesta gândesc eu să avem în vedere pe femeia creștină, adică o femeie care întâi și întâi știe de Dumnezeu. De fapt, nu numai femeia trebuie să fie creștină. O familie nu-i dintr-o femeie, e și bărbat și femeie, care aduc daruri lui Dumnezeu, după cum se zice: “să se veselească ei la vederea fiilor și a fiicelor lor”. Și în felul acesta se împlinește rânduiala lui Dumnezeu.

Noi trebuie să avem în vedere o lucrare prin care ne angajăm, prin care știm că ne mântuim. De ce în creștinism căsătoria este o taină? Să nu vă închipuiți că taina căsătoriei este numai atunci când zice preotul “Se cunună robul lui Dumnezeu (cutare) cu roaba lui Dumnezeu (cutare), în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”. Atunci începe taina, dar toată viața trebuie să fie o taină, toată viața trebuie să fie o trăire prin care se aduce darul lui Dumnezeu în această lume. Să știți că la toate lucrurile acestea care țin de rosturile femeii, de femeie ca soție, de femeie ca mamă, la toate acestea trebuie să fie premergătoare credința în Dumnezeu, hotărârea pentru Dumnezeu, dorința de a-i sluji lui Dumnezeu, efortul de a împlini voia Lui. Dumnezeu știe până la urmă cine va birui în toate acestea, și până la urmă tot la rugăciunea isihastă ajungem, la rugăciunea “*Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul*”, pentru că numai Dumnezeu știe cât facem din cât am putea face. Nu poți să-i ceri unui copil să meargă la același pas cu un om mare, mai trebuie să avem îngăduință față de neputința omenească. Eu am fost odată la părintele Arsenie în 1965 cu un părinte care acum e consilier la Sibiu, el era student la teologie pe atunci, și zice părintele către el, ca să aud eu sau ca să auzim amândoi: “Uite o să ajungi preot, apoi să fii cu înțelegere față de neputința omenească”. Noi ne întâlnim de foarte multe ori cu neputința omenească, și a noastră, și a altora, și trebuie să avem inimă de părinte, inimă de tată și inimă de mamă, nu trebuie să-i tratăm pe oameni, știu eu, cu inimă de judecători, cu inimă de asupritori și cu inimă de pedepsitori, noi trebuie să îi câștigăm pe oameni cu binele pentru bine. Numai așa se poate. Îi vedem pe oameni cum își trăiesc viața, le atragem atenția că mai mult putem noi cu îngăduința, decât pot ei, și atunci, având inimă de părinte, facem ceea ce i-a făcut tatăl fiului risipitor, primim pe acela care își risipește până la urmă și tinerețea, și vloga, îl primim cum a primit Domnul Iisus Hristos pe femeia păcătoasă. Nu i-a cerut nimic Domnul Hristos femeii când s-a întors ea de la păcate și s-a dus la Domnul Hristos și i-a udat cu lacrimi picioarele. Nu i-a spus nici un cuvânt femeia păcătoasă, ci lacrimile ei au spus. De ce au spus lacrimile ei? Pentru că lacrimile, v-am mai spus eu și de altă dată, sunt puse în trup ca semn despre așezarea minții. Lacrimile sunt manifestarea în trup a așezării sufletului. Deci femeia nu a zis nimic cu cuvântul, dar a zis cu

lacrimile ei și Domnul Hristos nu a răscolit nimic prin gunoaiele ei, era cunoscător al inimii, nu a pus-o să facă declarații, ci a primit-o cu bunățate. De ce? Pentru că cel bun nu poate fi rău. Și noi trebuie să avem înțelegere față de neputința omenească. Asta înseamnă că nu poți să ceri unui copil să meargă la același pas cu omul mare, îi atragi atenția că ești bun cu el, mai lași tu, mai dă el, și așa se merge în viața aceasta.

Sunt și niște principii care trebuie avute în vedere și care trebuie puse în atenția oamenilor, mai ales într-o societate ca aceasta, care nu ne mai sprijină mai deloc. Când eram eu copil, erau niște rânduiești din care nu ieșea mama mea, de când s-a căsătorit și până la moarte: *a purtat batic pe cap și în Biserică și la lucru și peste tot*. Nu numai mama, toată lumea făcea așa. Acuma stau oamenii la îndoială; o femeie se întreabă, de exemplu, de ce să port batic pe cap, de ce să nu port pantaloni scurți dacă-i cald? Păi mamei mele nu i-a fost cald? Ba i-a fost cald, dar a îndurat căldura pentru că așa era pe vremea aceea; acuma e altă vreme. Buna mea dinspre mamă ne-a spus, de exemplu, despre nașterea de copii, că a zis cuscră ei, mama lui tata: "Eu, cuscră, *am avut copii cum a fost legea mai demult, tot la doi ani unu*". Dar era bătrână și își dădea seama că între tinerețea și bătrânețea ei a intervenit ceva, a intervenit în lume o comoditate, a intervenit știu eu ce, nu a mai avut tot la doi ani unul, ci a avut la douăzeci de ani unul.

Concluzii

Noi nu avem ce face decât să-i ajutăm pe oameni, să-i facem să conștientizeze atât cât putem, să le dăm exemple din cât se poate și să ducem o viață în anonimat, cum a dus-o Maica Domnului, să nu ne afirmăm (lăudăm) dacă e vorba de a face ceva bun și ceva frumos, să nu ne comparăm cu alții pentru că viața nu se trăiește prin comparație. Să fim înțelegători față de neputința omenească, cum a zis părintele Arsenie. Să ne împlinim rosturile, fiecare unde le avem, căci "*Dacă faci binele de care îți aduci aminte* - zice Sfântul Marcu Ascetul -, *cel de care nu-ți aduci aminte ți se va descoperi ție*". Fiecare în rosturile lor, cei fără familie în rosturile lor, și fiecare să împlinim voia lui Dumnezeu, să aducem mai multă cinstire Mântuitorului, să ne supunem cu mai multă grijă poruncilor și îndemnului Mântuitorului, rânduieștilor Sfintei noastre Biserici și să avem nădejde în mila lui Dumnezeu. Dar peste toate, să chemăm ajutorul lui Dumnezeu zicând "Doamne iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul". Acesta este esențialul, să faci liniște în suflet, să te rogi lui Dumnezeu, să înmulțești rugăciunile, să faci acte de caritate, să faci educație. Nu trebuie să fii isihast ca să faci educație, dar ca să fii primit de Dumnezeu (și bun pentru Dumnezeu și pentru toate: pentru caritate, educație și pentru înmulțirea binelui) e important să-ți curățești sufletul, să-l modelezi după voința lui Dumnezeu și atunci Dumnezeu, darul lui Dumnezeu, este cu tine și nu numai cu tine, ci și cu societatea în care trăiești, pentru că știți că în cartea Facerii, acolo unde se vorbește despre Avraam, cum a vorbit cu Dumnezeu în legătură cu Sodoma, i-a spus Dumnezeu că și dacă vor fi zece drepti în Sodoma, nu va prăpădi cetatea. Nu poți să ungi pe altul cu miresme dacă nu miroși tu întâi frumos. Un om bun nu-i bun numai pentru el, e bun și pentru toți care vin în legătură cu el. Sfântul Apostol Pavel are un cuvânt: "*Blândețile voastre să se facă cunoscute tuturor oamenilor*" (Fil.4). Ce înseamnă "tuturor oamenilor"? Adică oamenii din Australia să știe că eu sunt blând? Nu! Ci tuturor oamenilor cărora le vin în ajutor. Și să fie o realitate evidentă, nu o realitate părelnică: mi se pare mie că sunt blând, dar când vine o situație în care mă pot mânia, mă și mânia.

Vă rog să nu uităm, pentru că a fost vorba despre femeia aceea pe care au condamnat-o unii din jurul ei (cum condamnăm și noi de multe ori) că n-a făcut bine aducând mir Mântuitorului, arătându-și cinstirea prin mir, că Domnul Hristos a spus "*Nu faceți supărare femeii*". Eu aș simplifica lucrurile și aș zice numai atâta "*Nu faceți supărare!*"

Rolul femeii

În primele comunități creștine (I)

Pr. Gurie GEORGIU

Padova

Comunitatea creștină din epoca primară (respectiv organizarea, structura și activitatea ei) rămâne un punct de referință paradigmatic pentru eclesiologia și pastorală contemporană. Aceasta, nicidecum din dorința de a restaura cu patos arheologic realitățile din epoca primară a Bisericii - cum încearcă să facă unele comunități creștine neoprotestante din lumea noastră - ci din preocuparea legitimă de a realiza o confruntare clarificatoare cu trecutul cel mai îndepărtat al Bisericii, pentru a vedea în ce măsură evoluția organizării ecleziale a perpetuat până în contemporaneitate elementele esențiale ale eclesiologiei neotestamentare.

Climatul pluri-confesional și multi-cultural occidental a adus în actualitate rolul femeii într-o comunitate creștină. Perspectivile asupra acestui rol sunt extrem de diferite în diferitele grupări religioase creștine de azi; evenimentul cel mai revoluționar din întreaga istorie a creștinătății a fost - se pare - hirotonirea femeii în Biserica Anglicană, inclusiv întru treapta arhieriei. În alte confesiuni creștine protestante și neoprotestante dintotdeauna au existat femei angajate în ministerul Bisericii, însă respectivele confesiuni creștine nu aveau o viziune explicit sacramentală asupra ministerului eclezial, precum are Biserica Ortodoxă și cea Romano-catolică.

Sfânta Scriptură a Noului Testament cuprinde o serie de texte favorabile în mod clar colaborării feminine în activitatea Bisericii. Astfel, în 1 Corinteni 7,7-8.25-40 Sfântul Apostol menționează faptul că există anumiți creștini care au primit de la Dumnezeu harisma de a se păstra "feciorelnici" sau "văduvi" - fie bărbați, fie femei - harismă ce le permite să se ofere cu "întreaga inimă" Domnului Iisus Hristos; aceasta nu doar în scopul de a trăi personal Evanghelia, ci și pentru a o răspândi. Între aceștia Sfântul Pavel se numără pe sine însuși împreună cu Barnaba, colaboratorul său misionar; cu toate acestea, recunoaște că alți "frați ai lui Iisus precum și Chefa" s-au angajat în activitatea misionar-evangelizatoare însoțiți de o "*femeie-soră*" (1 Corinteni 9,5) expresie pe care mulți exegeți contemporani o interpretează ca sugerând soția; deci activitatea lor misionară se desfășura uneori în comun.

În salaturile finale ale Epistolei 1 Corinteni (16,19) scrisă de la Efes cu câțiva ani mai înainte de Epistola către Romani, Sfântul Pavel trimitea creștinilor din Corint și salutările lui Acvila și Priscila (o pereche creștină) cu aceste expresive cuvinte: "*Vă salută mult întru Domnul Acvila și Priscila cu întreaga comunitate* (Biserică - ecclesia) *care se adună în casa lor*". De aici rezultă clar că acești soți aveau la Efes o "biserică", o comunitate creștină, diferită de cea fondată de Sfântul Pavel și care se strângea în adunare comunitară tocmai în casa lor; tocmai de aceea casa lor era un punct de referință pentru creștini.

Iată deci unul din elementele deosebit de importante care poate fi actualizat de misiologia și pastorală contemporană: chiar dacă contextul socio-cultural este radical schimbat, creștinii se pot aduna pentru rugăciune și pentru a medita la cuvântul lui Dumnezeu și în propriile case, iar familia-gazdă care se auto-însarcinează cu o asemenea

responsabilitate realizează o lucrare misionară deosebită în societatea secularizată de azi. Această strategie misionară ar infirma mentalitatea existentă în lumea contemporană privind existența doar a anumitor spații sacre (precum Biserica) și ar familiariza lumea cu învățătura autentic-ortodoxă că întreaga creație, inclusiv propriile case pot fi locuite și transfigurate de prezența sfințitoare a Duhului Sfânt. Pentru a se evita în schimb tendințele sau pozițiile extremiste - care caracterizează unele mișcări sectare - potrivit cărora numai astfel de adunări ar fi legitime, existența locașurilor de cult fiind o încălcare a intenției divine, prezența preotului sau a unui responsabil al Bisericii ar fi binevenită.

Sfântul apostol Pavel menționează apoi la sfârșitul Epistolei către Romani o mulțime enormă de colaboratori și colaboratoare ale sale în efortul de răspândire a Evangheliei. Astfel, între aceste nume întâlnim o serie de **femei necăsătorite** (foarte probabil fecioare sau văduve), la loc de frunte fiind menționată diaconița **Febe** din Cencre (portul estic al Corintului) responsabilă cu opera caritativă (16,1-2). Apoi Sfântul Pavel o mai salută pe Maria "care s-a străduit atât de mult pentru voi" (16,6) și pe **Trifene și Trifoza** care par a fi două surori (sau cel puțin două asociate) în misiunea apostolică. Sfântul Pavel salută apoi și diferite perechi de tineri căsătoriți, între care primatul îl deține **Acvila și Priscila**, urmați de Andronic și Iunia, despre care textul sugerează că ar fi devenit creștini mai înainte chiar de Sfântul Pavel, cinstiți cu apelativul de "apostoli" pentru misiunea lor itinerantă în vederea întemeierii de noi comunități creștine.

Sfântul Pavel menționează și în Epistola către Coloseni (4,15) femeii sau perechi căsătorite în casa cărora se aduna comunitatea creștină locală și care își manifestau astfel "harisma ospitalității".

În prima Epistolă către Corinteni (11,5) Sfântul Pavel subliniază că și femeile pot să se roage (practicând glosolalia) și chiar să profețească, însă cu o singură condiție: să aibă capul acoperit cu tradiționalul văl iudaic, specific epocii și impus de exigențele culturale ale acelor vremi. În bisericile noastre ortodoxe orientale obiceiul acoperirii capului de către femei în Biserică a supraviețuit până în zilele noastre. Sfântul Apostol Pavel își motivează astfel propria poziție: moda capului descoperit la femeie este discordantă cu tradiția comunităților iudeo-creștine. Motivația fundamentală și determinantă nu este deci una doctrinară sau de principiu, ci una **disciplinară**: voința apostolului de a nu produce o fractură de proporții cu un obicei înrădăcinat profund în cultura iudaică precedentă, care ar fi putut crea schisme și sfâșieri ale comuniunii între comunitățile iudeo-creștine și cele provenite dintre păgâni.

Important este însă în textul paulin poziția sa față de rolul activ al femeii în Biserică. Femeia în acea epocă evident patriarhală, nu doar rostea rugăciuni în comunitatea creștină publică, ci își manifesta liber harisma glosolaliei (harismă care ulterior va dispărea din istoria Bisericii după cum însuși Pavel profețise, întrucât a fost dăruită de Dumnezeu Bisericii doar pentru perioada de început a Bisericii) și era serios angajată în activitatea caritativă a comunității creștine. Concluzia pastorală contemporană ar fi aceea că femeia trebuie să își facă mai mult curaj în participarea activă la strana bisericii (respectiv la citirea Apostolului, a diferitelor rugăciuni ce intră în competența stranei, a cântării diferitelor imne bisericești).

Toate textele enumerate până acum sunt deci în mod clar favorabile asumării unui rol activ de către femeie în comunitatea bisericească de azi. Existe însă o serie de texte (paradoxal, unele scrise de același Apostol Pavel) care la prima vedere limitează drastic această participare. Pentru a vedea în ce măsură acestea anulează sau neagă poziția conturată până acum de Sfântul Pavel, le vom lua în analiză într-un număr viitor.

NE RĂSPUNDE PĂRINTELE ... DE LA INIMĂ LA INIMĂ

Publicăm răspunsurile date de duhovnici, teologi și creștini angajați (vii!), la întrebări mai des puse. Vom încerca să creștem numărul celor ce răspund întrebărilor, pentru că varietatea răspunsurilor duce la o mai deplină lămurire.

Mulțumim, în numele nostru și al cititorilor, celor care, lăsând la o parte unele treburi poate mai importante și mai urgente, s-au străduit să răspundă, cu responsabilitate și cu dragoste.

Întrebare:

Pravila apostolică și practica Sfinților Părinți ai Bisericii ne cer **să nu ne rugăm împreună cu ereticii**. Pe de altă parte, ideologiile contemporane, facilitatea și universalizarea contactelor între oameni, împing la călcarea frecventă a Pravilei și în această privință. Mai mult, **“declaraarea neabătută a ortodoxiei” este numită de heterodocși de-a dreptul erezie!**

Care ar fi drumul împărătesc în aceste situații?

P. S. Corneliu Bârlădeanul (*Arhiereu vicar la Episcopia Hușilor*): Sigur, canoanele ne opresc a avea comuniune cu ereticii, însă nu a ne ruga pentru ei. Este necesar a face cunoscută ortodoxia însă nu a adopta și face compromisuri de dragul unei păci sterile.

Arhim. Teofil Păraian (*Mănăstirea Brâncoveanu*): Biserica a fost întotdeauna exclusivistă și în felul acesta și-a menținut identitatea. Între mijloacele de menținere a identității ortodoxe, biserica i-a exclus pe cei de altă credință ca eterodocși. Astăzi lucrurile s-au schimbat în înțelesul că ortodocșii, deși hotărâți pentru ortodoxie sunt în același timp și concilianți. Există preocupări de apropiere între creștini mai mult decât altă dată, iar rugăciunea împreună cu eterodocșii este o practică mai ales la diferite ocazii. Astăzi ne rugăm cu cei ce vor să se roage cu noi. Nu excludem pe eterodocși ci ne întemeiem pe faptul că și de la ortodocși și de la eterodocși se cere credința lucrătoare în iubire.

Arhim. Mina Dobzeu (*Mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”*): Pravila Sfinților Apostoli și învățăturile Sfinților Părinți ai Bisericii ne cer să evităm rugăciunea împreună cu ereticii, cu cei de alt cult necreștin, sau de alte confesiuni creștine care s-au rupt de unitatea Bisericii Ortodoxe, singura care a umblat și umblă în unitatea Duhului Sfânt, garanția adevărului fiind dată de cele șapte Sinoade Ecumenice.

Îndemnăm pe credincioși să nu se roage de cei de altă confesiune creștină, să evite întâlnirile cu ei și discuțiile. Numai preoții și teologii delegați de Biserică în diferite congrese să discute problemele care ar putea duce la unitatea Bisericii. Creștinii de rând pot cădea în cursa sectarilor, care speculând unele slăbiciuni ale unora din slujitorii bisericii și neștiința unor creștini, răstălmăcesc adevărul, ponegresc Biserica Ortodoxă și clerul, și după un raționament aproape ateist, se străduiesc să rupă sufletele slabe de la sânul Bisericii, maica noastră a tuturor. Netemeinicia învățăturii lor este pusă în evidență de numărul mare al denominațiunilor creștine și sectare. Biserica Ortodoxă propovăduiește

mântuirea prin credință, har și fapte bune. Rațiunea se arată uneori perversă și trufașă, nestatornică și nemulțumită. Interpretarea liberă a Scripturii prin puterea rațiunii a dus la atâtea și atâtea secte, toate revendicându-se de la Hristos, care rătăcesc în întuneric pentru că au ieșit din raza luminoasă a Duhului Sfânt.

Arhim. Ioachim Pârvulescu (Mănăstirea Lainici): Trăim într-un timp istoric deosebit, nemaîntâlnit în istorie. De altfel, fiecare moment este unic în viața noastră, a bisericii, a universului. Există dogmele de credință care au valabilitate veșnică, sunt neschimbabile, indiferent de materia cenușie a omului istoric care îndrăznește să extrapoleze în transcendent. Dumnezeu rămâne același într-un prezent continuu. Numai noi îl percepem în raport de înaintarea în cunoaștere în timpul pe care ni l-a dăruit Dumnezeu în această viață.

Dacă ne-a privilegiat Dumnezeu să fim creștini, trebuie să avem și înțelepciunea creștină în raporturile noastre cu semenii, indiferent de naționalitate și credință. Porunca cea mai mare și virtutea cea mai nobilă cu care ne-a înzestrat Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul Iisus Hristos este dragostea. Dacă am îndrăznit și am gustat din această dragoste divină, avem puține posibilități de a mai păcătui. Suntem îmbrăcați și suntem protejați de harul lui Dumnezeu.

Antichitatea creștină a fost ancorată într-o disciplină creștină foarte riguroasă referitoare la raporturile creștinilor cu ceilalți oameni păgâni. În esență, erau niște reguli care nu le permiteau creștinilor să locuiască împreună cu ereticii, să discute sau să aibă vreo legătură cu ei.

Însă aceste interdicții nu însemnau să ai un comportament arogant, discriminatoriu, sau discreditor față de ceilalți, ci ele aveau rolul de a preveni slăbirea credinței datorită influenței directe sau indirecte a celorlalți.

Atunci toată lumea era păgână, creștinismul era la începuturi și trebuia să fie categoric, să aducă lumii ceva nou din toate punctele de vedere. Cei 2000 de ani de creștinism sunt marcați atât de evoluții ascendente, pozitive, cât și cu involuții. Mai ales azi, vedem foarte multe involuții, foarte multe repăgânizări zonale cu intenții de universalizare.

Atunci era aplicată o anumită strategie, azi este aplicată alta. Diavolul a mai căpătat o experiență de 2000 de ani și lucrează ca atare. Creștinii ortodocși sunt astăzi puși în fața unor situații delicate referitor la îndeplinirea riguroaselor precepte antice, socotite de unii anacronice, depășite. Noi însă nu le socotim anacronice deoarece o regulă sfântă este luată din cer, este atemporală, are valabilitate veșnică. Însă li se pot aplica diferite accente, de la caz la caz.

Spre exemplu, dacă participi la o întrunire sau slujbă interconfesională din respect față de orice om (omul fiind creatura lui Dumnezeu), fără să fii afectat sufletește, participarea aceasta nu este socotită un păcat. Păcat îl socotim când ne batem cu pumnul în piept că noi suntem credința adevărată, discredităm și ne laudăm într-una, fără să facem nimic din preceptele învățăturii sfinte, adevărate, însă noi nu facem faptele credinței și suntem morți sufletește.

Oricum, asemenea întâlniri interconfesionale care se fac astăzi între diferitele culte, cu program pentru rugăciune în comun, nu dețin o aură duhovnicească, ci una de complezență și diplomație, "ca să ne aflăm în rândul lumii". Numai dacă este un sfânt acolo între ei, poate face minuni, și cum sfinți sunt din ce în ce mai puțini, rezultatul este cum este. În general, aceste lucruri care se vor a fi duhovnicești, sunt mai mult la un nivel teoretic și atât. Duhovnicia și sensibilitatea sfinteniei este percepută în momentul când

atingi măcar pentru câteva secunde acele lungimi de undă sfinte.

Înainte se vorbea și se teoretiza foarte puțin, însă se făcea multă rugăciune, azi întâlnim inversul acestui aspect, adică se vorbește mult, se teoretizează totul, însă rugăciunea și lucrurile înalte ale sfințeniei sunt departe sau inexistente.

Un creștin adevărat cu trăire asfântă, respectă și se teme să judece orice lucru.

Facem păcat atunci când împărtășim idei eretice referitoare la credința ortodoxă, la dogmele fundamentale ale ei sau dacă simpatizăm unele învățături eretice socotindu-le ca adaptabile la dogmele bisericii ortodoxe. Aici se pot pierde suflete multe. Tentația universalizării credinței și idologiilor este o mare capcană antihristică. Adică eu, creștin ortodox fiind, trebuie să respect omul, relațiile cu orice om, însă nu pot fi de acord cu universalizarea credinței, deoarece aceste instituții sunt mai întâi de natură politică, diplomatică, care vor să compromită și credința. Universalizarea sau globalizarea credinței este o mare utopie.

Într-adevăr, este foarte greu astăzi să-ți menții verticalitatea ortodoxă prin atâtea erezii și păgânități. Socotesc că un lucru foarte important, pentru cei ce au diverse întâlniri cu asemenea eretici, să ceară binecuvântarea duhovnicului. Să nu facă nimic din aroganță și dispreț. Ci din multă compătimire și dragoste deoarece, în foarte multe dialoguri pe care le-am avut cu asemenea eretici sau păgâni, mi-am dat seama de ilogicitatea gândirii și de paralelismul ideii. Mi-am dat seama că diavolul a intrat sufletul, în mintea, gândirea și în toată ființa lor.

Asistăm azi la o întunecare groaznică deoarece atunci când declarăm neabătut că ortodoxia, ca credință sfântă și dumnezeiască, este singura adevărată și mântuitoare, suntem noi socotiți ca eretici, însă nu trebuie să ne mirăm, deoarece îl avem ca prim exemplu pe Mântuitorul Iisus Hristos, când El, ca Dumnezeu, a fost combătut dur de către cărturarii și fariseii vremii. Îl socoteau pe Iisus că scoate demonii cu ajutorul domnului demonilor.

Drumul împărătesc sau calea de mijloc în asemenea situații de *contact* cu ereticii este, de fapt, evitarea acestui *contact*, în primul rând, iar în al doilea rând, dacă nu stăpânim bine dogmele fundamentale ale ortodoxiei creștine, să nu intrăm nici măcar în *dialog*, deoarece se poate aduce îndoiala și împuținarea credinței, care și acestea, la rândul lor, generează stricăciune spirituală.

Arhim. Ioanichie Bălan (Mănăstirea Sihăstria): Nu trebuie să ne temem de sectele din afara Ortodoxiei, oricare ar fi ele! Cine nu știe câte „eforturi fac cultele neoprotestante împotriva Ortodoxiei, cu scopul de a răpune fiecare țară ortodoxă?

Avem mare speranță în Dumnezeu că țările ortodoxe, care au rezistat împotriva ereticilor două mii de ani, vor rezista și de acum înainte. Nu ne părăsește Hristos Mântuitorul, să ne rugăm mai mult și să nu cerșim pe la porți străine să ne „ajute”. „*Îndrăzniți! Eu am biruit lumea!*” – zice Domnul.

Credem în viitorul Ortodoxiei, în mănăstiri, în marii teologi ortodocși, credem și în lacrimile mamelor și ale săracilor care se roagă pentru Sfânta Ortodoxie. Să nu ne temem!

Ierom. Comoriță Gherontie (Piatra Neamț): Iubiți creștini, mare este taina creștinătății, Domnul învață pe ucenicii săi că trebuie să urmeze Lui întru toate faptele bune, să lumineze și să înțeleptească pe oameni.

Creștinii care s-au rătăcit de la unele adevăruri dogmatice de credință ortodoxă, de morală și de cult, se numesc eretici. Cei care și-au formulat o doctrină eretică și schismatică, rupându-se definitiv de Biserică se numesc sectanți. Doctrinile rătăcite de toate nuanțele sunt creația ființelor raționale răzvrătite, care, în conformitate

cu legea liberei lor voințe, ele pot să asculte de adevărul voinței lui Dumnezeu sau nu, afirmându-se în viață ca niște membre deformate (Deut 6, 1 – 25; 30, 1 – 20).

Ființele raționale, oamenii, cad în erezie, din cauza:

- a) *neștiinței* (Osea 4, 6-7), (Ioan 4, 11)
- b) *îngelăciunii diavolești* (Fac. 3. 1. 6). (Matei 4. 1. 10). (2Cor. 11, 3 – 15)
- c) *poftelor omenești* de a se folosi rău de libertatea care duce la răzvrătire, neascultare și necredință (3Regi 22 , 128; Ier. 20, 1 – 18; Tit 32, 5)
- d) *învechirii întru păcate*, atât prin educația primită de la părinți, profesori sau păstori, care nu-i învață binele, cât și prin îndeletnicirea voită a minții și a vieții obișnuite.

Îndreptarea lor, a ereticilor, se poate face numai cu darul lui Dumnezeu și se poate altoi numai pe o inimă sinceră, pe care Domnul nu o va urgisi (Ps. 50, 17). Pe ereticii care nu se pocăiesc, afuriți-i și-i lepădați de ceilalți credincioși, aducând la cunoștință publică îndepărtarea lor de și din Biserica lui Dumnezeu și porunciți enoriașilor să se ferească de ei cu desăvârșire, și să nu se întovărășească cu ei, nici la vorbă și nici la rugăciune, căci ei sunt potrivnici și dușmani ai Bisericii, stricând turma lui Hristos și batjocoresc moștenirea credinței (Prov. 13, 20). Aceștia sunt cei despre care Domnul a spus, cu amărăciune și cu asprime, că sunt hristoși mincinoși și învățători vicleni, care hulesc darul harului și disprețuiesc darul Lui, cel oferit gratis, cărora nu li se iartă nici în veacul de acum, nici în cel ce va să vie (Matei 5, 32).

Nu mai umblați întru întunerice ne spune cartea sfântă, dar noi trebuie să ne îmbrăcăm cu armele luminii ca să putem sta împotriva uneltirilor diavolului, căci lupta noastră nu este împotriva trupului sau a sângelui ci împotriva stăpânitorului acestui veac desfrânat și păcătos.

- Nu se cuvine a ne ruga împreună cu ereticii sau schismaticii (Apost 9, 45) – Laodiceea 33
- Nu se cuvine să părăsească creștinii slujba mucenicilor lui Hristos și să se ducă la serbările falșilor mucenici și ereticilor, sau care au fost odinioarăeretici, căci aceștia sunt înstrăinați de Dumnezeu (Laodiceea 34).
- Nu se cuvine creștinilor să părăsească Biserica lui Dumnezeu și să venerize pe îngeri ca făpturi în locul lui Iisus care este Capul Bisericii (Colos. 2, 4, 8) (Efes. 1, 20, 4; 15, 16) și să nu punem făptura în locul ziditorului.
- Dacă un cleric sau laic va intra în sinagoga iudeilor sau a ereticilor să se roage, să se caterisească și afurisească (Apost. 64).

Monahia Roșu Marina (Maică Stareță la Mănăstirea Miclăușeni) : Adevăratul ortodox care a cunoscut bucuria rugăciunii comunitare în Biserica Ortodoxă nu se împruținează în credință atunci când alături de el se roagă un eterodox, bine știind că Hristos caută să vină toți oamenii la cunoștința adevărului. Avem în Istoria Bisericii nenumărate cazuri de convertire creștină ortodoxă din rândul eterodocșilor.

Creștinul ortodox care trăiește după credința sa știe că este în corabia lui Hristos, iar fratele lui pe valuri, iar pentru a fi salvat trebuie să ajungă în corabie. De unde știm noi puterea credinței unui eterodox care ajunge mai repede poate decât noi, ortodocșii, la Făcătorul tuturor? Greșeala noastră a ortodocșilor nu constă în faptul că ne rugăm împreună cu ereticii, ci în faptul că ereticii nu văd în viața și faptele noastre adevărata credință și atunci este firesc să fie cotate o afirmație de genul “declaraarea neabătută a ortodoxiei” ca erezie!

Nimic nu se îngăduie pe pământ fără știința lui Dumnezeu. Oare, nu cumva, la aceste întâlniri dintre ortodocși și eterodocși Dumnezeu așteaptă de la noi,

care zicem că suntem ortodocși, să fim lumină pentru ceilalți frați ai noștri care nu au primit lumina credinței sau au primit-o umbrită de pete ale întunericii ereziilor?

Să ne rugăm cu căldură lui Hristos și El ne va lumina ce trebuie să facem dacă suntem puși în situația de a ne ruga cu ereticii. Dar cel mai bine să lăsăm aceasta în seama celor încercați, care pot duce lupta, adică a capilor Bisericii.

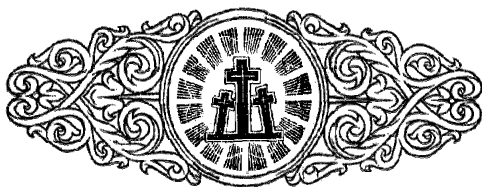
Din care motiv interzice Pravila rugăciunea cu ereticii? Pentru ca nu cumva, în loc ca ei (ereticii) să vadă lumina credinței adevărate și să părăsească păgânismul, să nu se petreacă invers prin întâlnirile cu ei, adică noi, cei ce credem că suntem în lumină, să nu cădem în întunericul lor și datorită neputinței firii noastre omenești roase de păcatul strămoșesc, crezând că facem o faptă bună să ne pierdem mântuirea. Adevărul ortodox știe că rugăciunile cu ereticii sunt un mijloc exterior prin care vrăjmașul poate foarte ușor să ne fure bogăția credinței pe care am adunat-o. *Trăim vremurile despre care se spune că diavolul poate să înșele dacă se poate și pe cei aleși.*

Prin urmare toate ideologiile contemporane care fac apologia contactelor spirituale între oameni sunt o tactică subtilă și inteligentă a satanei, care desacralizează Adevărul revelat, laicizează adevărata credință, o circumscrie terestrului luându-i aureola divină. Aceasta pregătește religia sincretistă universală care va sluji lui Anticrist.

Maica Stareță Iustina Popovici (Mănăstirea Sfânta Ana - Orșova): Drumul împărătesc cred că ar fi ca noi, ortodocșii să ne apropiem cu dragoste dar și cu discernământ de cei ce vor să se apropie de noi, fără să știrbim nimic din învățătura noastră; iar faptul că suntem judecați, sau că facem sminteală că ne rugăm în anumite împrejurări cu ereticii, să ne-o socotească Dumnezeu ca o formă a dragostei când cineva își pune sufletul pentru prietenul său, căci prieten este cel ce și el vrea să se apropie de tine fără vicleșug.

Maica Siluana Vlad (Mănăstirea Christiana): Eu sunt atât de păcătoasă că nu știu care-i drumul împărătesc. Din viața, experiența mea, mi-am întrebat Părintele Duhovnic, superiorii și mai ales L-am întrebat pe Mântuitor și m-am rugat mai mult pentru ei decât cu ei, dar cu conștiința că eu, ca om, pot fi de multe ori mai păcătoasă decât ei ca oameni și că fără nici un merit noi avem această Comoară: Ortodoxia. Și atunci am găsit răspunsul împărătesc: **să fim ortodocși în sensul cel mai adânc și sfânt al cuvântului și să mărturisim Ortodoxia acolo unde orânduiește Dumnezeu.** Ce zic frații din celelalte credințe este problema lor; a noastră este să fim ceea ce Mântuitorul ne-a ales să fim. El zice: **“Eu v-am ales pe voi, nu voi pe Mine”.** Slavă Ție Dumnezeule și alege-i pe toți și nu lăsa pe nimeni să piară!

◆ Papa nu e dorit în Grecia și Rusia

„Atâta timp cât greco-catolicii continuă să confisce catedrale ortodoxe în Ucraina, atât timp cât romano-catolicii își continuă expansiunea în regiunile vestice ale Ucrainei și Bielorusiei, o întâlnire cu Papa nici nu intră în discuție” a spus Sanctitatea Sa Alexei al II-lea – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Ruse. Trei eparhii din sudul Ucrainei au fost ruinat. „Credincioșii ortodocși au fost expulzați din bisericile lor, preoții au fost bătuți iar obiectele de cult au fost distruse. Aceste acțiuni contra Bisericii-Surori... sunt greu de acceptat”. În plus, catolicii nu au nici un drept să-i convertească pe necredincioșii ucraineni, din moment ce 70% dintre ucrainieni sunt, fie ei, fie urmașii lor, botezați la ortodocși.

O parte din ierarhii Bisericii Ortodoxe Grecești, între care chiar și președintele Comitetului pentru relațiile cu Catolicii (din cadrul Sinodului ortodox grec), Mitropolitul Ambrorios de Kalavryta, se opun invitării Suveranului Pontif pentru a vizita Atena, imputându-se catolicilor existența în Grecia a Bisericii Greco-Catolice, care practică Liturgia bizantină dar se află sub ascultarea Papei. Vizita în Atena este parte din pelerinajul Papei pe urmele Sfântului Apostol Pavel. Decizia privind invitarea Papei s-a amânat pentru luna martie 2001.

◆ Relația Biserică – Stat din Rusia deranjează pe ate

Lev Levinson este fondator al „Societății pentru ate” din Moscova, care are ca scop să prevină influența crescândă a Bisericii asupra guvernului. El este deranjat de faptul că imnul național al țării spune că Rusia este o țară sfântă apărută de Dumnezeu. „Noi observăm un atac în masă în statul laic cu

îndoctrinarea religioasă existentă în fiecare zonă cheie a vieții” (armată, școală, etc.) spune Lev Levinson. 55% din populația Rusiei declară că sunt creștini ortodocși iar 5% că sunt ate.

◆ Președintele Iugoslaviei dorește sfatul Patriarhului

Noul președinte al Iugoslaviei, Vjislav Kostunica, într-un mesaj de răspuns la binecuvântările primite din partea PS Sale Pavle, Patriarhul Iugoslaviei, spune: „Sper să mă credeți, când spun că voi încerca să fiu pe cât posibil, responsabil, totdeauna amintindu-mi de poruncile Evangheliei”. Noul președinte sârb speră că Patriarhul Pavle își va face timp pentru o întrevedere, încheind cu dorința de a primi sfatul părintesc al P.F. Sale. (Vestitorul Ortodoxiei, 1 decembrie 2000)

◆ Se încearcă compromiterea Patriarhului Teoctist

În cotidienele din rețeaua „Monitorul” Patriarhul Teoctist este acuzat de ziaristul ieșean Adrian Ciofîlăncă, pe baza unui document din arhiva SRI (întocmit în 1950 de către Securitate), că a fost membru al Mișcării Legionare și că a participat la „rebeliunea legionară” din 21-23 ianuarie 1941, devastând sinagoga din strada Antim, din București, alături de alți preoți legionari. Pe atunci era ierodiacon și student în anul I la Teologie, în Capitală. Comentând acest caz, Dan Ciachir a spus: „Patriarhul a făcut parte din Frățiele de Cruce (organizațiile de adolescenți ale Legiunii – n.red.), nicidecum din Mișcarea Legionară. Povestea cu incendiarea sinagogii este o minciună sfruntată”...

Nenumărate minți strălucite și preoți vrednici au umplut pușcăriile carlesciene, antonesciene și comuniste, ori și-au dat viața pentru crezul lor legionar. De aceea,

numele de legionar aruncat asupra Patriarhului se transformă într-un cuvânt de laudă. Atacul are însă ca scop compromiterea Patriarhului și a întregului cler ortodox, pentru că, dacă pe vremea comuniștilor, pe post de sperietoare erau capitaliștii, din 1990 încoace ei sunt legionarii. (*extras din „Crezul nostru” - ianuarie 2001*)

◆ Constituția Europei

Trei institute de politică internațională (IRFI – Franța, DGAP – Germania și ISPI – Italia) au semnat la sfârșitul lui noiembrie 2000 „*Declarația de la Milano*” pentru elaborarea unei Constituții Europene în următorii 5 ani. Textul ei nu va trebui să fie amestecat cu constituțiile naționale și nu va trebui să încalce competențele țărilor membre iar cetățenii vor avea o cetățenie mixtă, națională și europeană. S-a decis și înființarea unui Observator al Constituției Europene pentru stimularea dezbaterii politice pe această chestiune. Acțiunea a fost inițiată de Franța, Germania și Italia, prin președinții lor.

◆ Copiii familiilor homosexuale: înfiere, naștere sau clonare?!

Statul cel mai avansat din lume în privința drepturilor homosexualilor este Olanda. În decembrie 2000 parlamentul olandez a adoptat o lege ce dă dreptul (și în același timp obligația!) cuplurilor de homosexuali să se căsătorească la Primărie. De asemenea, familia de homosexuali poate înfia un copil, însă numai dacă acesta deține cetățenie olandeză. Practic, și până acum 10% din căsătoriile contractate legal în Olanda aveau loc între homosexuali!

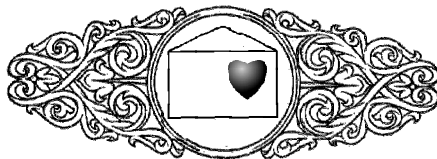
În Germania, Bundestagul a hotărât (în noiembrie 2000) crearea unei forme de „*conviețuire înregistrată*” pentru homosexuali, formă ce prevede drepturi și obligații asemănătoare cu cele pentru soți.

Lesbienele au cerut mai de mult timp unui biolog să încerce să obțină un embrion prin fuzionarea a două ovule. Vor să aibă un copil exclusiv al lor! Nici bărbaii

homosexuali nu s-au lăsat mai prejos. Văzând ei că este posibilă și o sarcină extrauterină, au cerut medicilor să le transplanteze în cavitatea peritoneală un embrion fecundat în laborator, pentru a deveni mame (!) nașterea urmând a avea loc prin cezariană. Profesorul Robert Winston (un mare specialist în domeniul fertilității) precizează că fătul poate fi implantat cu placenta în abdomenul bărbatului și fixat pe un organ intern, cum ar fi intestinul. El recunoaște totodată, că există un pericol ce ar putea fi provocat de sângerarea placentei și că absorbția hormonilor feminini ar duce la... dezvoltarea sânilor. Oare unde s-ar simți mai bine copilul: în pântecul mamei sau între măruntaiele unui bărbat?!

Raël, fondatorul companiei Clonaid din Bahamas, a declarat că elaborează un plan care oferă servicii de clonare pentru homosexuali, în scopul întemeierii unei familii. El este și fondatorul religiei Raëliene cu sediul la Geneva, o sectă cu 50.000 de membri din 85 de țări. Raëlienii cred că oamenii sunt rezultatul experimentelor genetice realizate de o rasă de extraterestri numită Elohim. Raël trăiește în Montreal, lângă un parc ce-i aparține, numit Țara OZN-urilor. Cinci tinere raëliene s-au oferit voluntar ca „mame”, respectiv își pun la dispoziție ovulele și uterele pentru embrionii clonați. În acest caz, cercetătorii științifici vor încerca să ia celulele păstrate în condiții speciale de la fetița moartă și să le înlocuiască cu cele ale oului din donori, ale cărui gene inițiale au fost eliminate. Dacă acest ou se va dezvolta într-un embrion, va fi implantat într-o mamă voluntară. Boissellier (directorul științific al companiei Clonaid) a spus că mamele știu că există posibilitatea de a nu ține sarcina, dar raëlienii nu fumează, nu beau deloc alcool, mănâncă doar alimente foarte sănătoase, deci riscul de a pierde sarcina este mult mai mic decât în condiții normale. Deoarece ei vor utiliza cele mai noi metode de fertilizare in vitro, cercetătorii cred că vor avea o rată de succes de 30% (informațiile ce-l privesc pe Raël și compania Clonaid au fost extrase din „*Lumea Magazin*” nr. 1 / 2001).

DĂRUIND VEI DOBÂNDI

Dorim să venim în sprijinul persoanelor defavorizate (săraci, bolnavi, orfani, handicapați, bătrâni, șomeri, tineri căsătoriți, familii cu mulți copii, etc.). Vă rugăm, pe toți cei aflați în nevoie, să ne scrieți care sunt problemele dumneavoastră. **Noi vă vom publica întrebările și nevoile și fiți siguri că se vor găsi credincioși care să vă ajute, care să vă trimită cele necesare (haine, alimente, medicamente, proteze, bani, un sfat sau un leac pentru problemele dumneavoastră).** Menționăm că redacția nu intermediază trimiterea ajutoarelor, fiecare cititor care dorește să fie de ajutor trebuind să **trimită donațiile direct la cei în nevoie, la adresele menționate. "Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui"** (Mat.5, 7).

Vă rugăm să decupați și să completați talonul de mai jos, introduceți-l într-un plic împreună cu scrisoarea (cererea) dumneavoastră și cu actele doveditoare (dacă e cazul) și expediați plicul pe adresa redacției (OP 2, CP 12, Cod 2300 Făgăraș, Jud. Brașov).

Atenție! Nu publicăm cererea de ajutor decât dacă este avizată de preotul paroh (ștampila și semnătură) și dacă este însoțită de talonul de mai jos (completat și semnat).

Nume și prenume.....		Data nașterii.....	
Buletin de identitate: seria nr.		Eliberat de la data	
Adresa: Str..... Nr..... Bl..... Sc..... Et..... Ap.....			
Cod..... Localitate.....		Jud. Sector..... Tel.....	
Situația socială: 1. Venitul lunar net al familiei (salarii+șomaj+ajutor social+alocații pentru copii + pensii + altele)			
2. Numărul de copii sub 18 ani			
Semnătura 3. Căsătorit/Necăsătorit/Văduv/Tânăr căsătorit.....			
4. Handicap sau boală gravă			
5. Bătrân (peste 65 de ani) sau orfan			
6. Situația locativă 7. Profesia			

Catană Doinița (cod 0285 Sat Piatra, com Runcu, jud. Dâmbovița): În urma unui accident avut acum 6 ani (acum am 36 de ani), am rămas cu un handicap gradul 1. În plus, am osteoporoză ultima fază și piatră la vezica urinară. Costul medicamentelor depășește cu mult venitul familiei mele (pensie de handicap + pensie de urmaș + alocații la doi copii = cam 1.000.000 lei). Neputându-mă trata (numai un flacon costă un milion lei) am făcut fractură de femur drept. Trebuie să mă internez dar nu pot căci am 4 copii de crescut (între 11-18 ani) iar soțul mi-a murit acum doi ani de cancer laringian. Am acumulat datorii foarte mari la stat și la persoane particulare. Apelez la dumneavoastră cu speranța că poate va auzi cineva acest strigăt de disperare al unei mame necăjite și mă va ajuta cu bani, alimente și ce credeți de cuviință pentru a ieși din acest impas grav. Mi-e teamă să nu fim dați afară din casă din cauza datoriilor. Vă mulțumesc!

Deak Maria (str. Dumbravei nr. 4 cod 5475 Comănești, jud. Bacău;): Un credincios ne scrie: Deak Maria și soțul ei sunt pensionari și au trei fete sub 18 ani. Fata cea mare dorește să urmeze Seminarul Teologic de la Mănăstirea Agapia dar nu au suficienți bani pentru înscriere și pentru suportarea tuturor cheltuielilor de școlarizare (venitul total al familiei este de 2.400.000 lei). Familia caută un sponsor inimos pentru a sprijini fata cea mare să-și urmeze vocația spre înțelegerea lui Dumnezeu.

